

309017 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 3. } డిసెంబరు 1917 సం॥ జనవరి నెల 20 వ తేది శనివారము } No. 44
సంపుటము. 3. } న.శ.నా.మ.సం.వ.త్స.ర. పుష్యమాస బహుళ ద్వాదశి ౧౨ } కంచీ ౨౪౩

ఆంధ్రమేన 1917 క్యాలండరు

సుందరమైన నూతన సంవత్సరపు క్యాలండరు.

జానవరి 31-తేది లోపు నొకసారిగ నాలుగు రూ॥ల విలువగల మామందుల గొనువారలకు

ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

పోస్టుఖర్చులకై అణాచీటిని పంపవలయును.

ఒక క్యాలండరు వెల వి. పి. సహా 0-4-0, 2-కి 0-7-0, 3-కి 0-9-0, 6-కి 1-0-0, 12-కి 1-12-0.

యొద్దమునలన క్యాలండరులు కొద్దిప్రతులు ముద్రింపబడినవి. దరఖాస్తులను వెంటనే పంపుకొనవలయును.

తామరతైలము.

పండ్లపొడి.

మోహినీతైలము.

డబ్బీ 1-కి 0-4-0.

డబ్బీ 1-కి 0-2-0.

సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పలకు సిద్ధామృతము

చక్కని డబ్బీలో రూ. 0-8-0; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-0-0

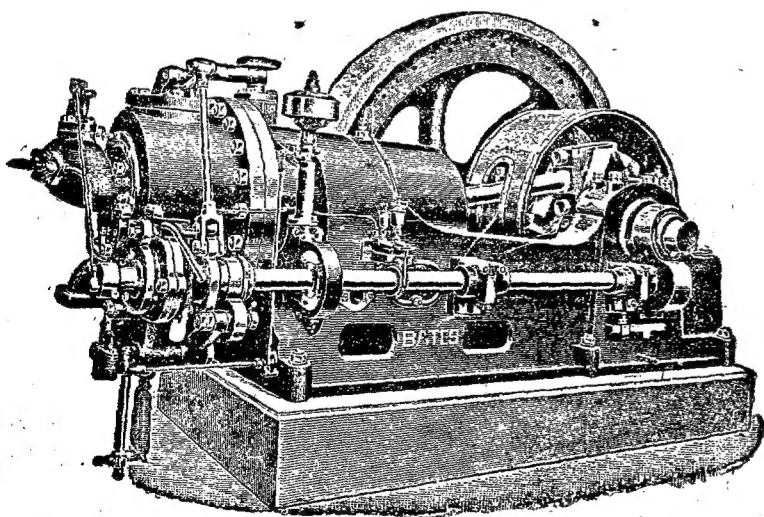
పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అనేకచోట్లలో విక్రయింపబడును.

అమృతాంజనం డిపో,

109, ఫ్రీ రోడ్డు, బొంబాయి.

6, తంబు శెట్టి వీధి, మద్రాసు.

బేటుగోల్డు మెడల్ కెమిడిశల్ క్రూడ్ ఆయిల్ యింజనులు.

109-141

డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., ఇంజనీర్లు, మదరాసు.

(బాంచీలు:-బెభవాడ. రాజమండ్రి)

ఈక్రొత్త టయిపు ఇంజనులు యెటు కంటి చిక్కనయిన క్రూడ్ ఆయిల్తో నయినను మూడు ఒకమాసము కేవలము జరు విప్పి శుభ్రపరచ నక్కరలేకయే మిక్కిలి తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్నవి. సాధారణమైన ఆయిల్ యింజనులకంటె యెక్కువ క్రూడ్ ఆయిల్ అక్కరలేక వాటికొరకు ఖర్చు అయ్యే ఆయిల్ లో సగము మాత్రము యీ యింజనులు తీసి కొనుచు వాటికంటె నేయిరెట్లు తృప్తి కరముగా పనిచేయుచున్నవి. 16 గుర్రములు మొదలు 55 గుర్రముల పవరవరకు పీట్లయొక్క స్పేరు సామానులు సహాయ ప్పడును. ప్లాటలో సిద్ధముగా నుండును.

ఐరోపాఖండ యుద్ధచరిత్రము

రెండుభాగములు వెలరు. 1. పోసేజి ప్రత్యేక మొదటిభాగ మిదిగత తీసినవారికి 2వ భాగము 0.8-0. ప్రస్తుత మైరోపాఖండయుద్ధమునకు సంబంధించిన తుర్కీ లొకప్రకృతి, గ్రెండ్రి, రెస్టోర్టీలు, ఇటలీ వారు మఱియొక్క ప్రకృతి మూగి యుద్ధమునకు సంబంధించినగా తెలుపబడియున్నది. 2వ భాగములందు కెల్లి బాగ్, ప్రాన్స్, ఇటలీ రంగులందు జరిగిన సాహసకార్యముల చిత్రములు, యొక్కచిత్రములు, యుద్ధస్థితిగమములు మొదలగు మనోహరమహాబలు గలవి. దీని రెండు భాగములందు ఛాయాపటములు చూపబడి యున్నవి. ప్రతివారును ఈ రెండు భాగములు చదివి ఆనందించుదురని మా యాశయును. మొదటి భాగము 0-8-0 రెండవ భాగము 0-12-0 చిరునామా:- సుపీరియరు వాచ్మెన్స్, (536) పోస్టువాక్సు నెంబరు 167, మదరాసు.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము
ఆరోగ్యమును శాశ్వతముఖమునుపొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢగత్రమును ఆయుర్వృద్ధిని ఇప్పించును. ఈపుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును. పోస్టుచార్జియు మేమే భరించిపంపెదము. వెంటనే వ్రాయును.
219 వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆంధ్రనిగ్రహ బోర్డువారియం 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ఉచితము! ఉచితము!!
మానవ గడియారము
దానిని బాగుచేయుట ఏలాగు?
144 పుటలగల వైద్యగ్రంథమును చదువుటవలన మానవ గడియారమును రిచేరుచేయుటకు నేర్చుకొనవచ్చును. క్రయము లేదు. తపాలఖర్చు లేదు.
రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,
20, చినాబజారురోడ్, మదరాసు.
183

నేపాళ దేశపు కస్తూరి, మంచిన తులము 1-కి ... 0-10-0
కుంకుమ పువ్వు తులము 1-కి ... 2-0-0
గోశోజనము, మంచిన ,, ... 7-0-0
పచ్చకూబ్బరం ,, ... 2-0-0
అదిపచ్చికానా లేక జాన్న ,, ... 3-8-0
రసభస్మము తులము 1-కి రూ 0-10-0
బాలామృతము సీసా 1-కి ... 0-12-0
మొడుగు నూనె సీసా 1-కి ... 0-6-0
అమృతాంజనం డిపో; బొంబాయి, అండ్ మద్రాసు.

యం. జి. పట్ గారి

గానకాకైన్:-శ్వేతరక్తస్రావములను తంతి మేహము, కీళ్లనొప్పులు, మొదలైనవి ఒకవారము లో పోగొట్టును.

షిఫిలైస్:-సవ్యామిమేహమును ఎక్కివైనను ఏస్థిటిగ్ డెన్ను ప్పటికిని, ఇంకను పవిత్రము, మూలము మొదలైన వ్యాధులను గ్యంసము చేయును.

అమోటిబిని:-మేహవ్యాధులను సంతాన హీనతను ఋతుశూలను నివర్తి చేయును.

గంధరైక్:-మొదడుకు బలమును, చలనమును గలుగజేయును. మొదటి సంబంధము గల సకల వ్యాధులను పోగొట్టును.

హార్మడైన్:-తెల్లవెండ్రుకలను వెంటనే నల్లగా మార్చును. వృద్ధులను యౌవనులుగా చేయును.

యం. జి. పట్ గారు,
నెం. 812, మింటు స్ట్రీటు, మదరాసు.

కల్యాణి - ప్రతిభుడు

ఇది షేక్స్పియర్ ను ఇంగ్లీషు మహాకవి నాటకము ననుసరించి తేట తెలుగున స్త్రీలకును బాలురకును తెలియజేయు రచింపబడినది. ఇతర భాషాకవుల రచనా చమత్కారములు, మన తెలుగువారికి తెలుపవలయునని ప్రారంభించిన వానిలో నిది మొదటిది. దీని కథాసంవిధానమును పాత్ర చమత్కారమును రసమును అద్భుతములు. కల్యాణి ఆ 1. ప్రతిభుడు 2

ధైర్య కవచము

మనుజునకు గల పౌరుష గుణములలో ధైర్యము ప్రధానము. ధైర్యమనగా ఆపదలయందు మనస్సు చలించకుండుట. మనుజుడు ధరింపదగిన యన్ని కవచములను ఆత్మ శక్తియులచే భేదింపదగినది. ఈ ధైర్య మనెడి కవచమో యెత్తు శక్తియులకు ఆధేయ్యము. ఈ ధైర్యమును ప్రతిపాదించుటకు "అన్వైభిష్యత్ గాంగేయాత్ అన్యత్రచ హను మతః" అనే శ్లోకముండైన భిష్యునియొక్క చరిత్రము నతి సులభముగా తెలిపియున్నది. పేట 6 ఆటాలు.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండ్ కో,
285 ఆనందముద్రాలను, మదరాసు.

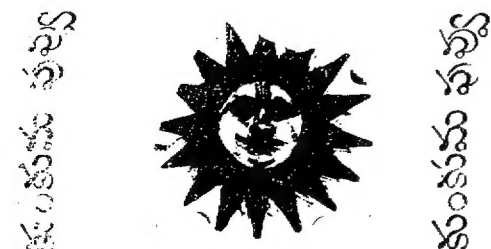
గ్యాలీన్ మోటారు పాఠశాల.

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని బాగుచేయ గలగుటకును తరిపేయదు నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో ఏయే భాగములు ఏయేపనులచేయునో అవి చెడి పోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యాయంతముల నెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్ దొంగల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటు వారివద్దనుంచి లై సెన్సు యిప్పించిపంపబడును. అంగలకు ఫీసు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

దీనిని నానులు ఫిబ్రవరి నెల 1 వ తేది నుండి ప్రారంభ మగును. నానులో చేరదలచినవిద్యార్థులు ఈ నెల 30 వ తేదిని గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును. పాఠశాల విద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు తావొసంగ బడును. విద్యార్థుల సుదాహరించువారికి వ్రాసికొనుడు.

(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galiev & Co., 149, Broadway Madras.
Telegraphic Address:- "GALY" Madras.

సంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు సంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కున గమనింపుడు. కరస్పాక్ డెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:-

ఎన్. నారాయణ అండు కంపెని,
(53) 21. హమ్మింపేడి, బొంబాయి.

చిత్ర లోకవార్తలు.

(0)

ఆస్తిను ఛేంబర్లను గారి తండ్రిగారు పెద్దపెద్ద హవానా చుట్టలను విస్తారముగా గార్చెడివారు. ఆస్తిను ఛేంబర్లను గారు పెద్ద చుట్టలను కాలవలకు మునివేసి చిన్న చుట్టలను కాలవలకు ప్రారంభించిరి. ఒకమిత్రుడు దీనికేమి కారణమని యడిగెను. నేను విలువగల పెద్దచుట్టను నోటబెట్టి నిప్పుముట్టించి నాలుగు పిల్లలు పిల్పుసరికి ఎవరో యొకరు పిలుచు చుందురు. అపు డంత ప్రయత్నము చుట్టను వృథాగా పారవేయవలసి వచ్చు చుండెను. గాన నీచాధ ఏమని నేను వానిని కాలవలకు ముని చిన్న చుట్టల కలవడితిని అయిన ఆమిత్రునితో చెప్పెను.

క్రొత్త నిబంధనల ప్రకారము పెద్దపెద్ద వైనికోడ్యోగు లందరును వడిదిరిగి కనుకొలకులకు తగులు భూమిమీసలను బుజు ములకు తాకు పొడుగుమీసములను దుబ్బులవలె పెరిగి మొగ మంతయు నావరించిన బుగ్గమీసలను పూర్తిగా గొరిగించు కొనిరి. అందువలన వారి మొగములు మారురూపు పడుటచే వారట్లు పుట్టినవాళ్లను చెప్పకొనవలసి వచ్చినది.

ఒకసారి అలెగ్జాండ్రా చక్రవర్తినిగా లొక చిన్న మోటారుబండిలో పరిచారికాధ్యక్షియై వచ్చుచుండగ నొకచోట రైలుబండికొకట బండ్లను నిరోధించిరి. అంత నొక పిసాను వొర్లించుకొని వచ్చినవాడొకడు రాజమాతను గుర్తించి నమస్కరింప నామె సంతసమున గ్రహించిరి. ట్రా ముకారులలోని యొక స్త్రీ తనచిన్నబిడ్డను చక్రవర్తినిగారికి చూప నాయమ యాశీర్వదించె. కాని ఈపుత్రాంత మచట కావలియున్న రక్షకభటున కేమియును తెలియదు. అతడు రాజమాతను గుర్తించనేలేదు.

కొందరు గొప్పపదవులలో నున్నను ధనహీనులుగ నే యున్నారు. అమెరికా ప్రసిడెంటు విల్సన్ గారును ఆఫ్రి లియా ప్రధానమంత్రి హ్యాసెం గారును గూడ ధనకులుగారు. కాని వెనుకటి ఆధ్యక్షులలో వీరికంటెను పేదలగువారు గూడ గలరు. జనరలు గ్రాంటు గారు ఋణబాధనుండి విముక్తులగుటకు పిలులేక అమెరికాయుద్ధమునుగూర్చి యొక గ్రంథమును వ్రాసి దివాలా తప్పించుకొనిరి. జఫర్సన్ గారి ఋణములను తీర్చుట కాలేని గ్రంథభాండాదాయము నమ్ముటయే సాధనమయ్యెను. "మ న్రో సిద్ధాంతము" నేర్పరచిన మన్రో గారు, చనిపోవుసరికి అంత్య కర్మకుగూడ నాధారము లేకపోయినది.

బ్రిటిషువారిసాత్తు 70,000,000 పానుల మొత్తము జర్మనీవారి అధీనమునను జర్మనీవారి సాత్తు 130,000,000 పానుల మొత్తము బ్రిటిషువారి అధీనమునను గలదు. ఇప్పుడు బ్రిటిషువారి మొత్తమును జర్మనులు వశపరచుకొనినచో బ్రిటి షువారు జర్మనులమొత్తమును వశపరచుకొందురు. అపుడు బ్రిటిషువారికి వారిసాత్తు పూర్తిగా లభించుటయే గాక మరి 60,000,000 పానులుగూడ లభించును.

ఒకడు ఆరణాలుపెట్టి సూర్యకాంతపు (చతుమేక) రాలిని కొనెను. దాని నతడు సాలుకు 1000 సారులవంతున నుపయోగించుచుండెను. సుమారు 50 వేలసారు లుపయోగించెను. ప్రమాద మేమియు కలుగలేదు. 600 అగ్నిపెట్టెల వెల కిఫాయతు అయినది.

ఒక పసిపిల్ల పెరిగిన పిమ్మట ఎంత ఎత్తు ఎదుగునను సంగతి పసితనముననే తెలిసికొనవలె ననిన పసిపిల్ల కాళ్ళ కొలతను 5 చేతను చేతుల కొలతను 4 చేతను తల మొదలు నడుమువరకు గల భాగపు కొలతను ఘాటు చేతను తల కొల తను రెండు చేతను గుణించిన తేలునని కనపేర్చు బార్మరు కన్య వ్రాసినది.

లాంకమైదులోని వేయిపట్టణమున నొక కుటుంబమున పెద్దకుమార్తె కొక నాడుదయమున 8 గంటలకు వివాహము జరిగినది. నాడు సుధావన్నము 8 గంటల కామెతండ్రి కంత్యకర్మ (ఖననము)జరిగినది. ఆనాడే సాయంకాలము 8 గం టల కామెమేనకోడలు మృతిచొందెను. పెండ్లి-సమాధి-చుర ణము మూడు నొకదినమునే యొకకుటుంబముననే యొకగృ హముననే జరిగినది.

క్రొత్తగా పెండ్లియాడిన అమెరికా దంపతులు, (యున జనులు) సర్వసౌఖ్యముల పరిత్యజించి కాననవాసమును విసో దము కొర కొనరింప నిశ్చయించి ఆదేశమంకొక నిగ్గరారణ్య మునకు పోయి అచట రెండు నెలలు వసించిరి. వారు వస్త్ర ములను పరి త్యజించి రి గాన సీతబాధానివారణమునకు చేట్టుపట్టులను కప్పకొనిరి. కాష్టసంఘర్షమున నగ్నిని రగు ల్పొలిపిరి. దీనివలన చలిబాధ తీరినది. రెండవది యాకలిబా ధ. దానికొరకు వారెటులో రెండు జంకలను హతము చేసి వానిమూంసమును తిని తృప్తిపడను తీర్పుకొనిరి. ఆరేడి చర్యములను బాగుచేసి వననములుగ చేసుకొనిరి. పిమ్మట వానొకకుటీరము నేర్పరుచుకొనిరి. దానిమధ్యగిట్టియం దగ్నిని ప్రతిష్ఠించిరి. ఆరెండు నెలలును వారి కాకుటీరము నీడనా సంగెను. పిమ్మట వారికొరకు మోటారుబండి రాగవారు దా నివై స్వగృహమున కేగి సకల సౌఖ్యముల ననుభవించిరి.

గుంటూరుజిల్లా ఇంద్రావతి గ్రామములోని ధర్మసత్ర మునందు 13-వ తేదీని గాన కచ్చేరి జరిగినది. తదనంతరము జరిగినసభయందు మంచాళ్ల నాగభూషణముగారు విద్యను గురించి యుపన్యసించి, గ్రామమునందు పుస్తకభాండాగార మును పెట్టిన బాగుండునని నెలవిచ్చిరి.

నోటీసు.

ఇందువలన అందరికి తెలియజేయుడ మేమన గా గుంటూరు రామచంద్రపురం అగ్రహారములో మునిసిపల్ 4/311 నెంబరు గల మొకుటిల్లు ఆవరణ స్థలము యావత్తు అందుకు హక్కుదారయిన శిరిగావరపు నారాయణరావు నాకు విక్రయించు టకు యేర్పాటు చేసికొని 11-1-1917 తేదిగల బయోనారశీదు కలట్రాప్టు వ్రాసియిచ్చియున్నాడు గనుక అందుకు భిన్నముగా సదభు నారాయణ రావును లోబర్చుకొని ఆయనవల్ల యేవిధముయిన అన్యాయాంతములు యెవరు పొందినను చెల్లనేరవు. గుంటూరు } మద్ది వెంకటసుబ్బయ్య.
15 1-17.

చిన్న పురుగులు

124

పెద్ద పెద్ద బట్టతలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, వెండ్రుకలూడుట, పుర్రెపై జల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన గలుగును.

పాఠకులారా! ఈ పురుగువలె కేయింబరట్టి, విధి విరాములకే మీరు పనిచేసినచో మీ మీ గృహములలోని నేలకొట్టెల్ల బంగారుతో నింపబడియుండును.

తీరిక లేక పనిజేయుచుండు ఈచుండు పురుగువలె, అతివ్యాప్తికయి పేరొందిన లే నేటిగ సహకారిగా నుండదగినబంటు. చుండు ఆరంభమయిన వెంటనే నిరో ధక నిర్బంధద్రవ్యముల నుపయోగింపక ఉపేక్షించిన అచిర కాలముననే బట్టతల వారితో సహాధ్యాయి గావలసివచ్చును. కావున నిట్టి పరమేశకుప్తువును

"కామినియా నూనె"

సహాయమున సంహరింపుడు. చుండును బోగొట్టును. వెండ్రుకలను రాలివచ్చును. పుర్రెచుండును బోగొట్టును. తలకట్టుకు పరిమళ సుగంధద్రవ్యము. ఈరీతిని, నకలు నూనెలకు తయారు చేయువారి మోస మన పడకుడు.

పెట బుడ్డి 1-కి రు. 1_0_0 వి. పి. రు 0_4_0
" 8-కి రు. 2_10_0 వి. పి. రు 0_7_0
ఉ చి, త ము.

ఈ నుగుణముల రుజువుపరచుటకయి, అర్ధ జాబీటి పంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత నూనె గల సీసా ఉచితముగా బంపబడును. సోలు ఏజెంట్లు — ఆంగ్లీయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెని, నెం 155, జమ్మూచనీడు పేడి, బొంబాయి

ఆంధ్రనాటక పరిషత్తు

(౧)
బంగారుపతకములు.

11 తేదీ గురువారము సాయంత్రము 5-30 మొదలు బందరు పురభవనమున హరినాగభూషణము బి. ఏ. గారి యాధిపత్యముక్రింద నొకసభ గావింపబడినది. తత్సందర్భమున విజయనగరవాస్తవ్యులగు పద్మ వేంకటేశాస్త్రి గారు వారి "అద్భుత గాన కాల్యమును సంస్కృత వక్తృత్వమును" జూపుచు "అపూర్వ ప్రదర్శనమును" గావించెదరని నోటీసులు వచ్చినవి. సభకు సుమారు రెండువందల మందిజనులు వచ్చిరి.

మొదట స్వల్పావస్థానముతో అగ్రాసనాధిపతిగారు వేంకటేశాస్త్రిగారిని సభ్యులకు పరిచయ మొనరించిరి. పిమ్మట వేంకటేశాస్త్రి గారు భవభూతి యుక్తరాయచరిత్రలోని మొదటి యంకము సంగీతముక్తముగ జదివి, వచన మునకును, శ్లోకములకును, దెలుగున నగ్రము జెప్పబోదంగిరి. నుమా రొకగంట యైనతర్వాత కాలాతీత సుగుమండుటచే నగ్రములేకుండనే అందలి మొదటియంకమును, వరి యితర నాటకములలోని భాగములను జదువుటకు సభవారు కోరిరి. అప్పుడు వేంకటేశాస్త్రిగారు కాలిదాసుని కాకుంఠిలలో ముఖ్యమైనవియు, రసవంతమైనవియు ఎన్నుకొనబడుచుండిన శ్లోకములు నాలుగు—అగ్ర కాకుంఠిల తన లెండ్రెయైన కల్పా మహమని యాశ్రమము వదలి భర్తయగు దువ్యంతునికడకు బోవునప్పుడు తాను చిన్నప్పటినుండియు గడుపేమతో బెంచిన లోలు, చెట్లు, లేళ్లు, చిలుకలు మొదలగువానిని వదలి వెళ్లేకే వానికడకు బోయి వానివద్ద నెలవు నైకొనిన దనిన కథపట్టు.

తర్వాత మనుచరిత్రములోని "ఇంతలు కన్నులుండ" యను మొదలగు పద్యములు కొన్ని చదివిరి. చదివిన పద్యములు, శ్లోకములు, రాగ మరుసనే జదివిరిగాని యెచ్చటను, అభినయించలేదు. వారి యుపన్యాసావంతరమున అగ్రాసనాధిపతి గారు చిన్న యుపన్యాసములో ఆంధ్ర నాటక పరిషత్తువారు చేయుచున్న దేశోపకారమును గూర్చి ముచ్చటించిరి. పతకముల నిచ్చుటచేతను, ఇతర బహుమతులు జేయుట చేతను ప్రోత్సాహ పరుచుచుండుటచేత గద విద్య, కళలు వృద్ధి పొందెడివి? ఇట్టి ప్రోత్సాహ ముండుటచేతనేగద కృష్ణదేవ రాయనికాలమందు ఆంధ్రకవిత్వ మంత వృద్ధిజెందినది.

ఆంధ్రనాటకమునకు జీవమిచ్చి ప్రోత్సాహపరచుచున్న ఆంధ్రనాటక పరిషత్తువారి రెంతయు శ్లాఘాపాత్రులే కాని యీ సందర్భములో వేంకటేశాస్త్రిగారికి బంగారుపతకము నెండుకిచ్చినారో మాకెరికి గోచరము కాలేదు. వేంకటేశాస్త్రిగారు గొప్పసంగృహీతమండుటలు. అటులయినచో వారి భాషాపాండిత్యమును పరీక్షచేసి వాక్యాగ్రము చేయించి, యాపరీక్షలో వారు "అద్భుతప్రదర్శనమును" జూపి యుండినచో వారికి అందుకని బంగారుపతకము నియ్యవలసి యుండెను.

వేంకటేశాస్త్రిగారు కీర్తికేళులయిన "అనంద గజపతి మహారాజుగారి శ్రీహాసవిలాస నాటకసమాజమున పేరొంది ర"ని నోటీసులో వ్రాయబడియున్నది. అందుకై పతకమునిచ్చి నారని యనుకొందమన్న సు వారిచేత రంగస్థలమందు నాటక ప్రదర్శన మేమియు చేయించియుండలేదు. ఇంతేగాక వారు శ్లోకములు పద్యములు సంగీతయుక్తముగ జదివినప్పుడు సంగీతమునే గుప్పెనారుగాని అభినయించలేదు. కాకుంఠిలలోని శ్లోకములు జదివినప్పుడు శకుంతల తాను చిన్నప్పటినుండియు త్రేనునో బెంచిన తనమిత్రులగు ఆశ్రమ పుగములు, లోలు, చెట్లు మొదలగువానిని విడిచి వెళ్లేక వానియందుగల ప్రేమతో దన హృదయము నిండియుండుటచే దన కలతమునుండి మాటరాకున్నదన్న శ్లోకము జదివినప్పుడు కంతమునుండి మాటనచ్చుట లేదని చెప్పిన సందర్భములో కంతమునకు మాటుగ కండ్లను వ్రేలితో జూపినారు.

నోటీసులో వ్రాయబడినట్లు వీరు "గాయక మహాకయులై" యుండవచ్చును. వీరిగానమునకే పతకము నిచ్చిరాయనకొన్నను వారిచేత పాటకచ్చేరిని చేయించి యుండలేదు. పాటకచ్చేరిని చేయించి పల్లవిపాడించి, రాగములను బాడించి వారి గానకళాకాల్యమును పరీక్షజేసి నప్పుడు గదా వారికి గానముకొరకు బతకము నియవలసియుండెను. ఇంతేగాక వేంకటేశాస్త్రిగారు "అపూర్వప్రదర్శన" మేమియు జూపి యుండలేదు.

ఇట్టి సందర్భములో ఆంధ్రనాటక పరిషత్తువారు వేంకటేశాస్త్రిగారికి ఆంధ్రనాటక పరిషత్తువారి తరఫున అని బంగారు పతకము నెండుకిచ్చినారో బోధపడుట లేదు. — బందరు పురపాలి.

నిమ్మజాత్యుద్ధరణము

సంక్రాంతి వేడుకలు.

బందరునుండి దేశాభిమాను లొక రిట్లు మాట తెలియ జేయుచున్నారు:—

ఈ కాలగుడినములు మనలకు గొప్ప పర్యవసములు.

1 భోగి 2 సంక్రాంతి 3 కనుము 4 ముక్కనుము రెండవదినుయొక్క ముఖ్యత వర్ణనాతీతము. ఈదినంబులం దెచ్చట జూచిన పచ్చనితోరణములతోను, గృహకుడ్యములనుగాంచిన సాంధ్రవర్షాధికము ధిక్కరించుచుండును. ఇంత పతితు పాడుపడిన దేవాలయములుగూడను భూపతిప నైవేద్యములతో, గూడినవై సేతోత్సవముగ నుండును. ఏ భక్తుని హృదయమును జూచినను వారలయం దసమానతేజోవిరాజిత మగు పరాత్పరుడు తాండవం బాడుచుండును. ఎందుజూచినను హరికథలే, భజనలే, సంవత్సరమంతయు : రాటములోని కండెరలే విరామములేక పనిజేసిన విద్యాధికులు విశ్రాంతితో యాత్రలు చేయుచుండ నిమ్మజాతులవారు, మద్యపానాదుల యందును, జూదము లాడుటయందును, కుక్కుటపు పండ్లములందు, దొంగతనములయందు, వ్యభిచారములయందును గడు నుత్సాహముతో కాలమును గడపుచుండిరి. ఇందులకు అజ్ఞానమే కారణము. అజ్ఞాన మెట్లు కలుగుచున్నది? నిరక్షు-కుత్తు లగుటవలనగాదె. వీరల నున్నలిపదవికి దెచ్చినగాని దేశమందలినుండగములు పోజాలవు. అంతవరకు దేశమొన్నత్య పదవి నొంగజాలదు. వీరలయందు మనలకు వెక్కువైననుండి వంశపారంపర్యముగ వచ్చుచున్న నైవేద్యము పోయిన గాని మన దేశము వృద్ధి పొందజాలదు; కాన వీరలకు విద్య గరభుడను రండు. వీరలకు జ్ఞానాచ్యుతము పోయినదమరండు. తత్కార్యసాఫల్యమునకొక్కరు చాలరు. "క్రి విద్యానివేదక దీనసంరక్షక సంఘము"లవంటి సంఘములు దేశమం దెల్లడల వ్యాపింపజేయవలసి యున్నది.

నై సంఘమువారు బందరు పురంబున పది సంవత్సరములనుండి నిమ్మజాత్యుద్ధరణ నిమిత్తమై, రాత్రిపాత కాలకును దిన పాతకాలకును తమ యావచ్చుకీ ధార పోయియు నుచిత విద్యను గరపుచున్నారు. ఇవి నున్నియు ఆరు గలవు. ఇందలి విద్యార్థులు సుమారు 350 మంది గలరు. ఇందు 100కి 75 మంది పంచములే గలరు. ఇట్టి పవ్యదీనముల యందు కాలమును, ద్రవ్యమును, దుర్వినియోగముగ యీ విద్యార్థులు గడపకుండ వెక్కు తెరంగుల కృషి సలుపుచున్నారు. ఈ వత్సరము వారు చేసిన పనిని జూచిన వారలకే తేటతెల్లము కాగలదు.

13-14 తేదీలయందు సాయంకాలము 3 గంటలకు రయిలు నకు వెళ్లు మాగ్గునుండున్న కర్రలదొడ్డినద్ద ముగిసిపోతూ వీధిలమున కుట్టి, తాడులాగుట, పరుగెత్తుట, ఉప్పుబర్తి, బరువువేయుట, బంతులాట, దుముకుట, ఈడుట, మున్నగు విసోదములను విద్యార్థులచేతను, తదితరులచేతను, గావించియుండిరి. 15 తేదీ సాయంత్రము 5-30 నిమిషములకు రాబర్డుజా వాటలో విద్యార్థులకు పాటకపుజనలకు, భగవద్గోపస్వామకు లగు కోరంకి వేంకటరావు శర్మగారును, సంఘకార్యదర్శులగు వేమూరి రాంజీరావుగారును భక్తిమాగ్నగ్రంథకర్త లగు భోగ రాజు భర్త రాజుగార్లు మృదుమధుర శైలిని రాత్రి 8-30 నిమిషములవరకు సాతబోధను గావించియుండిరి.

ఈ సమావేశమునకు పామరజనులే గాక వెక్కుండు విద్యాధికులును వచ్చి యుండిరి. ఈ పండ్లములందు జయము సంపాదించిన వాండ్రకు వారము దినములలోగ బహుమతు లియ్యబడునని కార్యదర్శిగారు వాక్కిచ్చిరి. నై సంఘమును గురించి కలెక్టరు వెక్కుండు విద్యాధికారులు, వేసోళ్ల గాని యాడి యుండిరి. మంచి యోగ్యతాపత్రముల నిచ్చి యుండిరి. 'ధనమాలం మిదం జగత్' అన్నట్లు ప్రతికార్యమునకు ధన మత్యావశ్యకమైయున్నది. కాని దేశీయు లెల్లరు సంఘమునకు తోడ్పడ ప్రార్థితులు.

మదరాసు అండు నదరక
మహారాటా రెయిల్వే కంపెని
లి మి టె డు.

ఇక కార్పొరేట్లు ఇక ఇంగ్లండు
ఈ రెయిలుకు సంబంధించిన కాలనిర్ణయ మా
ర్పులు ఫిబ్రవరినెల 1-వ తారీఖునుండి ఈక్రింది

విధముగా జరుగును గాన ప్రజలు తమ ప్రత్యేక గమనిక కనుబరచవలసి యుండునని తెలియ బరచడ మయినది.

పెన్దగాడిబండి.

1. కలకత్తా దిగువ మెయిలుబండి 17 గం|| కు మద్రాసు విడిచి 12-35 గం|| వాల్తేరుకు వచ్చును.
2. బొంబాయి దిగువ మెయిలుబండి 18-15 గం|| కు మద్రాసు విడిచి రాయచూరుకు 11-20 గం|| కు చేరును.
3. బెంగుళూరు దిగువ మెయిలుబండి మద్రాసునుండి 18-30 గం||కు బయలుదేరి బెంగుళూరును 6-35 గం|| కు చేరును.
4. ఎస్. ఐ. ఆర్. దిగువ మెయిలు బండి మద్రాసునుండి 20.గం|| కు బయలుదేరి జోలార్ పేటకు 0.52గం|| కు చేరును.
5. బెంగుళూరు దిగువ ప్యాసింజెరు బండి మద్రాసు నుండి 7గం|| కు బయలుదేరి బెంగుళూరుకు 20.35 గం|| కు చేరును.
6. బెజవాడ దిగువ ప్యాసింజెరుబండి 7-30 గంటలకు మద్రాసులో బయలుదేరి బెజవాడకు 22. 5 గం|| కు చేరును.
7. రాయచూరు దిగువ ప్యాసింజెరు బండి మద్రాసులో 8.30 గం|| కు బయలుదేరి రాయచూరుకు 7.40గం|| కు చేరును.
8. వాల్తేరు దిగువ ప్యాసింజెరు బండి బెజవాడనుండి 7గం|| కు బయలుదేరి వాల్తేరుకు 19. 15 గం|| కు చేరును.
9. ఎస్. ఐ. ఆర్. ఎగువ మెయిలు బండి జోలార్ పేట నుండి 0.55 గం|| కు బయలుదేరి మద్రాసుకు 6.15 గం|| కు చేరును.
10. బెంగుళూరు ఎగువ మెయిలుబండి బెంగుళూరు నుండి 20. 10. గం|| కు బయలు దేరి మద్రాసుకు 7. 25 గం|| కు వచ్చును.
11. బొంబాయి ఎగువ మెయిల్ బండి రాయచూర్ 17. 15 గం|| కు బయలుదేరి మద్రాసుకు 9. 50 గం|| కు వచ్చును.
12. కలకత్తా ఎగువ మెయిలుబండి వాల్తేరు నుండి 15. 5 గం|| కు బయలుదేరి మద్రాసుకు 10. 45గం|| కు వచ్చును.
13. రాయచూరు ఎగువ ప్యాసింజెరు బండి రాయచూరునుండి 12 గం|| కు బయలుదేరిమద్రాసుకు 13. 40 గం|| కు వచ్చును.
14. బెజవాడ ఎగువ ప్యాసింజెరుబండి బెజవాడనుండి 5. 30 గం|| కు బయలుదేరి మద్రాసుకు 19. 20. గం|| కు వచ్చును.
15. బెంగుళూరు ఎగువ ప్యాసింజెరు బండి బెంగుళూరునుండి 6. 50 గం|| కు బయలుదేరి మద్రాసుకు 20 గం|| కు వచ్చును.
16. వాల్తేరు ఎగువ ప్యాసింజెరుబండి వాల్తేరు నుండి 7-45 గం|| కు బయలుదేరి బెజవాడకు 20-5 గం|| కు చేరును.

గమనిక:—ఇంక ఇతర పూర్ణవిషయములకుగాను ఆయా స్టేషనులనద్ద కొద్దిదినములలో కట్టబోవు కాలనిర్ణయ-జాబితాలను చూచుకొనవలసినది.

మద్రాసు వాల్తేరు పోవు సరాసరి ప్రయాణిక పుబ్లెండ్లతో సహా ఇంకా ఇతరబండ్లను ఆపబడును.

రైల్వే సంఖ్య తగ్గింపబడినందున మొదటి, రెండవ తరగతులలో స్థలము చాల స్వల్పముగ నుండును గాన, ప్రయాణికులు ముందుగా టికెట్లునుకొని తమ స్థలమును రిజర్వు చేసికొనుట మంచిది. ఎక్కువ బండ్లను ప్రతిరైలుకు వేయుట దుస్థర మగుటచేత ఇందుమూలముల నిమ్మ పోచ్చుకిక చేయవలసి వచ్చినది.

నీటితీరువ దరఖాస్తులు

కృష్ణా డెల్టా

క్రొత్త సంవత్సరము ప్రవేశించింది. జనవరి 15 వ తేదీకి కరఖాస్తు లన్నియు చేరవలయును. మామూలుగ రివిన్యూవారి సంబంధము లేక, డి. పి. డబ్ల్యు. డిపార్టుమెంటువారే, కరఖాస్తు మంజూరుచేయు క్రొత్తపద్ధతి సంవత్సర మారంభమైనది. ఈపద్ధతి సచుంజనమైనదే యగును. ప్రతి సంవత్సరమును రయితులు, కుప్ప తెప్పలుగ, దరఖాస్తులు పంపుటయు, కట్టచేసినట్లు, ఏ ఆగస్టులోనో ఆగస్టు రయితు చేతికి వచ్చుటయు, సంజారగు నేమో, కాకతాళన్యాయముగ నన్నయచేక్ష చేత సాగుచేయబడిన రయితుల భూములను కరణము గ న నెంబరు లెక్కలలో చేర్చుటయు, దుర్భగమగు శిక్షార్థపు పన్నులతో, రయితు దురవస్థల పాలగుటయు జగద్విదితము. సాగుబడి తరణములోపలనే ఆగస్టుల వచ్చుట కు ను, ప్రతిసంవత్సరమును దరఖాస్తులు వెట్టుకొనుటాన రయితులకును గీట్లువెట్టి పంపించి తనముక్క తీర్చుకొనుటాన డి. పి. డబ్ల్యు. వారికిని లేకుండునట్లు ఎగ్జిక్యూటివు ఇంజనీయరువారు సరియగుమార్గమును త్రొక్కుమని తలచుచున్నాము. గత సంవత్సరము ఏబదివేల దరఖాస్తులు వెట్టినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. ఏదో ఒకసంఖ్యను మనస్సునం దుంచుకొని ఇంజనీయరువారు ఏ పదివేల యెకరములలో మంజూరు చేసియుండును. అయితే వారు తన క్రింది యధికారులకు మంజూరు నివయమున నిర్దేశించేయుటకు కొన్ని నియమములు చేసిన నట్లు తెలియచున్నది; గాని శిక్షనాశీనరులు వానిని గమనించి నట్లు గత సంవత్సరపు మంజూరులు తెలుపకలవు. వీరవారును బంధువులు ఆన్యా యమును పొందినట్లు తెలిసికొనవచ్చును. అట్టి సంవత్సరము లన్నియు పరిశీలన చేయించి పరిమితి సంఖ్యలోనైనను న్యా యమును పొందదగినవారికి న్యా యమును కలుగజేయ వలసి యున్నది. కృష్ణా ప్రత్యేయందు కృష్ణా డెల్టానుగుంచి కొన్ని ప్రశ్నలు ఇదివరలో ప్రచురింపబడినవి. అందలి ప్రతిప్రశ్నయు విమర్శింపదగి యున్నది.

జూన్, జూలై, ఆగస్టు మాసములయందు కృష్ణలో నీ రెక్కువగనుండి నిరుపయోగముగ సముద్రమునకును మురుగు కాలువలకును వదలబడుచున్నమాట వాస్తవము. ఆ నీటితీరున 50 వేల యెకరములు మాడు మాసముల పంటలకు ఇయ్య నవచ్చును. ఇంగునలన డెల్టాకు రెండులక్షల యేబదివేల యాచా నుము ఏర్పడగలదు.

అధికారులు మంజూరుచేయ నిశ్చయించుకొన్న పది వేల యెకరములకంటె మామూలు నీటిక్రిందనే చాలభూమి మంజూరు, చేయుటకు చాల హేతువులున్నవని నమ్ముచున్నాము.

కాలువలు చాల దుష్స్థితియందున్నమాట వాస్తవము. ఇందుకు కారణము రైల్వేయందున్న శ్రద్ధకంటె, డెల్టాందు కట్టకట్టపట్టి దొరకనమువారి కుండుటయే.

జేతముయొక్క యార్థికస్థితి యంతయు వ్యవసాయము వై నాధారపడియున్నది. జేతమునకు వ్యవసాయము వెన్నెముకకగున్నది.

కృష్ణలో వ్యవసాయమున కన్న విచ్చికజీవనము నేరుగ లేదు. రయితు దొరతనమునకు పునాది. అట్టిరయితు మొక్క స్థితి నానాటికిని అభివృద్ధి పగుచున్నది. అతని కష్టములు వర్షనాశకములు. తీరువాదరఖాస్తులు కట్టచేయ బడి ఒక్కశిక్షార్థపు నీటిపన్ను లీకృష్ణాజిల్లావైత అయివారు సంవత్సరములలోనే కొన్నిలక్షలు నశులు చేయబడినవి. ఏ. బి. క్లాసుల పద్ధతి సందర్భములలో చెల్లించిన శిక్షార్థపు నీటి పన్నులు నులక్షలకొలది ద్రవ్యము నీ జిల్లానుండి పోవునవి. ఇక ఇతరదగు మామూలు శిక్షార్థపు పన్నులు కొల్లేటి కాలముల ఏ. బి. క్లాసుల పద్ధతిలో జేతము నకును రయితులకు కలిగిన పంటపన్నమును మనము లెక్క కట్టబాలము. డి. పి. డబ్ల్యు. చిన్న యధికారుల దుడుకుతనముల వలన కురుగుచున్న కష్టపన్నముల నివట ప్రాయబాసుకొన లేదు. ఆ గష్టపన్నములకు జోడు వ్యవసాయాభివృద్ధి లెగుల బాటతో రైతు మిగుల్చుకొన గలిగిన జేదియులేదు. (గడ్డి మాత్రమే మిగులించు కాపువాడు నేర్వయిన దాను పసులు గ్రేటుంచుకొంటు) అన్నట్లున్నది రైతుయొక్కస్థితి. రైతు అవ్వలపాత్ర అభివృద్ధియందున్నాడు. చేతము నేలజేసిన పెట్టెనట్లు నిమగ్న పాద్యము పాదకము.

నీటిసాకగ్యము చేయక ఎన్ని వ్యవసాయపు డిపార్టు మెంటులను, రైతును బాగుపరచ జాలవు. డి. పి. డబ్ల్యు. డిపార్టుమెంటులో రైతు కష్టమ సంబంధము కలదు. శిక్షనాశీన గ్లడు నెలకే ముప్పదియో జీతము లొసగిన, వారు చదువు కొన్న అవ్వలపాత్ర చాలదు. వారు రయితులను బాధించక మానరు. వారికి జీతములు వృద్ధి చేయవలయును. డెల్టాలకు ఎక్కువ ఖర్చుచేసి వృద్ధిపరచవల యును. పంటల నభివృద్ధి పరచవలయును. ఇరిగేషన్ పంపా యతీల నమలులోనికి తీసికొని రావలయును. మాడుమాస ముల పంటకు జాక్ జాలై ఆగస్టు మాసములలో నీటిని సప్లయి చేయవలయును. తీరువ దరఖాస్తుల సమస్యను అను కూలముగ పరిష్కరించవలెను. ప్రతి సంవత్సరము దరఖా స్తులు వెట్టు పద్ధతిని మాన్పించి, ఒకేసారి ఆలోచించి స్థిర పరచవలయును. ప్రతిసంవత్సరమును కాలములు శ్రీవృట్టుకు కాంక్ష నలను మాత్రము ఇచ్చుచు, కంట్రాక్టర్ల దొరకలేదని చెప్పట ప్రయోజనము కాదు. నానాటికి కూలి హెచ్చినది. చౌకలేటులో ఏర్పడి మామూలుగ జరుగుచున్న ఎస్టిమేష నులు చాలవు. లేమును హెచ్చుచేయవలయును. రయితులు జేతమునకును, ప్రభుత్వమునకును, పునాది యను సంగతి మర వదగని యంశము.

కృష్ణాజిల్లా రైతులు.

చిత్తూరు జిల్లా కోర్టునందు ఆకాంటుగుమాస్తాగ నుండిన నరసింహాచార్యులు గారు ఆఫీసుసాము అపహరించినందునకు చిత్తూరు జిల్లా జడ్జిగారు 5 సంవత్సరముల కఠినశిక్షనిధించిరట.

ప్రాచెసరు రామమూర్తిగారు

కలియుగ భీముడు.

స్థలము — ఎస్. ఐ. ఏ. ఏ. మైదానము.
జనవరి 21వ ఆదివారం సాయంకాలం 4-30 లకు
అన్భుతమైన కుస్తీపడెములు.

మొదటి జోడు

ప్రా. రామమూర్తిగారి యద్వితీయుడైన
సాదక్ ప్రెస్వాయరుకును
అల్లాబక్షు అను
హుమ్మారు మహారాజాగారి వైల్వారుకును,
గెలిచినవారికి రూ. 1000 లు బహుమతి.
రెండవ జోడు
పంజాబుదేశపు సిరాజుద్దీను వైల్వారుకును
అబ్బాసుకును.
గెలిచినవారికి రూ. 100 లు బహుమతి.
20 నిమిషములు కాలవిగ్ధయము.

రేల్లు — బాక్సు రూ. 15, సిగిల్ బాక్సు రూ. 3
మొదటి తరగతి రూ. 2, రెండవ తరగతి రూ. 1,
గ్యాలరి రూ. 0-12-0, నేల రూ. 0-6-0,

మేలైన మద్రాసు నన్యము.

ఆంధ్ర దేశమునందనేకులచే
ఉపయోగింప బడుచున్నది.

ఒకసారి పరీక్షించినగాని ఫలము లేదు.

24 తులములు గల శేరు 1-కి 0-14-0

12 తులములు గల శేరు 1-కి 0 8-0

120 తులములు గల వీశే 1-కి 3-8-0

సుగంధనన్యము బుడ్డి 1-కి 0-4-0

కావలసిన వారు దిగువ విలాసమునకు వ్రాయును.

L.S. యశోదానందక కంపెనీ,
5, గోమాసాహెబు సెందు,
జాజ్జిటవుల్, మదరాసు.

సంవత్సరాది సంచిక.

(0)

సంచిక యందు ముద్రితములగు వ్యాసము లెప్పటికీ పంపవలసి యుండునని చాలమంది మాపేర వ్రాయుచున్నారు. వారందరికిని విడివిడిగ జవాబులు వ్రాయుటకు వీలుండకు గావున జన వరి నెలాఖరునకు గాని, అధవ ఫిబ్రవరి మొదటి వారము లోపున గాని, వారి వారి వ్యాసములను పంపించిన యెడల ముద్రణ న్యాపామునకు లేఖకులు చాల తోడ్పడి, మా యుద్యమమునకు సాహాయ్యము చేసినవారగుచురని ఇంకు మూల ముగ విన్నవించు చున్నాను.

పత్రికాధిపతి.

కె.బి. జోషి అందుకో.

సెక్యూరిటీ బిల్డింగు

నెం. 321, హరన్బయిన్, ఫోర్ట్, బొంబాయి.

పూర్వముగా నడిన మయినది.

లోడవుల్ ఫోర్సు పుపు.

25 అడుగుల లోతునుండి నిర్దుష్డి

అంత ఎత్తునకు వైకిలాగును. గంటకు 2000

గాలములు పోడును. 2 అంగుళములు ను

ఖము. నిష్పత్తు చల్లార్చుటకును, నీటిని వైకి

కొట్టుటకును జములు ఏర్పాట్లు చేయుటకు

ను. ఒకచోటనుండి మరియొకచోటికి ను

లభ్యముగా తీసికొని పోవడదగి యున్నది.

బహు స్వల్పకేర్తితో ఎడతెగని ధాగ ప్ర

వహించజేయును. ఒక్క ను నిషి పని

చాలును.

డీప్ వెల్ గుంపు ఇతర పంపులు కావల

యునేని మాకు వ్రాయును.

నెల రూ. 55.

K. B. JOSHI & Co.,

No. 321 Haranby Road, Fort,

BOMBAY.

537

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈమురబ్బా సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచవారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా యియ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో కోర్టుమాలముగా పొందవచ్చును. దుర్భాషమువల్ల బాల్కుములోనే ధాతునప్తము కలిగినవారికి వృద్ధయశోకము బలహీనమై మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించురు. ఈసాలామిసిరి మురబ్బా నేపించియెడల అట్టి దుఃఖము లోలిగి విశేష బల వీర్యసంపన్నులయై ప్రకాశించుచు చిర కాలము సుఖముగ జీవింతురు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బావల్ల ధాతుపుష్టికలుగును, స్వస్థుభుతితము మానును, ధాతువు మూత్రముతో కలసిపోవుట మానును, నిరుచరుకు మానును, బహుమూత్రవాగ్ధి మానును, విశేషబలము కలుగును, రక్తము వృద్ధియగును, ఆకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జన పుగును. సాలా మిసిరిఅనునది ఒకజాతిపండు. ఇదికాబూల్, కాందహార్ జేతములలో మైగుచున్నది. అక్కడి జనులు ఈపండును విశేషముగా తినుటవలన నునదేశపు 4 గురు మునుష్యుల బలము ఆదేశమున ఒకమనిషికి గలదు. వైసురబ్బాను నీపించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప పండులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 గోజులు ఉపయోగించిన దానివల్ల పూర్తిగ గుణముకలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణమిచ్చును

అనుపానపత్రక పార్శ్వలతో పంపబడును.

15 తులాలు డబ్బీవెల రూ. 2-0-0. తపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు.
డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అవన్యూరోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

స్థానిక వార్తలు

(౧) జరుగబోవు సంగతులు.

జనవరి 21 ఆదివారము.

శ్రీ వివేకానందస్వామి వద్దంట్రి. సభ సాయం. 4-30 గం. ప్రబంధ 6 మంశవారము. శాసనసభా సమావేశము ఉద. 11 గం.

సుగుణవిలాససభ. ఈ సభవారు నేటిసాయంకాలము 5-30 గంటలకు "భేదాభిలాష" నాటకమును రేపటి సాయంకాలము 5 గంటలకు "వాసంతిక" నాటకమును ప్రదర్శింపబడును.

ఇంగ్లీషు మెయిలుతపాలు: ఎక్స్ ప్రెస్ మెయిలు సమ మైనవేళకు విచ్చినయెడల ఇంగ్లీషు మెయిలుతపాలు రేపటిదినము ఉదయము ఏడుగంటలకు పంపిపెట్టబడును. ప్రత్యేకపుంతులు గలవానికి తపాలు 6 గంటలకే సిగ్గుముచేయబడును.

నగల నవహరించుట: మొన్నటి మహాసంక్రమణపు పండుగనాడు కల్వట్టిలోనున్న లోకలుపుండు ఓవర్నియరు సుందరము అయ్యగారి కుమార్తె యొంటిమీదనుండి 16 సావరసుల ఎత్తుగల 20 గారపువస్త్రపు అపహరింపబడెను. పిల్లమూత్రము జీవముతో విడువబడెను. పోలీసువారు కేసును విచారించుచున్నారు.

దొంగతనము: క్రిందటి 16 వ తేదీనాటిరాత్రి పైదాపేట బజారువీధిలో నొక దొంగతనము జరిగెను. మరునాడుదయము 8 గంటలకు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు కరీముగారు ఆస్తి సహితముగ దొంగను పట్టుకొనెను. ముద్దాయ నేరము నొప్పుకొనెను. వానికి రూ 10 ల జరిమానాయును ఒకమాసము కఠినశిక్షయు విధింపబడెను.

ప్రమాదము: క్రిందటి గురువారమునాటి రాత్రి లాజరసు అను దక్షిణ ఇండియా రైలుగార్డు, 79-వ నంబరు బ్రెయిసు బుద్దిరేడిపాటి ప్రేమనంద దాగినపిచ్చుట, ద్వైవరనకు బండినడువ సంజనిచ్చి, బండినడుచుండగ లోని కెక్సన్ లోని క్రిందబడెను. జోలారుపేట ఆసుపత్రికి తీసికొని పోవుచుండ నతడుచుగ్గుమున ప్రాణముల విడిచెను.

"హిందూ నేషను": హిందూ నేషను ననుపేర ఈ నగరమున ప్రచురింపబడుచున్న ద్రవిడ దైనిక పత్రికాసంపాదకులగు ఎన్. శ్రీనివాస వేంకటాచారిగారు తమ గౌరవసంపాదకత్వమును విడచిపెట్టినయందు, "స్వదేశమిత్రము" ద్రవిడ దైనికపత్రికాకార్యాలయమున విశేష కాలము పనిచేసిన టి. ఎస్. కోదండరామ అయ్యగారు బి. ఏ. గారిపు డాపత్రికకు సంపాదకులుగ నున్నారనియు మాకు తెలియుచున్నది.

శ్రీ ఆంధ్ర శిల్పకళాశాల బెజవాడ: ఆంధ్ర శిల్పకళాశాలాధ్యక్షులును శిల్పాప్తక నేతలనిరుపమునపొందిన నూతలపాటి - నరసింహం నాయుడుగారు ఆంధ్రదేశమునకు వస్తే దెచ్చిన భీమబల ప్రాధసరు రామమూర్తి శిలావిగ్రహము బెజవాడపురమునందు నిర్మింపబడింది. ఇక్కాగ్యమనిర్వహిస్తున్న గాజుగుటుకు ఆంధ్రసోదరులెల్లరు తోడ్పడదగని ప్రాధాన. ఈ మహాబలని చూచి దేహబలమున ముందంజలేయుటకు మనకు ముఖ్యసాధనము 21 వ తేదీనీరి ఛాయాపత్రము ఎత్తుటకు వీరు దయతో సంగీకరించిరి.

శివలింగ పటములు: అష్టోత్తర శివ (108) లింగపటము వెల రు 0-2-0 లు, రంగులతో రు 0-4-0 లు. ఏకాధిక సహస్ర (1001) లింగపటము రు 0-2-0 లు. రంగులతో రు 0-4-0 లు. శ్రీ మధుర వి నాక్షి దేవి పటము రు 0-4-0 లు రంగులతో రు 0-12-0. లు అష్టోత్తరసహస్ర (1008) లింగ పటము రు 0-2-0 లు రంగులతో 0-4-0 లు. ఈ పటములను చెన్నపురి చింతాద్రిపేట స్వామి పండాచార్యువీధి 54 వ గృహమున నున్న మానికవసాగర ముద్రాకాలాధిపతి టి. ఎం. అరుణాచల మొదల్యారుగారు మా కార్యాలయమున కంపిరి. పటములు శాస్త్రోక్తముగను మనోహరముగను వ్రాయబడినవి. శివపూజా ధురంధరులకును వైవ సాంప్రదాయానుసర్తులకును అత్యంతోపయుక్తములు. నలయువారు వై చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

వార్తలు, వ్యాఖ్యలు.

(౨)

యధ్యభ్యుదయ నామోదించుచు ప్రేటును ఇంగ్లీషు మను పత్రికలు వ్రాసినవి.

జపానునందు కోటిశ్వరులు 48 మందియును లక్షాధికారులు 2000 మందియును గలరు. అయిదేండ్లలో శ్రీమంతుల సంఖ్య రెట్టింపు పెరిగినది.

జడ్. ఆర్. ఎల్. ప్రవాక్ (బారిష్టరు) గారు మరాయి బహమారు భగవతీ సాహెబుగారును కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ సభ్యులుగా నియోజింపబడిరి.

రాజా హరిసింగు (కాశ్మీరు) గణపతిరావు రఘునాథ రాజ్యుడే (గ్వాలియరు కల్లులు) గాన్లను రాజప్రతినిధి గారు గౌరవరక్షకులుగ నియమించిరి.

కార్మికేలు ప్రభువుగారికి వీడ్కోలు విం దొనరించుటకు ప్రయత్నములు చేయుటకు నేడు బరద్యాను మహారాజుగారి అధ్యక్షత క్రింద సభజరుగును.

పంచాబీ పటాలమును ఏర్పరుచుటకు గురువారము నాడు భారత మందిరమున ప్రత్యేక సంఘసభ జరిగినది. కార్య నిర్వాహకసంఘ మేన్బర్లప బడినది. చాలమంది చందాలు చేసిరి. దీనికి శాఖలుగా జిల్లా సంఘము లేర్పరుప బడును.

లాంకామైరనుండి 1916 సం॥ నందు 525,55,00,000 గజములు, 1915 నందు 474,85,00,000 గజములు బట్టులు ఎగుమతి చేయబడినవి. యధ్యమనల లాంకామైర వ్యాపారము హెచ్చినది గాని తగ్గలేదు.

ఈ నాలు మనదేశములో దూది 2,0 7,0 2,000, చెరుకు 28,54,000, నవ్వులు 81,52,000, నీలిమందు 7,56,400, వేరుశనగ 21,09,000, వడ్లు 7,85,80,000 గోధుమలు 3,09,24,000, అవిశలు 26,27,000, అవాలు 38,88,000 ఎకరములందు మైరు చేయబడినది.

ఈ నెల 18వ తేదీతో సంత్మైన వారమున నీదేశమున 11,251 మంది ప్లేగువలన మృతిచొందిరి. బొంబాయి(సింధు)లో మరణములు 4298; చెన్నపురి 524; బీహారు వారిస్సా 448; సంయుక్త పరగణాలు 1610; పంజాబు 25; బర్మా 159; మధ్యపరగణాలు 1068; మైసూరు 837; హైదరాబాదు 2479; మధ్యఇండియా 129; రాజపుటానా 18; వాయవ్యసరిహద్దు పరగణా 1;

లోకమాన్య తిలకు గారు మోయిల్లులో ముచ్చటించుచు ఇంతవఱకును మనము ఈ సంస్కరణమని, ఆసంస్కరణమని తలలాని ఒక్కొక్క వెండ్రుకను పట్టుకొనజూచితిమనియు, ఆ వెండ్రుకలు చిక్కనందున గట్టిగ శిఖనే పట్టుకొనినవో స్వసోపాలనము వచ్చునని నేర్చుకొంటిమనియు నెలవిచ్చిరి అయితే సరేగాని స్వరాజ్య మొసంగవలసిన దొరలకుజుట్టు లేదే!

ఈ సంవత్సరము ఉష్ణపన్ను మార్పిసెల బడ్జెటులో వృద్ధి చేయబడునని వదంతులు పుట్టినవి. ఉష్ణ మనుజులకును పశువులకును నుపయోగ పడుచున్నది. లోకము లో ఉష్ణపన్ను ఇండియాలో తప్ప నితర చోటుల లేదు. క్రిందటి సంవత్సరము ఈపన్నును ఎంతో అయిష్టమువీడ నర్ విలియం మేయరు గారు వృద్ధిచేసిరి. అట్టి మేయరుగారు ఈ సంవత్సరము మరింత వృద్ధిచేసెదరని ఊహింపబాలవున్నాము. మోన్లేప్రభు వొకపర్యాయము ఈపన్నును పూర్తిగ కొట్టివేసినవో తన కానందదాయక మని నడివియుండెను. "పయ్యెనీరు" పత్రిక సయితము ఈ పన్నును హెచ్చించుట మంచిది కాదని వ్రాసినప్పుడు ఇది ప్రజలకెంతభారముగ నుండునో ఆలోచించుకొనవచ్చును.

హిందూ ముసల్మానులు రాజకీయ విషయముల నేకీభవించుట కోర్కలేక యొకరు పేరు దాచుకొని మిలటరీగెజెటు పత్రికలో ప్రతికూలముగ 3½ కాలముల వ్యాసము వ్రాసిన వివాదట అచ్యుతశాహు పత్రిక యిటుల వ్రాసినది. "జనసామ్యమునకు ప్రతినిధులుగాని కొద్దిమంది యువకులు కార్యముతో నేకీభవించిరని ఈతడు వ్రాసెను. ఈయువకు లెవరు? మాజి జన్నా మాజి హకు మాజి మున్షాదాబాదు రాజాగార్లును మరి పెక్కుమంది మహమ్మదీయ నాయకులును గదా? ఇకనీ నాయకులను విమర్శింప గడంగిన ఈ మహాభిమాని ఎవరు? మారు పేరున తనపేరు మరుగుపరుచుకొనుటకు సిగ్గుపడని అనాధుకుడగు నొక ముసల్మానుడు.

గంజాముజిల్లాయందలి గుంమారుశాఖలో 10 ఉక్కిళ్ల బాలికాపాఠశాలలు గలవు. అందు బల్లిగుంట, అనూలుకొండ లలో నుండు రెండు పాఠశాలలును దొరతనమువారి మధినము: నున్నవి: ఒకటి లోకలుబోద్ధ అధీనమున నున్నది. రెక్కినవి స్వంత యధికారుల యధీనమున నున్నవి. ఈ వెనుకటి పాఠశాలలు బృష్టికముగ పనిచేయుచున్న గని ఇన స్పష్టమ దొరసానిగారు డైరెక్టరుగారికి వ్రాసి, 1. పూతరురి 2. బుగుడ 3. అస్సా 4. ధారాకోట 5. బల్లిపాడ్రో ఈప్రకళములం దొక్కొక్క దొరతనపు బాలికా పాఠశాల నెలకొల్పుగోరెను. ఒక్కొక్కపాఠశాలకు సంవత్సరమునకు రు 482 లు ఖర్చుపడును. ప్రతిపాఠశాలకును ప్రారంభవ్యయమునకు రూ 50 లు కావలసి యుండును. ప్రస్తుతము విద్య గలపుటకు ఉక్కిళ్ల ఈ పాఠ్యాలయముల దొరకరు గనుక పురుషులనే కొంతకాలముంచలెను. దొరసాని గారి యా యేర్పాటులు డైరెక్టరుగారికి బృష్టికములుగ నుంటున్న, ఈ సంవత్సరము మార్చి 1 వ తేదీనుండియు ఒక్కొక్క పాఠశాలయందు రూ. 15-0, 12-0, లతో నిర్వహింపి ఈ పాఠ్యాలయల నియమింపుచు, పూతరురి, బుగుడ, అస్సా, ధారాకోటలందు నాలుగు పాఠశాలల నిమిత్తము దొరతనమువారికొంక్షను గోరుదని డైరెక్టరుగారు దొరతనపు కార్యదర్శికి వ్రాయగ వారట్లు చేసిరి. దొరతనము వారందుల కంగీకరించిరి.

భోపాలు జేగము గారికి 60 వ వర్ధంతియు 17 వ పట్టాభిషేకాబ్దమును కలియుటచే శుక్రవారమునాడు భోపాలుపట్టణమున మహోత్సవము జరిగినది. అధికారులును ప్రజలందరూ జేగము గారికి సన్మాన పత్రమును సమర్పించిరి. అందులకు జేగముగా రుచితరీతిని ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. 19 వ సంవత్సరపు నెలత్వెంటుకు పూర్వపు పన్నుల బాకీలను మాపుచేసిరి. ఇక ముందు పన్నుల హెచ్చింప మనిరి. అడవుల చట్టములలో ప్రజల యి బ్బుండిని లొలగింపు సంస్కారములు గూడ నాటినుండియే అమలులోనికి వచ్చుననిరి. విద్య విస్తారముగ ప్రజలకు వ్యాపింపవచ్చు నభివృద్ధి కలుగదు గాని విద్య నీసంస్థానమున నచిరకాలమున నిష్పంధించిముగ నొనరింతు మనిరి. ఈవిషయమున ప్రధానకార్యదర్శి నవాబు బాదా హమీదుల్లాఖానుగారు పని చేయుచున్నారనిరి.

చెన్నపురి బజారు రిపోర్టు

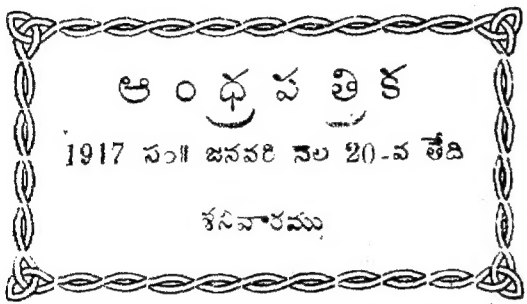
20-వ తేదీ శనివారము జనవరి 1917.

	య. ఆ.
బియ్యము క్రొత్తది	7-10-0
డిబ్బా చాతవి 29 ప.	7-1-0
జొన్నలు 28 ప.	8-8-0
ధనియాలు బారక 1-కి	50-0-0
నెయ్యి చుణుగు 1-కి	15-0
మిర్చి క్రొత్తది బారక 1-కి గుంటూరు	32-8-0
డిబ్బా చాతవి పరికాయ	104-0-0
పొగాకు	240-0
దూది కొత్తది మార్చి, వాయిదా	200-0
కందులు బస్తా 58 ప.	12-0
నవ్వులు 11 ప.	3-8
ఉలకలు ప. 50బ 1-కి	6-0
చింతనంకు బారక 1-కి	35-0
పసుపు బా. 1 కి	100-0
వక్కన ను. 1 కి	4-4
బెల్లము " 1-కి	2-8
కొబ్బరి మ. 1-కి	6-8
బొకలు మ. 1-కి	16-0-0
ఉప్పు బస్తా 46-8-8-0	చిల్లక మ 1-కి 0-1-6
తోళ్లు పా 1-కి	3-0-0; 1-6-0; 0-14-0;
నీలిమందు మ. 1-కి	105-0
సవరనులు 1-కి	16 0-0
డిబ్బా	17-0-0
ప్రెంచికానులు	4-4-0
బంగారము	7-1-0
వెండి	92-0-0
గవర్న మెంటు పత్రములు	83-4-0
సీమపేరు సెనగ బా 1-కి	22-0

గవర్న మెంటు పత్రములు.
1918-16
నూటికి 4 వడ్డీని-(1931, 36 తీర్పునది) 89 మొదలు 96 వరకు టర్నికెబిలులోను 4-వడ్డీని 91 మొదలు 98 వరకు 3½ వడ్డీని 74½ మొదలు 76 వరకు 8-వడ్డీని 68½ మొదలు 69 వరకు

విషయానుక్రమణిక.

లోకచిత్రవార్తలు	2
ఆంధ్రపత్రిక పరివర్తన	3
నీటితీరున దనభాషలు	4
అలహాబాదులో పోలకు గారి మహాపర్యాయము	5
స్థానిక వార్తలు	5
ప్రధానవ్యాసము	6
కృష్ణవరదలు	7
వార్తలు-వ్యాఖ్యలు	7
విరోధామహాసంగ్రామము	8
విదేశ తెలివితార్తలు	9
దేశీయ తెలివితార్తలు	9
కృష్ణవరదలు	10
శాస్త్రములపై వార్తలు	11-12
ప్రకటన	13
కావ్యాలు	14

కృష్ణవరదలు.

కృష్ణవరదలవలన గలిగిన నష్టమును తెలుప వలయు నని గతించిన శాసన సభాసమావేశము నందు శా॥ మోచర్ల-రామచంద్రరావు పంతులు గారు భూ. వేంకటపతిరాజు గారు పాలకులను ప్రశ్నించిరి. ఆ ప్రశ్నలకు వివరమును పాలకులు ఇప్పుడు ప్రకటించిరి. ఆంధ్రపత్రికా పాఠకులు వరదలవలన గలిగిన నష్టమును సవిస్తరముగ చదివి యుండిరి. నష్టము కృష్ణానదివరదల వలనను అతి వృష్టిమూలమునను గలిగినది. అతివర్షములు వరదలు గుంటూరుమండలమునందు పడమటిభాగము నకును కృష్ణామండలమునందలి తూర్పు భాగము నకును నష్టమును గలుగజేసినవి. నవంబరు 1-వ తేదీని ఆనకట్టపై 22 అడుగులు నీరు ప్రవహించినది. రాత్రి 11గంటలకు ప్రాతూరుదగ్గర కట్ట తెరిగినది. 400 అడుగుల వెడలుపున గండి పడినది. నీటిక్రవాహమువలనను పంటలకు నష్టము కలిగినది. క్రజలు రాకపోకలు సాధ్యముగాకను కష్టపడిరి. 1915 సంవత్సరమునందు పోసినకట్ట 1916 సం దేల తెగినదియును తెలియకున్నది. ఎడలకు కట్ట నెయిలుకొట్టటవలన నీరుపోసికొని తెగినదని ఎంజనీరు ఊహించుచున్నాడు. వరదనీరు ప్రక్క కాలువకును పెద్దకాలువకును పోగిడిగండ్లను పూడ్చినందున కాలువలకు గల గండ్ల గుండ ఎక్కినది. పిడపర్రులకును రక్షించుటకై కాలువ కట్టను తెగగొట్టుట వలనను నీరు చేలమీదను ప్రవహించినది. కొమ్మమూరు నిజాముపట్నము కాలువల గుండా నీరు క్రిందికి పోవునటు లేర్పాటు చేయబడినది. ఈ ప్రాంతము లందు పంటలకు కొంత నష్టము గలుగును గాని పంటలు చెడిపోవనియును రిమిషను అనవసరమని యును అధికారులు అభిప్రాయపడుచున్నారు. కాలువలను బాగుజేయుటకు రూ 9000 క్రొత్తకర కట్టినవేయుటకు రూ 10000 వ్యయమగుననియును నూనెరింటిండింగు ఎంజనీరు తెలుపుచున్నాడు. ఎంజనీరునకు కాలువల నష్టము కనుపడును గాని రయితుల నష్టము కనుపడదు. కాలువను కాపాడుటకు గండిని కొట్టిన రయితులు నష్టపడుట సత్యము. ఈ విషయమును పాలకులు రయితులనుండియును ప్రజానాయకు

లనుండియును గనుగొనవలసి యుండును. ప్రాతూరుదగ్గర రెండేండ్లలో రెండుసార్లు గండిపడుటకు గల కారణమును నిర్ణయించిన గాని ముందైనను ఆ ప్రాంతముల గ్రామములను వరదల నష్టము నుండి కాపాడుటకు ఏలుండదు. బెజవాడ దగ్గర గల రైలు వంతెనకట్ట ఈ యుపద్రవమునకు గారణమని కొంద రభిప్రాయ పడుచున్నారు. ఈ విషయనిర్ధారణమును జేయుట పాలకులకు కర్తవ్యము.

కృష్ణవరదలకు అతివృష్టి తోడ్పడినది. చిన్న నదులు పొంగినవి. కృష్ణయొక్క తూర్పుభాగము నకు విశేషమైన నష్టము గలిగినది. రామిలేరు, బుడమేరు, తమ్మిలేరుల వరదలవలన ఏలూరుకాలువ నిండి నీరు కాలువమీదను ప్రవహించుటయే కాక ను కాలువకు గండ్లు పడినవి. కాలువకు పడిన గండ్లను బాగుచేయుటకై రూ 6370 కావలయును. ఏలూరుకాలువనక్కను గల చేలకు విశేషమైన నష్టము గలుగలేదు. బుడమ కాలువకును పుల్లెరునకును విశేషమైన నష్టము గలుగలేదు. మల్లపూలు ప్రాంతమునందు 3500 యెకరములకు నీటిములక గలిగినది. పోలరాజు పెదలంక బంలు మిల్లి కాలువలకు స్వల్పమైన నష్టము గలిగినది. వరదనీరు కాలువనీరు వాసనీరు కలిసి కొల్లెరునకు సాగినది. విజారములాకు దగ్గరనుండి కైకలూరు తాలూకాయంతయును జలమయ మైనది. కొల్లెరు ప్రాంతమునందు 40,000 యెకరములు జలమయ మైనవి. అందు సగము చేలకు అధికమైన నష్టము గలిగిన దని ఎక్కికూట్లపు ఎంజనీరు శ్రీనివాస అయ్యంగారు వ్రాసిరి. బుడమేరు వరద వలన కాలువలకు గలిగిన నష్టమును బాగు చేయుటకు రూ. 6540 పట్టును. ఇండ్లకును ఆస్తికిని ఏడెనిమిదివేల రూప్యముల నష్టము గలిగినది ఏలూరు తాలూకాయందు 14,000 దివి తాలూకాయందు 2700 భీమవరము తాలూకాయందు 25,000 యెకరములకు నష్టము గలిగినది. అన్ని తాలూకాలకంటెను కైకలూరుతాలూకాకు నానల వలనను వరదల వలనను మిక్కిలమైన నష్టము గలిగినదని బర్కిటుగారు వ్రాసిరి. రయితులు బీదవారు. నీటిపారుదలకు మురుగుపారుదలకు అరుకూలము లైన సాధనములు లేవు. పంటలు సామాన్యముగ నుండును. ఈస్థితియందు కైకలూరుతాలూకా జలమయ మైనపుడు ప్రజల దురస్థి నష్టనాశితముగ నుండుటయందు వింత లేదు. కొల్లెటి లంకలందు ములకవలన 22,000 యెకరములకు రిమిషను ఇయ్యవలసి వచ్చుననియును ఇందు కొంచెముపంట యొను పండుట వలనను రిమిషను ఇచ్చుటకు ఏలులేని అనేకవేల యెకరములు చేర లేదనియును బర్కిటుగారు తెలియజేసిరి. నీటిములకవలన ఆరు గ్రామములను పూర్తిగను ఆరు గ్రామములను కొంతవరకును ప్రజలు విడిచిపెట్టిరి. బాధితులకు ప్రజలు పాలకులు సహాయమును జేసిరి. ప్రజల కష్టదశయందు సహాయము చేసిన ఏలూరు భీమవరము కైకలూరు దివి తహసీల్దారులను కలెక్టరుగారు ప్రశంసించిరి. బాధితుల సహాయమునకై పాలకులు రూ 1500, వేంకటగిరి రాజాగారు 1000, దక్షిణ వల్లూరు రాజాగారు రూ 1000, మాడపాటి వేంకటేశ్వరరావు పంతులుగారు రూ 300, రావుబహద్దూరు లక్ష్మీనరసారెడ్డిగారు రూ 200 ఇచ్చి యుండిరి. కూర్మా వేంకటరెడ్డినాయుడుగారు మొదలగువారు చేసిన సహాయమును బర్కిటుగారు కొనియాడిరి. పితాపురము రాజాగారు వరదల కష్టములకు పాలైనవారి సహాయము రూ 4000 ఇచ్చి యుండిరి. బెజవాడయందలి సేవాసంఘము వారు 4000 రూప్యములను ఆపన్నులకై వినియోగించుచు

15 దినములు నిద్రాహారములు లేకను సేవచేయుచుండిరి. కలెక్టరుగారి రిపోర్టునందు సేవాసంఘమువారు చేసిన మహిమపకారమును సయితము పేర్కొనుట యుక్తముగ నుండును. సేవాసంఘమువారు పరువుప్రతిష్ఠలకు గాకను సేవానిరతితో పాలుపడిరి. వారు చేసిన సేవను యథావా ముగ గ్రహించుటయును అధికారులకు ధర్మము.

గుంటూరు మండలములోని తూర్పు భాగము నకును మధ్యభాగమునకును పశ్చిమ భాగమునకును వరదలు వానలు నష్టమును గలిగించినవి. రేపల్లె తాలూకాయందు 3400, తెనాలి బాపట్ల తాలూకాల యందు 13000 యెకరములకును నష్టము గలిగినది. బాపట్ల తాలూకాయందలి నష్టమునకు అప్పికట్ల ప్రాంతమునందు గల రైలుకట్టయును తుంగభద్ర కొల్లెమెల్ల నల్లమడ కుండేరు ముడికినీటిపూర్ణములు ముంచితియందు లేకుండుటయు కారణము లని తెలియచున్నది. ఈ ప్రాంతములందలి నష్టముల వివరమును గుంటూరుమండలాధిపతి ఇంకను బోర్డువారికి తెలిపి యుండలేదని తోచుచున్నది.

వరదలు తీసినవి. జనవరి కిక్కి వచ్చినది. పండినవారు పండినవారు నష్టపడినవారు నష్టపడనివారు ఒకవిధముననే కిక్కిలను తల తాక్కుపెట్టి చెల్లించవలసియుండును. బర్కిటుగారు కొల్లెరు నందు రిమిషను అవసరమని వ్రాసియుండిరి. ఇతర తాలూకాలందును కలిగిననష్టమును తెలిపి యుండిరి. పంటల నష్టముపట్ల రయితుల వృద్ధికిని అధికారుల దృష్టికిని విశేషభేదముగలదు. ఒక కర్త యొనను పండినరయితు రిమిషను చేరుతు లేలపెట్టుటకు ఏలులేదు. రివియూ ఇన్స్పెక్టరునుండి కలెక్టరు వరకును సిస్తును పూర్తిగ వసూలు చేయుటకు పాటుపడుదురు. ఇట్టి స్థితియందు పాలకులు రిమిషను నిచ్చుటయొ దువార స్వభావమును జూపవలయు నని క్రిందియధికారులకు వ్రాసిన గాని రయితుల కుపకృతి గలుగదు. డెబ్బాభూముల కేటెటను వరదలవలన నష్టము గలుగుచున్నది. డెబ్బాభూములకు నీటిసమపాయమువలె మురుగు సమపాయములు లేవు. వీలైన ప్రదేశముల దెల్లను మురుగు సమపాయములను గల్పించుటకై పాలకులు ప్రయత్నించవలయును. వరదలవలన నష్టము గలిగిన ప్రదేశములందీ విషయము ఏర్పాటులను చేయుటవలన ముందీ యుపద్రవము నాపుటకు సాధనముల నేర్పరచవచ్చును. ఉదార స్వభావముతో రిమిషను ఇప్పించుట మురుగు ముందు వరదల యుపద్రవము నాపుటకును పాలకు లేర్పాటులను జేసి ప్రజాక్షేమమునకు తోడ్పడుట యుచితము. పాలకులు ఏలూరు తాలూకాకును కైకలూరు తాలూకాకును రెండవపంటకై కృష్ణకాలువలనుండి ఏప్రిలు 15-వ తేదీవరకును నీటిని నందుపాటుచేయుట కుద్యమించుట యుచితముగ నున్నది. ప్రజానాయకులును ప్రజలును కోరిన ఈ ప్రార్థన నంగీకరించినందులకు పాలకులు వారి కృతజ్ఞతకు పాత్రులు.

(0)
పి. డబ్ల్యు. డి విచారణ సభ.

పల్లికు వర్కును డిపార్టుమెంటువారు దేశోపయోగమైన పనులను స్వయముగ జేయించుట మనదేశమునం దాచారము. శాస్త్రాత్మక దేశములందీ పనులన్నియును కంట్రాక్టుపద్ధతిని జేయబడు చున్నవి. దేశోపయోగములైన పనుల నన్నిటిని పాలకులు పూనుకొనుటవలన ననేకము లైన యనర్థములు గలుగుచున్నవి పనులు తృప్తికరముగ జరుగుట లేదు. వ్యయ మధిక మగుచున్నది ప్రజలు ఈ పనులను జేయ బూనుకొనుట

కాశము లేదు. పనులు శ్రీమముగ జరుగుట లేదు. దీనికి ప్రతీకారమును కల్పించుటకై చేయబడుచున్న విచారణయందు భావములు సందిగ్ధముగ నున్నవి. బొంబయియందు లగ్నాభాయి శ్యామలదాసుగారు కామతుగారు ప్రస్తుతము వాడుకయందున్న కథానికవలన నాలుగవ నంతు వ్యయ మధికమగుచున్నదనియును కంట్లాట్టరు లీకనులను చవుకగ జేయుదురనియును తెలిపిరి. ఛాంబర్సుగారును ప్రాటుగారును ప్రస్తుతమునందు గల నామక సంతృప్తికరము గాదనియును ఇతరులచేతను పనిని జేయించుట యుచితమనియును తెలిపిరి. మానెక్స్ ప్రెస్ గారులు ప్రస్తుతస్థితి సంతృప్తి కరముగ నున్నదని చెప్పిరి. అధికారులు పనిని చాలించుకొని ఇతరులకు పనుల నిచ్చిన విశేషమగునగుల యూరపియను సంఘములు లాభమును పొందును గాని హైందవులు లాభమును పొందరను భయము గలదు. మరియు ఇతరులకు పనుల నిచ్చుటవలన ఎంజినీరింగు శాఖయందు తీగలైన విద్యార్థులకు పనులు దొరకవను భయము గలుగుచున్నది. కాని కంట్లాట్టరులు ఇతరుల కిచ్చుటవలన నష్టము కంటె లాభముపొచ్చుచున్నదని భోచుచున్నది. స్వయంసహాయమును నమ్మి సహసించినవారికి గాని లాభము గలుగదు. కంట్లాట్టరుల నన్నిటిని పాశ్చాత్యులే పొందుదు రని నిర్ణయించుటకు వీలులేదు. పాశ్చాత్యుల ద్రవ్య బలము హైందవుల సహసమునకు ప్రభమున ప్రతిబంధకమైనను పాశ్చాత్యులను క్రతిఘటింపగల సామర్థ్యము క్రమముగ హైందవులకు గలుగగలదు. ఎంజినీరింగు శాఖయందు కృతార్థులైన హైందవులు సర్వకాలములందును ఉద్యోగముల నాశ్రయించి జీవించుటవలన సహసమునకు గాని ఆశావ్యాపనమునకు గాని అవకాశ ముండదు. లక్షలకొలది రూప్యముల కంట్లాట్టరు లభించునపుడు తాతా కంపెనీ నంటి సహసకులు బయలుదేరుట సహజము. ఇప్పుడు వర్గముగ వ్యయ మగుచున్న ద్రవ్యములో కొంతభాగము తగ్గుటయును సహజము. ప్రజలకు కార్యదక్షత్యమును గలుగ జేయుటకును కంట్లాట్టరు పద్ధతి లాభకరము. యూరపియనులు కంట్లాట్టరుపద్ధతివలన లాభమునుపొంద యత్నింపవచ్చునకాని భారతీయులకే మొదటను కంట్లాట్టరుల నీయవలయునను నియమ మేర్పడిన ఈ యసాయమునుండి కాపాడుకొనుటకు సాధనము గలుగును. భారతీయులు కంట్లాట్టరుల వై నను యూరపియనులను ప్రతిఘటించుటకు సామర్థ్యమును నచిరకాలముననే పొందగలరు. లగ్నాభాయి శ్యామలదాసు గారు చెప్పినట్లులు కంట్లాట్టరుల ననధికారుల కిచ్చుటవలన పాలకులకు దేశమునకు లాభము గలుగును. ప్రజలయందు కార్యదక్షత్య మేర్పడును.

(౧)

రాజ్యాంగ సంస్కరణము
హిందూదేశ పరిపాలకులు రాజ్యాంగసంస్కరణముల విషయమై హిందూదేశమంతటా కొక లేఖన వ్రాసినట్లులు వదంతిగలదని లీడరుపత్రిక వ్రాయుచున్నది. అందరి సత్వాసత్యములు కాలకమమున వెలువడగలవు. కొంతకాలమునకు పూర్వము ఛంబల్లేసుగారు ఈవిషయమై ఏమియును తెలియదని చెప్పియున్నారు. కాని దేశమునందు మహాద్వారమునకు గారణమై దేశక్షేయమునకు సంబంధించిన విషయములను గూఢముగ జేయుటవలన పాలకుల ప్రతిభకు భంగము గలుగును. పనిసంతక ముగించి ప్రజలకు తెలిపిన ప్రయోజనము గలుగదు. కర్మసుగారి గుర్తులేఖనం పాలకుల లేఖయును ఆంధ్రేశనమునకు గారణమగును. పాలకు లే సంస్కారములను చేయకల పెట్టినది అధినివేశ రాజ్యములకును హిందూదేశమునకు సంబంధము నేనిధమున నిర్ణయించునది దేశసంరక్షణము నేనిధమున చేయునదియును ప్రకటించిన పాలక పాలకుల సంప్రదింపులన లాభము గలుగగలదు.

పరిశ్రమలు—రాజావలంబనము.
పరిశ్రమలు రాజావలంబనము లేనది వృద్ధినిబొందవని పాశ్చాత్యదేశ చరిత్రములు ఘంటాపథముగ చాటుచున్నవి. ఆంగ్లేయులు స్వేచ్ఛావ్యాపారమును పరిశ్రమ రంగమునందు విశేషతైవపు దేవలంబించిరి. జర్మను జపానుదేశములందలి పరిశ్రమాభ్యుదయమునకు రాజావలంబనమే మూలము. బాల్యదేశములందు పరిశ్రమలకు నిత్యమవసరము. రాజావలంబన మవసరము. చెన్నపురి రాష్ట్రమునందు తోశ్యపరిశ్రమము అల్యామినము పరిశ్రమలు రాజావలంబనము వలనను బ్రతికినవి. నమ్మి గాజపరిశ్రమల వికాసమునకు చెన్నపురి పాలకులు తోడ్పడుచున్నారు. మైసూరునందు విద్యుచ్ఛక్తిరస రాజ్యమునకు సంరక్షణమునకు 80 లక్షల రూప్యము లాభము గలుగుచున్నది. చందన తైలమువలన 20 లక్షల రూప్యములు లాభము కలుగగలను. కాశ్మీరదేశమునందు పట్టు పరిశ్రమలన సంస్థానమునకు సంరక్షణమునకు 9 లక్షల రూప్యములు లాభము గలుగుచున్నది. పరిశ్రమలు వృద్ధిని జెందుటవలన సంస్థానాదాయము వృద్ధిని బొందుటయే కాకను ప్రజలకు సుఖజీవన మేర్పడుచున్నది. పరిశ్రమిక పంచాయతీసభాసమక్షమున వ్యాపార విజ్ఞాన శాఖాధ్యక్షుడు లిండె సెగారు పాశ్చాత్యులు నిచ్చుచు రాజావలంబనము లేకను భరతఖండము నందలి పరిశ్రమలు విదేశీయుల పోటీకి నిలువ లేవని తెలిపెను. దీనికి ప్రతీకారము పరిశ్రమ సంరక్షణమే యని విదితమగుచున్నది. మద్రాసు ప్రెస్టుపత్రిక వ్యాపార పరిశ్రమాభ్యుదయమునకై హిందూదేశ పరిపాలకులు చేసినది అతిస్వల్పమనియును వారు దీనిలోచనను చేయుచుండగ సంస్థానములందు నూతన పరిశ్రమలు స్థాపితములగుచున్న వనియును చేసిన వ్యాఖ్యానమును పాలకులు గ్రహించి కార్యక్రమమునకు బూతుకొనుట యుక్తము.

యుద్ధమునకై అక్రమ

మనదేశమునందు యుద్ధమునకయి అప్పుపుచ్చుకొనుట చాల మంచిదని సివిలు అండు మిలిటరీ జెనల్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది. హిందూదేశము తన ఆర్థిక, వైనిక కర్తవ్యములను నెరవేర్చుటకయి సిద్ధముగ నున్నదని మిలిటరీ పత్రిక వ్రాసిన మాటలతో మేమును పూర్తిగా యోగభవించుచున్నాము. ఆర్థిక విషయములో హిందూదేశ మిప్పటికి కొట్టుకుట్టు రూపాయలు వ్యయము చేసినను ఏమియు చేయలేదని చెప్ప ఆంగ్లో హైందవ శూరులు తాము స్వంతముగ నెంత నొసంగెదరో కరాచీలోని వెబ్బుకొరగారు గుడించెరుగాక. యుద్ధమునకయి ధనవ్యయము నధికముగ భరతఖండము చేయవలయునని ప్రబోధించు వెబ్బుప్రభువులకు జర్మనులను తెగటాచ్చుటకయి వైద్యములను లక్షలకొలది పెంచుచు చెప్పటకు నోరాడక పోవుట కాపట్యము కాదా? డబుల్ కంపెనీలను వంగదేశమునందును పంజాబులోను స్థాపించుటకయి ప్రయత్నము చేయున పుట్టి కి ఆ గాష్ట్రాధిపతులకు బ్రహ్మాండ కష్టమయినది. ఇంగ్లండు నందున్న భారతీయులు సయితము వైద్యములో అధికారులుగ జేర్చుకొన బడుచుండుటలేదు. వారి తోడిఆంగ్లేయావనులు వైనికులుగ జేరినను వైద్య సాహసములనల వైద్యోద్యోగులు కావచ్చును. కాని హైందవ యావనులు సిపాయిలుగనే యుండి తీరవలయును. ఈ యవసరమును, అగౌరవ పాత్రమును నగు వ్యత్యాసమేల యుండవలయును? తమ రక్తమును దేశము కొరకు ను, సామ్రాజ్యము కొరకును, నాగరికత కొరకును, లోకకళ్యాణము కొరకును కొట్టప్రజలు భారపోయుచునని యనుచున్నప్పుడు మీరు వడ్డీపత్రికములను కొనిన చాలునని చెప్పట వారి నిరపమానరాజభక్తిని సరిగ పాటించి నట్లుగనా? భారతీయులు వైద్యములో లక్షలకొలది జేరి, యుద్యోగు లయ్యెదరేని ఎక్కువయయిన స్వాతంత్ర్యములను కోరెదరనియు, ఇంకను మైనరులుగనే చూచుటకు వీలు లేదనియు కలుగుచున్న భయమే వారి బలిదానమును ప్రభువులు గ్రహింపకుండుటకు కారణమని హైందవపత్రికలు మొనటింపడియు వ్రాయుచున్న మాటలు నిజమయినవి. మిలిటరీ జెనల్ పత్రిక హిందూదేశపు ఆర్థిక యంత్రవదములను గురించియే తలుచుగ పాట పాడుచున్నది గాని భారతీయుల అనుభోగములను, స్వాతంత్ర్యములను గురించి వ్రాయుటకు కలమాడక పోయెనా? చెప్పటకు నోరాడదా? ఎచ్చట భావ అనినను వంగలోటవద్ద భావ అనకును అని చెప్పట దీనికి గరసమని దోచినది కాబోలును?

రాండుటేబిలు మండలి - ప్రభుత్వోద్యోగులు.
ప్రభుత్వోద్యోగీయులు రాజకీయములకు సంబంధించిన నెట్టి విషయములలోను పాల్గొనరాదని నియమములు కవు. భారతీయోద్యోగులకు దేశీయ మహాసభోదేశములయెనెంత సానుభూతి యున్నను నోరెత్తుటకుగాని, ఇతరవిషయల సహాయము చేయుటకుగాని వీలులేదు. ఈనియమే ప్రారాజకీయోద్యమమునకును, రాజకీయసభలకును చెల్లుచున్నది. రాండుటేబిలు మండలివారి యుద్ధరము కేవలము రాజకీయమయినది గాన హిందూదేశమును ఆధినివేశముల పాలనముక్రింద నుంచజూచు విషయములో ఇండియా ప్రభుత్వోద్యోగలేవరును జోక్యమును కలిగించుకొనకూడదు. కాని సంయుక్త రాష్ట్రీయరక్షకభటాధ్యక్షులగు మారిస్ గారు రాండుటేబిలు మండలికి హిందూదేశమునందు ప్రతినిధియని రాండుటేబిలు పత్రికయందు ప్రచురింపబడినది. హిందూదేశమునకు మహాపకారమును చేయనోడికట్టిక కర్మసుచుండవారికి ప్రతినిధిగ వేలకు వేలు జీతమును ఇండియా సామ్యమండి తినుచున్న మారిస్ గారుండుట కాసన విరుద్ధమే గాక ఆయోగ్యముగను, అధర్మముగ నుండును. ఈ మారిస్ దొరగారి వైయుద్యోగి, లెఫ్ టినెంటు గవర్నరుగారు. సర్ జేమ్సు మెస్టసుగారు సయితము ఈ వ్యవహారములో ఇరుకుకొని యున్నారు. కర్మసుగారు ఈ యుద్ధరము వారివలన (మెస్టసు, మారిస్ గారుల వలన) సమీపరముగ సహంపబడినది. కాన దీనిని మా సంయుక్తాభిప్రాయ మని గ్రహింపవలసినది" అని రచ్చు కెక్కిన తమ లేఖయందు దుదపారించి యున్నారు. కాబట్టి సర్ జేమ్సుగారు మారిస్ గారినిపట్టి పగ్గుములలో నుంచెదరనుట కాస్పద మేమాత్రమును లేదు. అందుచే మెల్లము ఫోర్డ్ ప్రభువుగారే ఈ వ్యవహారములో జోక్యమును కలుగజేసికొనని యెడల, భారతీయోద్యోగీయుల కొకచట్టమును, ఆంగ్లోద్యోగులకు వేరొకచట్టమును అని యనుకొనుటకు మార్గ మేర్పడును. అలహాబాదు గవర్నరు మెంటు ముద్రాలయములో కర్మసుగారి లేఖనునుద్రించి ఆయనకు సత్కరిత సహాయము నొసంగుటయు, లిలకు-షిరోలు వ్యవహారములో షిరోలుగారికి బొంబయి ప్రభుత్వమువారు చేసిన సహాయ మాదిగల పారపాటుపనులు ప్రభుత్వమువారి వ్యవహారములలో పక్షపాతమును వహించుచున్నారనువదంతి పుట్టుట కవకాశము నొసంగినది. ప్రభుత్వమువారి సమర్థములను ప్రజలు శంకించుటకు తావొసంగుట క్షేమకరముకాదు. అందుచే రాజప్రతినిధిగారి రీవ్యవహారములో జోక్యమునుకీర్ణముగ కల్పించుకొనవలసియున్నాడు. సామ్రాజ్యకాసన సభాసభ్యులను, సంయుక్తరాష్ట్ర కాసనసభా సభ్యులను తగిన ప్రశ్నలను వేసి దేశము యెడ తమకున్న నిధులను నెవేర్వవలసియున్నారు.

(౨)

రష్యామంత్రాంగమునందు జలుగుచున్న మార్పులు దురవగాహముగ నున్నవి. ఒకరోజున ఉదారులు ముగ్గులులుగని తంత్రవార్త వచ్చును. రెండవరోజున జర్మనులకును కూలురు ముగ్గులుగటయే గాక చక్రవర్తిగారి కాంతరంగికులైన తెలియవచ్చును. మూడవ దినమున అందరును రాజీనామా నొసంగిరిని వేరొకవార్త వచ్చును. నెలదినములలో నాలుగుసార్లు మంత్రులు మారినారు. నేనువచ్చిన తంత్రసమాచారములను బట్టి డ్యూమా ప్రజాప్రతినిధిసభ సమావేశమున గినమున నాపివేయబడినదనియు, నిరంకుశాధికారవాదులు ప్రబలియున్నారనియు తెలియవచ్చుచున్నది. డ్యూమా ప్రతినిధులకు ప్రేమితముడగు సహాయదేశాంగమంత్ర ప్రెస్టువోల్క్-వేస్-సయితము రాజీనామా నొసంగినాడని తెలుపబడినది. ప్రజలును పాలకులును మంత్రులమార్పు గొడవలలో పడికొట్టుకొనుచున్న వో తదేకనిష్ఠతో పోరుసల్పుట కష్టతరముగ నుండకపోదు.

ఆసియా మైనరులో 20 లక్షల తురుష్కు వైద్యమును జర్మనీ తరిగ్గేయతు చేయుచున్నది. ఆదేశము విశేష పలవంతమయినదగుటచేత ప్రకృతికాత్మపద్ధతుల ప్రకారము సేద్యము చేసి దానిని పెద్దధాన్యపు కొట్టుగా మార్చుటకయి జర్మనీనింతర పరిశ్రమను జేయుచున్నది. ఈయరుదరిలక్షల వైనికులు అత్యంత సాహసంకులట. ఈవైద్యమును, ఈధాన్యమును జర్మనీకి చేరవండుటకయి బాల్కనునరులైన తెగగొట్టి ఆక్రమించుకొనుటకు సలూనికాలోని మిత్రమండలివారు ధగిరథ ప్రయత్నములను జేసెదరు. 1917-వ సం॥లో సలూనికారుల పంపబడెనున్న అధిక నేనలతో మిత్రమండలి ఈరయులుమీదికి వెడలునని వాద్యప్రయోగముగారు సలూనికానుండి వ్రాయుచున్నారు. నిన్నుగాక మొన్న తుర్క్మీలో బ్రకేంచిన జర్మనీదేశము 20,00,000 మంది తురుష్కు వైనికులను సిద్ధము చేయుచుండగ, 150 సం॥కు మైగ నేలిన బ్రిటిషువొరలు నునలకు సయితము నమ్మి, ఒకకొట్టివైద్యమును సిద్ధముచేసి శత్రువులకు పరిమార్చుటకయి యేల తీసికొనిపోకూడదు?

పాపము హాసంగ్రహము

ఇంగ్లండు

రెండునాకలలోని నావికుల సాక్ష్యము

లండను, జనవరి 17:—“జలాంతర్గామి స్త్రీచరులను ముంచి నావికులగా నడిపముద్రమును చిన్న పడవలలో వదలిపెట్టి పోయినది. దెన్నెలపాకలలోని నావికులు రాత్రియంతయును తిండి లేకుండ కెరటములవలన తడియుచు నా చిన్న పడవలోనే యుండిరి; అని నీ. ప్రి-డెన్నె విస్కీ-నాకల నావికులు సాక్ష్య మిచ్చిరి. దీని విచిత్రకార్యాలయమునకు తెలిపెదరని లోచుచున్నది.

క్రాంత యుద్ధము.

లండను జనవరి 17:—ఈ యుద్ధమునకు ధనము కీక్రముగ లభించుచున్నది. పురపాలకసంఘములును నెడ్డనెడ్డవర్తక సంఘములును హెచ్చు మొత్తముల నిచ్చుచున్నవి. నిన్నను హెచ్చు మొత్తముల నిచ్చిన 11 గురివలనను 1 కోటి పౌనులు జేరినవి.

బోనరులాగారి యుపన్యాసము.

లండను, జనవరి 18:—గ్లాస్టోలో బోనరులాగారు యుద్ధయుద్ధమును గూర్చి యుపన్యాసించిరి. “ఇతర విధములను గూడ నుపయోగింప వలసి వచ్చునని గ్లిబహులలో చెప్పబడినది మామూలుమాటయేగాని విశేషార్థము లేదు. ఆనిర్బంధ విధానమే నాకు సమ్యక్తము. అట్టి ఇతరవిధము లవసరమని లోచించును గూడ వ్యర్థమందుగా విరాళముల నొసంగిన వారిని గూర్చి ఆలోచింపవలెను. ధనికు లొసంగు కోట్లవలన కాక సంపాద్య లొసంగు వందలవలననే కావలసిన మొత్తము చేపూర్వకము. జగ్గుల సేవ బంధారమేగాని దేశమునందలి ప్రితి నన్నగిల్లినదని” బోనర్లా గారు నడిచిరి.

పిల్లు పత్రికాలయము.

లండను, జనవరి 18:—“ఈ కార్యాలయమును పోలీసు వారతనిభిచేయుట అక్రమము. తటస్థదేశీయు డొకక్రాంత ప్రేలుడు శస్త్రమును కనిపెట్టెను. దాని నొక మిత్రదేశపు ప్రముఖుడు పరిశీలించెను. దాని స్వాతంత్ర్యమును సేవ కొంటిని. యుద్ధకార్యాలయమువారు దానిని వాడుట కంగీకరింపలేదు. మందుగుండు వివాదమున ఫీల్డు పత్రిక కేమియును సంబంధము లేదని” ఫీల్డు పత్రికాసంపాదకుడు ధియోడోరు కుతుగారు మ్రొప్పుపత్రికకు వ్రాసెను.

రైలు రేల్లు

లండను, జనవరి 18:—రైల్వేరేల్లు హెచ్చింపబడినను ఆంగ్లపరామ డెల్లియము సేవలలోని యుద్యోగులకు మన సైనికులకును ఉపచారికులకును అవి వర్తింపనని తెలుపబడినది.

ముంచబడిన నాకలు.

లండను, జనవరి 19:—మాంచెయరు-ఇన్వెంటరు-రాపిచీ-గార్బిల్లె-ఆచ్యుక్రగు (బిటు) ఓరుగు (డెన్యార్కు) నాకలు ముంచబడినవి. స్క్వి-ఫెటు (ఫిన్లండు) నాక 14 వదిశం బరున బొంబులూ జలసంధియందు ముంచబడినది. 180 మంది చనిపోయినగి స్టాకమునుండి తంతివార్త వచ్చినది.

ప్రాన్సు

బ్యూకోరువద్ద బ్రిటిషువారి పురోగమనము

లండను, జనవరి 19:—రాత్రి మేము బ్యూకోరు కుత్తమున ముంచునకు పోతిమి. బోయిసుగ్రెనియరు ప్రాయె (స్ట్రీ)టులకు తూర్పున మేము శత్రుస్థానములపైని గుండ్లను వదలితిమి. సెయిలీ సెయిలిసెయికు దక్షిణమునకు బెహూని యాకు తూర్పునకు శత్రువులు ఫిరంగులను కాల్చిరి.

విజ్ఞలను తీసికొని పోవుట.

లండను, జనవరి 17:—ప్రాన్సుదేశమున వాక్రమింపబడిన భాగమునుండి 30000 మంది బిడ్డలు ఆంట్వర్పుకు పంపబడుచున్నారనిఆంట్వర్పులోని జర్మనులు నడిచిరని టెలిగ్రాఫు పత్రిక వ్రాసినది.

ప్రాన్సు ఆమెరికా దేశముల నెయ్యము.

పారిసు, జనవరి 19:—యుద్ధమువలన ప్రాన్సు ఆమెరికా దేశముల మైత్రి హెచ్చినది. అది మొదలు ఆమెరికానుండి జయింపబడిన దేశముల ప్రజలకును ప్రాన్సుదేశమునందలి విలంతువులకును అనాధలగు బిడ్డలకు నొసంగుటకు బహుమతులును లేఖలును కట్టికట్టుగ రానిరోజేలేదు. యుద్ధానంతరమున సంధిని భద్రపరుచుటకు జరుగవలసిన యొడంబడికలను గూర్చి ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారి యువారభావమును సేవ కాదననుగాని ముందు భంగపరుపబడిన స్వాతంత్ర్యములను మరల నొసంగినగాని సంధిభంగ విలులేదని ప్రెసిడెంటు పయస్కేరుగారు ఆమెరికను పత్రికావిలేఖరికి తెలిపెను.

రుస్య

రస్య రాజ్యాంగసభ నిలిచిపోవుట

లండను, జనవరి 19:—మరల ద్యూమాసమావేశము నిలిచిపోయినది. పార్లమెంటుకును మంత్రులకును అనుకూలము కుదురును ఆశయాతమైనది. మవలఫ్ గారు నవంబరు నెలలో నొసంగిన దేశభక్తిభరితమగు సుపన్యాసమే ప్రజలలో నధికోత్సాహము కలిగించినది. ఆయన రాజీనామా నిచ్చిరి. సహాయదేశీయమంత్రియు ద్యూమాయందు చాల వశీకరణము గలవాడు నగు క్రిస్టివాల్కో-విస్కి-గారుగూడ రాజీనామా యయ్యవలసి వచ్చునని తలపబడుచున్నది.

బాల్కను

గ్రీసువారి ప్రస్తుత భావము

లండను, జనవరి 19:—గ్రీసువారి ప్రస్తుత భావము మిత్రమందలివారికి సంభ్రాంతికరముగ నున్నది. ఇటులే వారు తక్కిన మరతులనుగూడ జరిపిన మరల నెయ్యము కుదురగలరు.

రుమేనియా రంగము

జర్మనుల ప్రకటనము.
లండను, జనవరి:—12 వ తేదీన మేము సీరీవద్ద ముందు స్థానములను వదలితిమి గాని నిన్న నవట బ్రిటిషువారు తలపడి చాల నష్టపడిరి. 10 రెట్ల సేనతో క్రెపిన యొద్దరస్య వారు తలపడి మా సేనను చీల్చి వచ్చిరి గాని; మేము మరల తరిమితిమి. బయట జూ రోడ్డువద్ద గూడ మేము వారిని తరిమితిమి టుర్నియా ఇనేకీయాలను వారు ముట్టడించిరి.

బాల్కను రైలువేరు భేదించుట

లండను, జనవరి 16:—1917 లో రాగల సహాయ సేవలవలన బాల్కను ఇనుపదారిని భేదించుటకు వీలు కలుగవచ్చును. ఆసియా మైనరులో జర్మనులు సక్రమముగ 20 లక్షల మంది శ్రేష్టులగు సైనికులను సిద్ధపరుచుచున్నారు. వారా దేశమును సువార్ముగ చేసి యున్నారు. వారి నీ మార్గమున కొనివచ్చి పశ్చిమరంగమున జర్మను లుపయోగింప దలంచుచున్నారు. ఈ మార్గమును భేదించినగాని వారి రాక కభ్యంతరము కలుగదని సలోనికానుండి వార్త వ్రేసు గారు వ్రాసిరి.

అమెరికా

బ్రిటిషువారికి 5 కోట్లు ఋణము

న్యూయార్కు, జనవరి 18:—ఫిలేబరి 1 వ తేదీగల 5 $\frac{1}{2}$ వడ్డీపత్రముల రూపమున 5 కోట్ల పౌనులఋణము బ్రిటిషువారి కొర కేర్పరుప బడినది. దీనిలో 2 కోట్లకు సంవత్సరము వాయిదా. తక్కిన దానికి రేండేండ్లు వాయిదా; అని మార్గను కంపెనీవారు తెలిపినవి.

క్రాంత జర్మను దోషిదేశాక

లండను, జనవరి 19:—నెలదిగముల క్రితము చిల్లీలోని ఒక జర్మనుని నాక (టింట్) అనునది కాల్చుకో చిల్లీరేవులనుండి చాలసరుకులను జంతువులను ఎక్కించుకొని దాటి పోయినది. అప్పుడే దాని ననుమానించిరి. ఈ నాక క్రోడెను రేంజిసాకను (స్నో డెను రేంజియై యుండును) గూడ పట్టుకొనెను. సెయింటు ధియోడోరు నాకను గూడ దోషిదేశాకగా మార్చిరని రయోడీ జనీరోనుండి వార్త వచ్చినది.

జర్మనీ

జర్మనీలో ఆహారపదార్థముల లోటు.

లండను, జనవరి 18:—జర్మనీలో ప్రజలు పస్తుపరుండ కున్నను ఆహారపదార్థముల లోటు చాల హెచ్చుగ నున్నది. మాంసము, ధాన్యము, వెన్న, చమురు దొరుకుట లేదు. హోలండును గాని డెన్మార్కును గాని వోమకొననివో వారికి పోయి జరుపుట కష్టము. చర్మములు లేనేలేవు, యుద్ధ రంగమున సైనికుల కొసంగుచున్న ఆహారము చాల పనికిరానిదిగా నున్నదని రణరంగమునుండి వచ్చినవారు చెప్పిరని జర్మనీలో 10-12 ప్రధాన నగరములను చూచిన తటస్థదేశీయుడు వ్రాసిన లేఖ ప్రకటింపబడినది.

హిందెబర్గ సైనికులు సంధిని కోరుట.

లండను, జనవరి 19 :—పశ్చిమరంగమునుండి వచ్చిన హిందెబర్గ సైనికులు ఎటులైన సంద్ధి చేసికొనక తీరదను భావమును రాజనీతిజ్ఞులకు పూర్తిగ కలుగ జేసిరి. పశ్చిమ రంగమును సమాధియని సైనికులు వాడుచుందురు. అచట శ్రేష్టమగు నాహార మియ్యబడుట పట్టణముల్లోని వినోదములు మున్నగు నాకర్షణలన్నియున్ననుకొన్ని పటాలములను కొందరుద్యోగులు నచటికి పోకుండ సర్వప్రయత్నములను చేయుచుందురు. పశ్చిమరంగమున చాలమంది జనరల్లును తగ్గించిరి. అచటి శిక్షలకు మిలిలేదని యొక తటస్థదేశీయుడు మ్రొప్పుపత్రికకు వ్రాసెను.

జలాంతర్గామలవలననే విజయము కలుగునని జర్మనులు తలంచుచున్నారు. వారు మరల 1000 జలాంతర్గామలను నిర్మించుచున్నారని తెలియుచున్నది.

ద్యూశ్యిలాండు

లండను, జనవరి 17:—52 దినములనుండి కనబడుట లేదని 13 వ తేదీన తెలుపబడిన ద్యూశ్యిలండు నాక సోప, వామనాడు. బ్రెమెనునుండి ఆమెరికాకు పయనమై పోయినదని డెన్మార్కు పత్రికలు వ్రాసినవి.

కొలోనులో గందరగోళము.

లండను, జనవరి 17:—ఇచట చాల గందరగోళములు జరిగినవి. సేనలు వచ్చి నిలుపలసి వచ్చినది. కాన మూడుదినములనుండి కొలోను స్టేషనువద్ద రాకపోక లాగిపోయినవి.

టర్కీ

యూరోపునందలి తురుష్కు సేన.

లండను జనవరి 19 :—యూరోపునకు పంపబడిన తురుష్కు సేనలోని యోధులలో నర్థభాగ మంతరించినది. వారి కధికమగు నష్టము కలిగినందున నసంతృప్తి కలిగినది. సేనలును వెనుకకు పిలువవలసినదని చాలమంది సైనికోద్యోగులు కనప్రాంతినోపిలుకు వ్రాసిరి.

జపాను

జపానునాక మునుగుట

టొక్యో, జనవరి 17:—టుకుకుచా నాకలో ప్రేలిన పిమ్మట ఇతరస్త్రీమరుల పడవలు దానిదగ్గరకు పోలేక పోయెను కాని సముద్రమున పడినవారిని కాపాడినది. వారిలో చాలమంది గాయములు తగిలినవారు. టుకుకుచానాక రెండు ముక్కలక్రింద చీలినదని తెలియుచున్నది. ఆదివారము నెలవు దినముగుటచే నాకలోనివారిలో సగముమంది తీరమున కేగిరి. గాన నెందరు హతులైరో స్పష్టముగ తెలుప వీలులేదు. కమాండరు అరిమాగారును మరికొంద రుద్యోగులునుగూడ నపుడు నాకలో లేరు.

స్పెయిను

స్పెయిను స్త్రీమరులు ముంచుట.

మెడిడు, జనవరి 19:—‘మామ్యూలు’ అను స్త్రీమరు నొక జలాంతర్గామి ముంచి దానిలో నున్నవారి నొకపడవలో నెక్కించి తీసికొని వచ్చుచుండగ నొక స్త్రీదను స్త్రీమరు దారిలో నగపడి వారి నెక్కించుకొనెను.

స్పెయిను జలాంతర్గామి.

లండను, జనవరి 19 :—500 టన్నుల స్పెయిను జల తర్గామి ఆమెరికా నుండి యొక స్త్రీదనురేవునకు బయలుదెరి వచ్చినదని సాయంకాలపు పత్రికలు వ్రాసినవి

కృష్ణ వరదలు.

కృష్ణజిల్లా కలెక్టరుగారి రిపోర్టు

అక్టోబరు 31 వ తేదీ నాటిరాత్రి యాకస్మికముగ కృష్ణానది పొంగినది. దీనివల్ల లోతు కొలచియూడ 23.7 అడుగులుండెను. ఈసంగతి తెలిసినవెంటనే ముంపుడుప్రదేశముల కొలత ప్రారంభింపబడెను. కృష్ణజిల్లాయందు దెచ్చటను గండి పడలేదు. కనుక ఈ జిల్లాయందు గలిగిన నష్ట మంత ముఖ్యమైనదికాదు. దీని, బెజవాడ తాలూకాలో కొలది గ్రామములకు మాత్రము కొంచెము నష్టముగలిగెను.

దివితాలూకాలోని నష్టములు.

రెండుతీరములకును మధ్యనుండు లంకలు ముంచివేయబడినవి. అందు 13 పల్లెలును మూడు గ్రామములు మాత్రము గలవు. మనుష్యులకుగాని పశువులకుగాని ప్రాణాపాయము గలుగునంతటి ప్రమాదముతో నీరు ముంచుకొని రాలేదు. ఈ రెండు తీరములమధ్య నివసించు జనసంఖ్యయు నంత విస్తారము కాదు. అందుచే మనుష్యులను, పశువులను చరాస్థిని స్థలాంతరమునకు తీసికొనిపోవుటకు విశేష వ్యవధి యుండెను. ఈ లంకలలో నుండు పంటలుమాత్రము చెడిపోయినవి. నదీతీరముల కావల నుండు గ్రామ మొక్కటియు నష్ట మొందలేదు. పూర్వము గండిపడిన అయోధ్యనదీ మాత్రము కొంత నష్టము గలిగెను. ఈగండిద్వారా ప్రవాహము భూమిలోనికి ప్రవేశించి బిడు పెద్ద గ్రామములకును ఏడు పల్లెలకును నష్టము గలిగించినది. ఇక్కడగూడ ప్రాణనష్టముగాని గృహ ప్రదేశ నష్టముగాని సంభవించలేదు. ముంపుడుపడిన భాగములో విశేష భాగము యథాప్రకారముగ విడువబడుటచే భయపడినంత పంటనష్టము గలుగలేదు. స్థానికోద్యోగులు వెంటనే బాధితులకు తగినంత సహాయము చేయ బ్రతుకొచ్చింది. బాధితులలో ననేకులు తామునుతావుల విడువ నొల్లకుండుట వలన పల్లికునర్పు దిహిద్వారమెంటు వారి స్త్రీవరులతోడను ఆయా ప్రదేశములందలి పడవలతోడను బాధితులకు వలయుపదార్థము లీయబడెను. ఆ చుట్టుప్రక్కలనుండు గ్రామములలో కొంత మంది బాధితుల వంద తావు జూపబడెను. దొరతనము వారును, ప్రజలును ఇచ్చిన విరాళములవలన వారి కన్నకత్త్రుములు పంచిపెట్టబడెను. మొత్తముమీద 1600 జనులను 250 పశువులను స్థలాంతరమునకు గొనిపోబడెను. 5,000 జనుల కాహారము పెట్టబడెను.

లంకలలో 11,200 యొకరములును, అయోధ్యగండివద్ద 1,500 ల యొకరములును పరిమితిగల భూములలోని పంట చెడిపోయెను. మొత్తముమీద నీ తాలూకాలో గలిగిన నష్ట మంత కఠినమైనది కాదు. దీని ద్వీపముయొక్క యధాధారణ పంటలవలనను, వ్యవసాయమునకు వలయునంతకూలి పరి యండుటవలనను ఈనష్టముంత హానికర మైనదికాదు. ఈముంపుడు ప్రదేశమున నిప్పును జొన్నలును నీరునును సాగుచేయబడిన వని నేను వినుచున్నాను.

బెజవాడ తాలూకా నష్టములు

ఈ తాలూకాలో 8 గ్రామములకు నష్టము గలిగెను. సుమారు 100 గుడిసెలు పాడయినవి. కాని నష్టమంత విశేషమైనది కాదు. జనుల ప్రత్యామ్నాయ ప్రయత్నమున విశేష సహాయ మొనర్పబడినది. కొండపల్లి (రిజర్వు) అడవులలో పశువులను మేయనిచ్చుటకు దొరతనమువారి రంగీకరింపుట మాత్రమే వారి విషయమున చేయవలసిన సహాయము.

వైసంగతుల బట్టియాచిన కృష్ణవరదల వలన నంత విశేష నష్టము కలుగ లేదని వ్యక్త మగుచున్నది. కృష్ణవరద వలన కొల్లేరుసరస్సు పొంగి ఆచుట్టు ప్రక్కలనుండు విశేష ప్రదేశముల ముంచి వైచినది. అక్టోబరు కడపటి భాగమున నెడతెరిపి లేక వర్షము కురియుచుండుటవలన కొల్లేరులో కలయ నదులన్నియు ప్రవాహపూరితములు చుట్టుప్రదేశముల ముంచి వైచినవి. కాని వరద క్రమక్రమమున నధిక మగుటచే ప్రాణనష్టముగాని, ఇల్లు పంటలు తప్ప విశేష యాత్తికనష్టము గాని సంభవించ లేదు.

ఏలూరు తాలూకా నష్టములు.

ఈతాలూకాలో మొత్తముమీద 18 గ్రామములకు నష్టము గలిగెను ఒక్కొక్క గ్రామమున నూరు యొకరములు మొదలు 3,500 యొకరముల వరకును భూమి ముంపుడుపడియెను. మొత్తముమీద తాలూకాలో 14000 యొకరముల ప్రదేశము ముంపుడుపడియెను. ఈగ్రామములలో ననేక గ్రామములు సరస్సునకు దూరముగ నుండుటవలననే లేక యెత్తుప్రదేశముల

నుండుటవలననే గాని నివసించుటక యోగ్యములు కాలేదు. పంటనష్టము విశేషముగా నున్నను బాధితులలో ననేకులు భాగ్యవంతు లగుటచేతను, వారికి ముంపుడుపడిన ప్రదేశముల గాక వేరు ప్రదేశములలో భూములుండి వానివలన కష్టమురాబడి వచ్చుటచేతను ఈగ్రామముల కేమియు సహాయము గోరబడలేదు. సరస్సునకు చేరువను పల్లెలకును, సరస్సులోనుండు అగడాలలంకయును పెద్దగ్రామమునకు విశేషనష్టము గలిగెను. ఈ గ్రామమునందు నష్టము లత్యధికముగ నుండుటవలన నేమిసహాయము చేసినను వెంటనే చేయవలసి యున్నది. దీనిజనలు ఆఫీసరును తహసీలుదారుగా రును అనేకమంది పెద్దవరులను సహాయముతో అన్నవత్త్రుములను విశేషముగ పంచిపెట్టిరి. పశువులకు గడ్డికూడ పంచిపెట్టబడెను. కొన్ని పశువులు గన్నవరము ఎల్లూరు తాలూకాలలోని యున్నత ప్రదేశములలో మేసికొనుట కంపబడెను. ఈ గ్రామములలో నుండు వారలు విశేషముగ నడ్డిలు, (జాలారివారు) మాలలుగ నున్నారు. కొలదిదినముల సహాయమున రిప్పన పీదప మొదటివారు తమవృత్తి నవలంబింపగలిగిరి. మాలలకుమాత్రము విశేషసహాయ మవసరము. వీరుకోజు కూలీల మీద బ్రతుకవలసినవారు గనుక వరల వ్యవసాయపు కూలులు విశేషముగ దొరకువరకును వారికి కష్టముగనే యుండును. నేను రోడ్డుపనులందు వారిని "పురమాయించి"తిని గాని వారాపనిచేయ నొల్లకుండిరి.

భీమవరము తాలూకా నష్టములు

ఈ తాలూకాయందలి పశ్చిమభాగములో కొత్తరు ఉప్పొంగుటవలన గలిగిన వుయ్యారరు ఉప్పొంగుట వరదలవలన విశేషనష్టము ప్రాప్తించెను. 25,000 యొకరముల విస్తీర్ణము గల భూమి నష్టమొందెను. ఇందు విశేష భాగము జమీందారు భూమి. నివసించుటక యోగ్యముగ ఏ గ్రామమునకును నష్టము గలుగలేదు. కాని అనేక గృహములు కూలి పెక్కుమంది ఇల్లులేనివారైరి. ఇచ్చటగూడ జనులు విశేష సహాయ మొనర్చి బాధితుల కష్టముల తగ్గించి వారి కిళ్ళను గట్టించు యేర్పాటులు జేసిరి.

తైకలూరు తాలూకా నష్టములు.

ఈ తాలూకాయందలి జనులు మొదటనే పేదవారై యుండుట వలనను, వ్యవసాయ మతి నీరసమైనదగుట వలనను, నీటి పారుదల సౌకర్యములు చాల నందు వలనను కొలది సంకల్పనములనుండి పంట కష్టమగు వచ్చుచుండుట వలనను ఈ తాలూకా కష్టము నష్టము వాటిల్లినదని వాయభిప్రాయము. కొల్లేరుచుట్టునున్న ప్రదేశమును, సరస్సులోనుండు గ్రామములును, ఉప్పొంగుట మొదలు గాగల కాలవల ప్రక్కనుండు ప్రదేశములును విశేషనష్ట మొందినవి. లంకలలోని పంట పూర్ణముగ "ధ్వంసపూర్ణ"మైనది. తక్కిన ప్రదేశములందలి పంట నష్టము గూడ యధామితము. ఇందు 22,000 ఎకరములభూమికి పన్నుల తగ్గించుట యత్యవసరము. విశేషము నష్టమొందిన ప్రదేశ మింక గలదు గాని దాని నష్టము పన్ను తగ్గింపవలసినంత గొప్పదికాదు.

కొంతకాలమువరకును ఆరు గ్రామములు పూర్ణముగ విడిచిపెట్టబడినవి. ఆరుగ్రామములు సగము సగముగ విడువబడినవి. తహసీల్దారుగారు వెంటనే వలయు జాగ్రత్తను తీసికొనిరి. తాలూకాయందును బైటను విశేషముగ చందాలు వసూలైనవి. దొరతనమువారు 35 గ్రామములకు సహాయమొనర్చిరి. ఆత్యవసరమైన సహాయములు వెంటనే చేయబడినవి. బాధకరములగువ్యవసాయముల తగ్గినవి. అతిపేద లందనేకులుజాలరులు గనుక వారికి సహాయ మిప్పు డావశ్యకములేదు. పంటకోతల పని తగులుటవలన కూలివనియు విశేషముగ దొరకగలదు. ఇప్పుడవసరముగ వలయు సహాయ మిండ్లుగట్టుకొనుటకు వెదుళ్లను గడ్డిని ఇచ్చుటమాత్రము చేయవలసియున్నది. తహసీల్దారుగారు వెదుళ్లనుకొని పంచిపెట్టిరి. కొల్లేరులో కావలసినంత గడ్డియున్నది.

గుడివాడతాలూకా నష్టములు.

ఈ తాలూకాలో కొల్లేరునందు గలయునున్న బుడమేరునది పొంగుటవలన కొన్ని ప్రదేశములు ముంపుడుపడియెను. నష్టములు కలిగినవి గాని, అంత విశేషమైనవి కావు. దొరతనమువారిందునిమిత్త మొక నూరు రూపాయలను సహాయము చేసినజాలును.

తక్కిన తాలూకాలు మరికొన్నిటికి గూడ నష్టము గలిగినది గాని దానికి దొరతనమువారి రంతగ సహాయము చేయనక్కరలేదు. ఉన్నత ప్రదేశములందు కొన్ని చెరువులు గండ్లు పడినవి గాని బరువు పంట కేమియు నష్టము గలుగలేదు.

బాధితుల సహాయము బోర్డువారి నొసగిన రూ.15000 లును, విరాళములవలన వచ్చిన రూ. 2,090 లును గలసి రూ. 3,590 లు నావద్దకు వచ్చెను. ఇందు దీని తాలూకాకు రూ. 316-14-0 లును, ఏలూరు తాలూకాకు రూ. 850-0-0 లును, భీమవరము తాలూకాకు రూ. 700-0-0 లును, తైకలూరు తాలూకాకు రూ. 1,623-1-8 లును, గుడివాడ తాలూకాకు రూ. 100 లును ఈయబడినవి. సామ్యులో విశేషభాగము ఖర్చుపడినది. కొలదిగా మాత్రము ఇండ్లు కట్టుచుకుందబడినది.

దొరతనపు టుద్యోగస్థులకు లోకులు విశేషసహాయ మొనరించుచున్నారు. వేంకటగిరిరాజు రాణియు రూ.1000ల విరాళము నాకంపిరి. ఎం. వేంకటేశ్వరరావు పంతులుగారు రూ. 300 లును, రావుబహద్రుర ఆర్. లక్ష్మీనరసారెడ్డిగారు రూ. 200లును, కోర్టు ఆఫ్ వార్డువారు, మైదు జమీందారుల తరపున రూ.1000లను నాకడ కంపిరి. ఇవి కాక ఇంక ననేక మంది అనేకవిధములగు విరాళముల నాకంపిరి. పి. ఆప్పా రావుపంతులుగారు (ఏలూరు) గంగారావు నాయుడుగారు (భీమవరము) సి హెచ్. చానుమయ్యపంతులుగారు (తైకలూరు) మహమ్మదుమాయూను సా హేబుగారు (దివి) ఈనలుగురు తహసీల్దారులను విశేష సహాయ మొనర్చి ఆలస్యము లేక వెంటనే తగిన జాగ్రత్తతో బాధితులకు సహాయ మొనర్చిరి. ఏలూరు తాలూకాబోర్డున కనదికారాధ్యక్షులుగ నున్న కె. వేంకటరెడ్డి నాయుడుగారు ధన సహాయమే గాక విశేష కార్యసహాయమును గూడ జేసిరి.

జిల్లాయందు కలిగిన నష్టము.

నవంబరు వరదవలన కృష్ణా జిల్లాయందు కలిగిన నష్టము గురించి ప్రభుత్వమువారికి రెండవ సర్కిలు నూపరింపెడిందు ఇంజనీరు పంపించిన రిపోర్టును ప్రకటించిరి. ఆ రిపోర్టు నందు క్రింది ముఖ్య విషయములు కలవు:—
కృష్ణానదికి వరదవిశేషముగ నే వచ్చియుండెను. 1914న సంవత్సరమునందు పడిన గండికి చుట్టును జేసినకట్ట తెగినది. కృష్ణ తూర్పుపశ్చిమపు డివిజనులందు స్వల్ప నష్టము మాత్రమే కలిగియుండెను. కాని ఆయా ప్రాంతములందు అతి వృష్టివలన నీరు పొంగి నష్టము కలిగినది.

రిపోర్టు మూడుభాగములు: (అ) కృష్ణానది వరదలు. (ఆ) గుంటూరు మండలములోని ఆయాప్రాంతములందలి అతి వృష్టి. (ఇందువలన కృష్ణపశ్చిమపు డివిజనునందునష్ట మేర్పడినది.) (ఇ) కృష్ణామండలములోని ఆయాప్రాంతములందలి అతివృష్టి. (దీనివలన తూర్పుడివిజనునందు నష్ట మేర్పడినది.)

బంగారీభాతమునందు పరంపరగ తుపానులు బయలుదేరి, ఒకటి తరువాత నొకటి, బందరు సమీపమున సముద్ర తీరమునకు వ్యాపించి, కృష్ణాగర్భముమీదుగ పోవుటచే అక్టోబరు 31వ తేదీననవంబరు 1వ తేదీని సత్వరముగ నీరు హెచ్చుట కారంభించి నవంబరు 2వ తేదీ ప్రాతఃకాలము 6గంటలకు ఆవకట్టమీద బెజవాడ ప్రాంతమున 21 అడుగులును, నీతానగరము వైపున 22 అడుగులును ప్రవహించుచుండెను.

నవంబరు 1-వ తేదీ రాత్రి 10 గంటలకు ప్రాతూరు వద్ద వలయు కారముగ నేసిన, వృష్టమొదలగు నీరువచ్చెను. కట్టమీదనుండి నీరుపొర్లిపోకుండ ఆప్రాంతమునందు పనిచూచుచుండిన సబుడివిజను ఆఫీసరు కే. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు-చెత్తచెదారము చేయించి మట్టిపోయించిరి.

రాత్రి 11 గంటలకు గట్టు వెనుకభాగమునందు చిన్న కలుగు పడగ దానిని కప్పటకు సబుడివిజను ఆఫీసరు 150 మంది కూలీలతో ప్రయత్నముచేసి, విఫలమౌకొనఁబడెరి. రాత్రి 12-15 నిమిషముల కకస్మాత్తుగ, గండి యేర్పడినదని చెప్పెదరు. తరువాత క్రమక్రమముగ గండి, పెద్దదగుచు వచ్చెను.

అప్పుడు కన్నకట్టకు చేపంద్రపామయొద్ద నుండిరి. వారి కేసంగతి తెలుపగ, గండియొద్దకు వెళ్లవలసిన యవసరముండదని, గండిలోనుండి పోసికొని వచ్చుచుండిన నీరు బహిర్గతమగుటకు కట్టుదిట్టములను చేయుటకై బ్యాంకుకాలుక దిగువను వెళ్లిన బొగుండునని తలచిరి.

గండి, 400 అడుగుల వెడల్పుండెను. గట్టుప్రక్కను కొలిమిగోతులు వెట్టి మట్టితీసి, గట్టుమీదపోసిరి. కొలిమిగోతులయొద్ద గట్టు చాల యెత్తుగ నుండెను. గట్టు మిక్కిలి యెత్తుగ నున్న ప్రదేశమునందు గండిపడినది.

గండి యందుకుపడినది నిర్ణయించుట చురూహ్యము. అక్కడ గట్టు 1915 వ వత్సరమునందు నిర్మితము. గట్టునుండవరకు సాధనములు కలవు. వేసవి కాలమునందు గట్టు బీటలువారి వర్షములకు బిగియక గండిపడినదని నాయుడు తోచుచున్నది. ప్రాతూరువద్ద నల్లరేగడి మట్టియగుటచే గట్టు వేసవికాలమునందు విశేషముగ బీటలు పారును. ఆ గట్టువలన యెప్పుడును ప్రమాదముండునే యుండును.

2 వ తేదీ యుద్ధమునుండి నడిలోని నీరు తగ్గ నారంభించి, 4 వ తేదీ మధ్యాహ్నము గాడినుండి నీరు వెళ్ళలేదు. కాని 5 వ తేదీని తిరుగ యేటికి నీరు తగులుటచే గండి తిరుగ నీరుపోసికొన నారంభించెను.

2 వ తేదీ యుద్ధము 7 గంటలనుండి బ్యాంకు కాలన నీరుపోసికొని ఇదివరకు తెగిపోయిన ప్రదేశముల నుండి ప్రవహింప నారంభించెను. కాలననీరు విపరీతముగ వృద్ధి యయ్యెను. రేచేంద్రపాడు లాకు వెనుక భాగమునందు నీరు 11-6 అడుగు లుండెను. పిడపర్రులకులకు నష్టము గలుగునని, గండికి చుట్టున పోసినగట్టును బ్యాంకు కాలనకు 12/17 వద్ద గండికొట్టిరి. అప్పుడు నీరు నలుముఖముల వ్యాపించి ప్రమాదము తప్పినది.

బ్యాంకు కాలన నుండియు, 1914-వ సంవత్సరమునందు ఎడమ కట్టకుపడిన గండ్లనుండియు, నీరుపోసికొని మొయిన కాలవనుండి, కొమ్మూరు కాలవలోనికిని తూర్పుపక్కను కాలవలలోనికిని, నిజాముపట్టణము కాలవలోనికిని ప్రవహించినది.

ఏటిగట్టుకు గండిపడిన నష్టము తేకుండపోవునని యనుకొనుటకు వీలులేదు. ఏకాని కొద్దిపాటి నష్టమే కలిగినది. చేతి మునిగిపోయినను, అవి యేమిట వెరిగియుండుటచేతను, "పొట్ట తేలక" పోవుటచేతను, పంటతగినను, కొద్దిపాటి నష్టమే కలిగినది. తేడా పూరానష్టము లేదనియే చెప్పవచ్చును. మొత్తము మోడ రిమోషను ఇయ్యంతింత నష్టము లేదని, అంచనావేసిరి. పంట తగినదిగాని పంటలు పూర్తిగ పోలేదని. నెంట్లటండి విజను నలుదివిజనలు ఆఫీసరు అంచనావేసిరి. కాలనగండ్ల నిమిత్తము 9, 9వేల రూపాయలు పోసినచాలునని ఎక్స్‌క్యూటివు ఇంజనీరు అభిప్రాయము. అర మైలుదూరము యేటిగట్టును ప్రాతూరువద్ద పడు పులిప్పి క్రొత్తగ వేయవలసియుండునని ఎక్స్‌క్యూటివు ఇంజనీరు అభిప్రాయము. భూముల రిమోషనులతో కలిపి గట్టువేయటకు 10 వేలు కావలయును.

కృష్ణా పక్కనుపు డివిజనునందు (గుంటూరుజిల్లా) వరదలకు అతివృష్టి కారణము. పాలములు నీటియందు మునిగి పోయినవి. నీరు చాలకాల ముందుటచే పంట పండునటుటకు వీలులేదు. వరిచేలు ఈనకపోవుటచే చేలుబ్రతుకుటకు నంది యములేదు. అవి ఎంత పంటపండునో చూడవలసియున్నది.

పక్కను డివిజనునందు కాలవల నరమ్మత్తునకు 9 వేలు పట్టునని నలుదివిజను ఆఫీసరు అంచనావేయగ అది చాలచేమోయని ఎక్స్‌క్యూటివు ఇంజనీరు తెలియజేయుచున్నాడు. ఏటి గట్టుకు వెట్టవలసిన సాముతోకూడ కలుపుకొని 30 వేల రూపాయలు కావలసి యుండును.

కృష్ణా తూర్పు డివిజనునందు కొల్లేరునందుతప్ప పంటకు కలిగిన నష్టము స్వల్పము. కొల్లేటికి అమితమైన వరదవచ్చి చేలన్నియ నీటిలో మునిగిపోయినవి.

బెజవాడ యేటిలాకును ప్రతివత్సరము మార్చి 15 వ తేదీ ప్రాతమునందు కట్టివేయుదురు. ఈవత్సర మట్టుగాక ఏప్రిల్ 15 వ తేదీవరకు గట్టివేయక బందరు రవెసు కాలన మొగలందు అడ్డుకట్టలను పోసి నీరును ఏలూరుకాలు వకు స్వల్పము చేసి, రెండవపంటకు కొల్లేటి భూములకు నీ రిచ్చెదరు. నీరున్నంతవరకును అధికారులు స్వల్పము చేయుదురు. 2. కవేళ నీరు తేకపోయిన యెడల దాని సాధకబాధకములు రయితు లదిగాని ప్రభుత్వమువారిది కాదు. ఇప్పుడిట్లు చేయుచున్నారని, ప్రతినంతవత్సర మిట్లు చేయునక చూడదు. ఫిబ్రవరి మాసాంతమునుండి ఏటియందు నీరు తగ్గును. కాన రెండవ పంటకు నీరుచాలదు.

అతివృష్టివలన రామిలేరుపొంగి ఏలూరు కాలవకు నీరుతిగిలి, మురుగుపోవు ద్వారములనుండి నీరుపోయినను, మురుగుద్వారములు చాలక 18 మైలు మొదలు 83వ మైలువరకు ఎడమగట్టుమీద నీరుపోర్లి పోయినది. అమరాపురము నరసన్న పాలెము వెకిడులయొద్దకుడిగట్టునకుమూడుగండ్లుపడినవి. బుడమేరు, చీలవలగులు పొంగి 1895వ సంవత్సరమునందు తెగిన ప్రదేశమునందే 3/0 మైలులంగు గట్టుతెగినది. మురుగు ద్వారములనుండి నీరు పోయినది పోగ తక్కిననీరు కుడిగట్టుమీద పొర్లి 12/6 మైలు యొద్దను 10/6 మైలు యొద్దను గట్టు తెగి పోయినది.

ఇప్పుడింక 3/0 మైలుయొద్ద తప్ప తక్కిన గండ్లను పూడ్చిరి. చవంబరు 10 వ తేదీనుండి కాలవయందు రహదారి నడుగునున్నది. అంతకుపూర్వమే గండ్లను పూడ్చియుండురుగాని, బుడమేరు తిరిగిపొంగి ప్రతిబంధకమైనది. గండ్లను కప్పటకు 6,370 రూపాయలు పట్టునని అంచనావేసిరి.

ఏలూరుకాలన దరిపాలములకు నష్టములేదు. 12 పెంట్ల భూములందు పంటకు నష్టము కలిగినది. కొల్లేరులోని భూములకు చాల నష్టము కలిగినది.

వెదకల్లేపల్లి గండినుండి నీరు పోసికొని పాలములునుండి నది. మొత్తము మోడ బందరు కాలవకు నష్టము స్వల్పము. 850 రూపాయలతో మరమ్మత్తుగును. గండ్లు మున్నగునవి మరమ్మత్తు చేసిరి. సాగుబడికి నీరు భారాశముగ ప్రవహించుచున్నది. మల్లవోరు కాలన క్రింద 3,500 ఎకరముల భూమి జలమయమైనది. కాని నీరు త్వరలో తీయటవలన పంటకు భంగముకలుగదు. మెట్ట వైరులకు చాల నష్టము కలిగి నట్లు కనబడుచున్నది.

పుల్లెరు కాలనగట్టుకు నష్టములేదు. కాని, పుల్లెరు కాలన నుండి, ప్రవహించుచున్న పోలరాజు, బంటుమల్లి, వెదలంక కాలవలు నష్టపోయినవి. కాలవరము నలుదివిజనులో కాలవలకు పడినగండ్ల మరమ్మత్తునకు 500 రూపాయలు కావలయును. పుల్లెరుకాలనక్రింది భూములకు చాల నష్టముకలిగినది. కాలవరమునకు దిగువనున్న పోలరాజు, బంటుమల్లి, వెదలంక కాలవలక్రింద సాగైన భూములలోని పంట పూర్తిగ పోయినది.

కొల్లేటియందు 40,000 ఎకరముల భూమి జలమయమైనది. వానిలో సగము భూమియందలి పంటకు చాలనష్టము కలిగి యుండును. వెదలంక కాలవ చివర 6 మైళ్ళు గట్టు నీటి పయమైనది. కాని గండ్లు పడలేదు.

గుడివాడ దోసపాడు కాలవలకు నష్టము లేదు కాని దోసపాడు కాలవ చివరను బుడమేరు వరదవలన గట్టుతెగినది.

రై వెసు కాలవకు నష్టము కలిగియుండలేదు.

బుడమేటివలన, డెల్టాయందు చాలనష్టము కలిగినది. రామపురము గ్రామమునకు ఎగువను, అరిపిరాల, కుడరకల్లి సరిహద్దులలోని గట్టును తెగినవి. మెప్పర సరిహద్దులోని గట్టుకును గండిపడినది. రామపురము, కుడరకల్లి మెప్పర, అరిపిరాలలోని మూల ఇండ్లు కొట్టుకొనిపోయినవి. దోసపాడు కాలవ చివరనున్న వేంకటాపురమునకు చాలనష్టము కలిగినది. బుడమేరు వరదవలన ఇండ్లకును, పంటలకును 4,5వేల రూపాయల నష్టము కలిగినది. 9700 ఎకరములభూమి జలమయమైనది. వీరిలో సగము ప్రదేశమునకు నష్టములేదు.

చెంద్రయ్య మురుగుకాలన నీటివలన తమిస, పాలకొండ గ్రామములలోని గుడిపెలు పడిపోయినవి. అక్కడ నెయ్యి రూపాయల నష్టము కలిగియుండును. రహమామి 2300 యెకరముల భూమి, జలమయమైనది. కాలవలకు నష్టములేదు. మెటూరు మురుగుకాలన వామభాగమునందు 500 ఎకరములు జలమయమైనవి. కాని పంటకు నష్టములేదు.

పోలరాజు మురుగుకాలనక్రింద 1500 ఎకరములు మునిగిపోయినవి. వానిలో 800 ఎకరములలోని పంటకే నష్టముకలుగవచ్చును. ఆక్రికెగ్గుపాములకు, కాలవలకు నష్టము లేదు.

గుడివాడ నలు దివిజనులోని కాలవల వలన కొల్లేటి లంకలందు సాగుబడియగుచున్న భూమిలో 8500 ఎకరములు మునిగినది. వానిలో 8000 ఎకరముల భూమిలోని పంటకు చాల నష్టము కలిగినది. ఇండ్లకును, ఆస్తికిని నష్టములేకు బుడమేరు వరదవలన నష్టమైన కాలవల మరమ్మత్తుకు రూ 6,540 లు కావలయునని అంచనా వేసిరి.

బంగాళము

కుస్తీ పండుములు.

కలకత్తా జనవరి 18:- నాలుగవ నాటి కుస్తీ మాపరులు పూర్తిగా వచ్చిరి. మధ్యాహ్నము 3-40 నిమిషములకు గవర్నరుగారు వచ్చిరి. కూచిబేహారు ముగ్ధ దా బాదు, బరద్వాసు మహారాజులు స్వాగత మొసంగిరి. వెంటనే గామా హాస్సును బట్టలు తలపడిరి. హాస్సును బట్టి గామాకంటెను బలకాలియైనను యుక్తివలన గామా అతనిని 8 నిమిషములలో నోడించెను. పిమ్మట గామాను గవర్నరు గారి యొద్దకు తీసికొని వెళ్లిరి. గవర్నరుగారు రతని నభినందించి వెండి గురుజును బహుమాన మిచ్చిరి. పిమ్మట నిద్దరు జపాను మల్లులు ప్రదర్శించిరి. అరగంటసేపుండి గవర్నరుగారు వెళ్లిరి. చెన్నపురి రహింబత్తును అమృత సారు హైదరు 5 నిమిషములలో నోడించెను. మరికొన్ని కుస్తీలు జరిగినవి.

యుద్ధ ఋణము

బాంబాయిలోవారు లీగు సేవిగు హెల్పింగు బాంకి వారును, సిమ్లాబాంకియును కాఖిలును యుద్ధ ఋణమునకు ధనమును స్వీకరించుట కేర్పాటు చేసినవి. ఈ ఋణమును నీడేశమునం దేర్పరచినందులకు మిలిటరీ గెజెటుపత్రిక ద్వారతనమువారి నభినందించినవి.

దేశీయ తంత్రీ వారలు

(మా విలేఖనుల వద్దనుండి.)

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన తంత్రీ వార్త.

ఢిల్లీ, జనవరి 19:- ఈనెల 17వ తేదీని ఇండియా మంత్రిగా రిటుల తంత్రీవాగ్ద నంపిరి.

అంగ్ల రంగము.

సోమరంగమున నాంగ్ల సేనలు శత్రువులను తరిమి చాల పోట్ల వారికందకములపై గుండ్లను వదలిరి.

పరాసు రంగము.

పరాసువారుగూడ శత్రువులను తరిమిరి.

ఇటలీరంగము.

పిక్కోలో కొండ సమీపమున శత్రువు లొకవెద్ద గనిని ప్రేల్చిరి. ఇటలీవారు మరియొక గనిని ప్రేల్చి తమ సేనకు నష్టము కలుగకుండ చేసికొనిరి.

రష్యారంగము.

విశేషము లేదు.

రుమేనియా రంగము.

మాల్డేవియా రంగమున కేసినుయొద్ద పోరు జరుగుచున్నది. శత్రువులు మరల ముందుకు రాలేదు. సెరెకు ముఖమునకు 80 మైళ్లలోనున్న ఫన్డేవియొద్ద గూడ పోరు జరిగినది మా ర్మేమియును లేదు.

పంజాబు

పంజాబులో క్రొత్త ప్రజాస్థానము.

లాహోరు, జనవరి 19:- పంజాబు లెఫ్టనెంటు గవర్నరుగారు మాంటిగోమరీలో బుధవారమునాడు దర్బారుచేసి గత 2 వత్సరములలోను క్రొత్త ప్రజాస్థానమున గలిగిన అభివృద్ధిని వివరించిరి. వ్యవసాయమునకు పశువులను గుర్రములను పెంచుటకు, ధనికుల కుటుంబములవారికి, వైసికులకు భూముల నిచ్చుట కేర్పాటు జరిగినది. మాంటిగోమరీ మూర్తాను, మజఫరుఖురు, ఝుంగువారు పంజాబీ సేనలు గడించిన కీర్తియును పాలుగొన యల్పపకుండుట చింతనీయుము గాన నిపుడు వారికిట్టి అవకాశము కలిగింపబడినది. వారి కళంకమును బాపుకొందురుగాక యని గవర్నరుగారు రనిరి.

మధ్య రాష్ట్రము

అగ్రిమెంటు కూలీల పద్ధతి

అలహాబాదు, జనవరి 19:- క్షేత్ర సాయంకాలము జరిగిన సభకు చాల హాజరువంది వచ్చి. మా. పండిత మోతీలాలు నైహూగా రధ్యక్షత వహించిరి. ఆంధ్రాసు గారు పవన్యసింపనలసి యుండెనుగాని వారి కాకస్మికముగ నన్యధ్యత కలిగినదనియు ఆంధ్రాసుగారి వ్యాసమును పోలకుగారు చదువుచుననియు అన్యధ్యతులు నుడిచిరి. ఫిజీవీపులలోనిస్థితి బహుశోచనీయుముగా నున్నదనియు తాము స్వయముగ చూచితిమనియు శ్రీలగతి దుగ్గర మనియు దీనికి ఇండియాదొరతన మువారు బాధ్యులనియు దీనిని వెంటనే తొలగింపవలె ననియు ఇది వైతిక రాజప్రణామము. దీనిని వెంటనే శత్రుత్వముచేసి సంఘ కరీరమున కారోగ్యమును గూర్చువలె ననియును ఆంధ్రాసు గారు వివరముగ వ్రాసిరి.

పోలకు గారు

ఆంధ్రాసుగారివ్యాసమును చదివి నేటూలులోని సిటిని పోలకుగారు వివరించిరి. దీనిని తొలగించుటకు గోఖలేగారును ఇతర నాయకులును చాల ప్రయత్నించిరి. దీనిని తీసి సింహళము వలయా రాష్ట్రములలో ఖింగానీపద్ధతిని పెట్టుటగూడ ప్రయోజనకరము కాదు. లండనునగరమున ఏప్రిలు నెలలో జరుగబోవు సభలో నీపద్ధతిని శిలాశాసనముచేయుటకే యత్నము జరుగగలదు గాన దానిని సమూలము త్రొవ్వవేయుటకు ప్రయత్నింపవలెనని పోలకుగారు నుడిచిరి.

సరోజినీదేవి గారు

దీనిని జలపరుచుచు సరోజినీ దేవిగారు గంభీరపన్యాసము వొసంగిరి. ఆంధ్రాసుగారికి స్వస్థత కలిగినవెంటనే ఈ ఫలసిద్ధికి జరుగవలసిన విధానమునుగూర్చి వారితో నాలోచించెద మని మా. డాక్టరు తేజవహదూరు స్పష్టంగా రనిరి

THE GREAT WAR.

[REUTER'S AGENCY.]

GERMANY.

Food Shortage in Germany.

A Neutral Tourist's Letter.

LONDON, January 19.

A letter has been published from a neutral who has toured a dozen leading German centres. Though he did not hear of actual starvation, the feeling was growing that Germany was faced with the prospect of being unable to continue the struggle unless she made raids on Denmark and Holland for meat, corn, butter and oil. The greatest scarcity was leather. Soldiers from the front complain bitterly of the deterioration in food.

Demand For Peace.

From Hindenburg's Soldiers.

LONDON, January 19.

A neutral correspondent of the "Times", in a despatch from Cologne dated January 12th, says a demand for peace comes from the soldiers of Hindenburg returned from the west, who have profoundly impressed politicians that they must make peace by hook or by crook. The area of fighting in the west, he says, is known as "The Grave," and every sort of influence is used to prevent the return of particular regiments and officers to it, in spite of the attractions of superior food and lots of amusements in towns. Numerous Generals in the west have been superseded, and the number of punishments among the men is appalling.

Importance of Submarines.

The Germans think that only submarines are able to snatch a victory. It is reported that a thousand are being built.

The "Deutschland."

Latest News.

LAHORE, January 19.

LONDON, January 18th.—The Danish papers state that the "Deutschland," which was mentioned on the 15th as absent for 52 days from America and unreported, sailed from Bremen for America on Monday.

Disturbances in Cologne.

Railway Station Closed.

LAHORE, January 19.

LONDON, January 18th.—The Central News Agency's Geneva correspondent states that the Cologne Railway Station has been closed for the past three days in consequence of grave disturbances which were quelled by troops.—("C. and M. Gazette.")

Removal of Children.

From Occupied Part of France.

LAHORE, January 19.

LONDON, January 19th.—The "Telegraph" states that the Germans in Antwerp announce that 30,000 children from the occupied part of France are expected there.—("C. and M. Gazette.")

TURKEY.

Cutting the Balkan Railway.

LAHORE, January 18.

LONDON, January 19.—Mr. Ward, Prince's latest despatch from Sarajika expresses the hope that the reinforcements which will arrive in 1917 will enable us to cut the Balkan Railway. This is the only means of preventing Germany from training and eventually using in the west two millions of the finest fighters in Asia Minor, which country she is scientifically developing as a granary.—("C. and M. Gazette.")

Turkish Troops in Europe.

Loss of Half Their Effectives.

LAHORE, January 19.

LONDON, January 18th.—The "Agenzia Libera" says that the Turks sent to Europe have lost half their effectives. Their enormous sacrifices have caused marked discontent. Several commanders have appeared to Constantinople for recall.—("C. and M. Gazette.")

RUSSIA.

THE DUMA ADJOURNED.

Peoples Hopes Gone.

Reactionaries Triumph.

LONDON, January 18.

The Duma has been adjourned again on the eve of reassembling. This has caused no surprise, in view of the recent changes which have nullified the late hopes of cordial co-operation between Parliament and Ministers. In connection with the resignation of M. Shuvaloff, Minister for War, it is recalled that it was his demeanour and patriotic speech in Duma, in November that aroused an outburst of enthusiasm. The latest developments also comprise the resignation of Prince Volkowsky, Assistant Minister of Interior, who was most popular with the Duma.

FRANCE.

France and America.

President Poincare Interviewed.

LONDON, January 19.

PARIS.—President Poincare, interviewed by the paper "American," said the war had improved good relations

between France and America. Not a day had passed since the outbreak of the war that he had not received shoals of letters and gifts for people of the invaded territory and the widows and orphans of France. He would never repel the generous ideas of President Wilson regarding agreements after the war to ensure peace, but they must be preceded by the restoration of violated rights.

GREAT BRITAIN.

The Raid on the "Field."

The Editor's Explanation.

LONDON, January 19.

Sir Theodore Cook, Editor of the "Field," in a letter to the "Times," protests against the raid on his office. He explains that he fought the rights of a powerful new explosive invented by a neutral, and an important ally had successfully tested it, but the War Office had refused to adopt the explosive. The Editor says that the "Field" is absolutely unconnected with the powder controversy.

A Railway Concession.

LONDON, January 19.

The increase in railway fares has been abolished for officers, men and nurses of the British, French and Belgian forces.

JAPAN.

The Japanese Battleship Disaster.

Further Details.

LONDON, January 18.

TOKIO.—After the explosion on the "Tsukuba" occurred boats from other ships were unable to approach her, but the picked up the sailors in the water. Many of them were wounded. It is believed that the "Tsukuba" broke into two. About half of her complement was on shore on leave on Sunday, and the exact number of fatalities will not be known until the absentees have been recalled. It is believed that Commander Arima and a number of officers were also ashore at the time of the explosion.

AMERICA.

British Loan Floated.

Fifty Millions Sterling.

LONDON, January 19.

NEW YORK.—Messrs. Morgan announce the flotation of a British loan of fifty millions sterling in the form of 5½ per cent convertible bonds dated February 1st, twenty millions maturing in a year and the remainder in two years.

GREECE.

Correct Greek Attitude

Entente Satisfied.

LONDON, January 19.

Reuter learns that the Allies are thoroughly satisfied with the present attitude of the Greek Government and if it continues loyally to carry out the remainder of its obligations, a speedy return to normal relations with the Entente may be expected.

SEA WARFARE.

The German Raider.

A Clue.

LONDON, January 19.

With regard to the new German raider it is now recalled that month ago a Chilean German-owned barque "Pinto" escaped from the little port of Calbuco (Chile) after having loaded considerable supply of provisions and livestock. It was then suspected that she intended privateering.

LONDON, January 19.

Rio de Janeiro.—The raider has also captured the steamer "Frowden Range" possibly "Snowden Range". The Raider is stated to be a vessel of "Moewe" type. It is now known that "Saint Theodore" has been converted into a commerce-raider.

Spanish Steamer Torpedoed.

LONDON, January 19.

MADRID.—A submarine torpedoed the Spanish steamer "Matuel" and towed the crew in a boat till she met a Swedish steamer which, picked the men up.

A Spanish Submarine.

Arrives from America.

LONDON, January 19.

An extraordinary and unexplained tale appears in the evening papers to the effect that a Spanish submarine of five-hundred tons, has arrived in Sound, from America bound for some Swedish port.

Evidence of Two Steamers' Crews.

LONDON, January 18th.—The Central News Agency's Copenhagen correspondent states that the crews of the "Naesbory" and "Dannesvike" have given evidence before a Shipping Court that the submarine, after torpedoing the ships, left them in boats on high sea. The crew of the "Dannesvike" were out all night without food and seas were breaking over the boat. The evidence will probably be sent to the Foreign Office.—("C. and M. Gazette.")

TELEGRAMS.

The Submarine Campaign.

More Steamers Sunk.

LONDON, January 19.

The Steamers "Manchester," "Inventor," "Wragby," "Garfield," and "Auchencrag" (British) and "Omka" (Danish) have been sunk.

A telegram from Stockholm says the Finnish steamer "Sanket" was torpedoed in the Gulf of Bothnia on December 14th with the loss of 180 lives.

RUSSIAN FRONT.

Advanced Position Evacuated.

LONDON, January 19.

The German Official communique says: We evacuated advanced position at Serre on 12th instant, but the British attacking there yesterday sustained heavy losses. Russians, attacking in tenfold superior numbers, penetrated an advanced post north of Crashin, but were driven out. A strong Russian attack south of Orluz road was repulsed. Russians are bombarding Luteca and Isaacca.

LONDON, January 19.

A wireless Russian official communique says: Enemy took the offensive in the region of Zoorov and a part of the detachment entered our trenches, but was promptly driven out. Enemy bombarded Okna, Kordaneshti in the valleys of Irtus and Orluz.

BRITISH FRONT.

British Advance at Beaucourt.

Enemy's Defences Bombarded.

LONDON, January 19.

F. M. Sir Douglas Haig last night reported:—We progressed during the nighttime northwards of Beaucourt. We bombarded enemy's defences eastwards of Bois Grenier and eastward of Plogstreet. The enemy's artillery has been active southward of Saint Sammel and eastward of Bethune.

INDIAN TELEGRAMS.

—O:O:—

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

—O:O:—

DELHI.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, January 19.

The following telegram, dated the 17th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The British repulsed a raid on the Somme front and heavily shelled the enemy trenches on various points.

The French also repulsed a raid attempted under cover of aerial torpedoes and asphyxiating shell fire.

The Italians by counter-mining rendered ineffective the explosion of a large mine on the southern slope of Mount Piccolo.

Nothing important occurred in the Russian front. Fighting continues on the river Casio, Moldavia front, but the enemy have made no further progress. Fighting also occurred near Fushave, 30 miles from the mouth of the Sereta, without resulting in any change in the position.

Plague Mortality.

SIALKA, January 19.

No less than 11,251 deaths from plague are reported in India during the week ending the 13th January. The following are the provincial figures:—Bombay Presidency and Sind 4,393, Madras Presidency 524, Bihar and Orissa 443, the United Provinces 1680, the Punjab 25, Burma 159, the Central Provinces 1008, Mysore State 357, Hyderabad State 2479, Central India 129, Rajputana 13 and N. W. F. Province 1.

CALCUTTA.

All-India Wrestling Tournament.

Gama Wins the Championship.

CALCUTTA, January 19.

The fourth day's contests in the All-India Wrestling Tournament drew more than ten thousand spectators the huge tent being packed to its fill. The chief attraction was the contest for championship between Gama of Lahore and Husan Baksh of Multan. Both are fine specimens of humanity and a tough fight was expected. His Excellency the Governor arrived at 3-40 and was received by their Highnesses the Maharaja of Cooh Behar and the Nawab Bahadur of Murshidabad and Maharajadhiraj of Burdwan. Gama and Husan Baksh closed at once with each other. The latter was taller and apparently a stronger man but Gama by skillful manoeuvring laid his opponent on his back after eight minutes struggle. Gama was taken before His Excellency who complimenting him presented him with a silver 'Guru' (Club) the emblem of Championship. After this, two Japanese professors Ishihara and Igo, gave an exhibition of 'Jujutsu'. After a stay of half an hour the Governor left. Other contests then followed. Hyder of Amritsar defeated Rahim Bux of Madras in five minutes. Gama Junior of Murshidabad defeated Haji of Multan in three minutes. The match between Sain of Lahore and Khaba of Amritsar and that between Nukka of Murshidabad and Harnam Singh of Agartala were declared draws after thirty minutes of fight each.

TELEGRAMS.

Patrika's Reply to a "Mussalman".

CALCUTTA, January 20.
Referring to a letter published in the "Civil and Military Gazette" headed the "Al-India Moslem League a world of waiting", over the signature of "Mussalman" the "Patrika" says: "According to the writer, only a handful of young men, who do not represent the mass, have identified themselves with the Congress propaganda; and who are these young men? The Hon'ble Mr. Jinnah, the Hon'ble Mr. Iqbal, the Hon'ble Raja of Mahmoodabad and a large number of leaders of the Mussalman community. Are who is this patriot who sits in judgment upon their conduct? It is one nameless Mussalman who is ashamed of his performance that he hides his identity under a 'non-de-plume'."

BOMBAY.

The New War Loan.

Large Municipal Contributions.

LONDON, January 19.
The progress of the War Loan continues to absorb interest. The municipalities and great commercial houses are plugging up the total rapidly with large contributions. The eleven highest subscribers yesterday amounted to £10 millions.

Mr. Bonar Law's Appeal.

Mr. B. Bonar Law, speaking at Glasgow, making an appeal on behalf of the Loan, referred to the General speech in which he hinted at other methods of obtaining money. This remark, he said, had been drawn attention to, but it was only a commonplace. He preferred voluntary methods and was confident that they would succeed. But in other methods were necessary, account would be taken of voluntary contributions in considering the amount to levy from individuals and institutions. It was not unlikely that popular methods which would ensure the success of the loan. There was reason to believe that behind the German military machine the internal institution was rotten to the core.

Applications for New War Loan.

A Simla Bank's Arrangement.

SIMLA, January 19.
The Alliance Bank of Simla announce that their head office and all their branches are prepared to take instructions for applications for the New War Loan which is now being issued in England and also any applications for conversion of old loan and exchange bonds. They have put their services at the convenience of the constituents and members of public for transmission of money for such purposes at current rate of exchange of the day and would make arrangements for applications for loan and also for their services in connection with the collection and transmission of dividends, entirely free of charge.

The "Statesman" on the Loan.

Commenting on the forthcoming Indian War Loan, the "Statesman" writes:—"To those who have attacked the Government of India because no opportunity was given to Indian people of contributing towards the cost of war, we have repeatedly offered the assurance that in due time India would be invited to take on herself part of the burden, but the critics of the Finance Member persisted in their clamour. It is now evident that they were entirely mistaken in their expectations of Sir William Meyer and the effect of their zealous propaganda, so far as it has been successful, has been to lessen the amount of India's gift to the Mother country. There has been no interference on the part of the Government of India to the financial aspects of the great struggle for any disposition to ignore the duty devolving upon India. It is unfortunate the terms of the loan contract is so restricted that the presentation of financial statement. This delay will lead to the diversion of much of a valuable loan to home loan. Sir William Meyer would be well advised to sacrifice etiquette in order to place before the investing public the exact terms of his offer."

The "Englishman"

The "Englishman" writes:—"The announcement will be hailed with widespread relief and satisfaction and perhaps the only regret that can be expressed is that it is not possible to issue the loan at once instead of waiting first of all for the budget statement which will give all particulars and then it may be before a month or two until the Government which moves slowly is satisfied that the favourable moment has come for launching it. As a matter of fact, to say it is the vital moment for India and the Empire. The decision to raise no rupee loan for India's purposes will be accepted without regret. It means that a little more economy may have to be exercised in matters that are not strictly essential to war or anything else and if expenditure of the Government in the current year have been kept within the limits of the budget, there ought to be at the end of the financial year, thanks to the great increases in railway revenue, a surplus that will help materially in the absence of customary loan."

The Saving and Helping Bank.

For War Purposes.

BOMBAY, January 19.
The War League (Karachi Division) have registered a new bank, the Saving and Helping Bank, the main object of which is to afford opportunities to all, including the smallest investors, of placing their savings at the disposal of the Government for the war or for other purposes. The Bank will introduce various novelties to attract investors including war saving certificates something on the same principle as those issued by the Home Government. It was the original intention of the War League that the new bank should serve as a link between the Indian investor and the sterling War League. But now that the Government of India have decided to issue an Indian War Loan, we are informed that the activities of the War League and of the new Saving and Helping Bank will be directed towards the making of the Indian War Loan the greatest possible success.

The Intended New War Loan.

C. & M. Gazette's Comment.

LAHORE, January 19.
Commenting on the Government of India communique regarding the raising of special war loan in India the "Civil and Military Gazette" writes:—"We congratulate the Government heartily on the decision thus reached. We have long urged that India should be afforded an opportunity of shouldering her financial as well as her military obligations in connection with the war. The fact that she is now to be invited to do so is another proof that our pastors and masters are beginning to realise that India is just as much concerned as Great Britain in the winning of the war and that the war will not be won by talking about it but by concentration of effort upon that one end."

The Kirkee Shooting Case.

PUNA, January 19.
Reports as to the condition of Sergeant Richardson Hall who was shot at the bungalow of Lieutenant E. C. McWilliam at Kirkee go to show that there is every likelihood of his recovery, as he is said to be doing well. Sergeant Hall's little girl, who is said to have been struck by a bullet, is also doing well. Lieutenant McWilliam, who is said to have been undergoing a course of instruction with the Sappers, will be placed before the Cantonment Magistrate to-morrow for formal remand.

Free & Compulsory Education for Bhopal.

BOMBAY, January 20.
A telegram from Bhopal says that the town was 'enfevered' on Friday. The officials and representatives of all classes in the State presented a congratulatory address to Her Highness the Begum on the occasion of the 17th anniversary of her accession, the 60th anniversary of her birthday and the centenary of the treaty of alliance between Nawab Nazim Mohamed Khan, grandfather of the Begum, and the Marquis of Hastings. Her Highness made a suitable reply to the address and announced the exemption of all arrears of revenue antecedent to 19th year's settlement and that no further increase would be made in that assessment. The new forest rules of the State obviating the difficulty of obtaining the required amount of wood by cultivators were also to come in force from the day. Her Highness also announced that further concessions for her subjects were under consideration, the most important of which was one relating to education of the masses. "It is an article of faith with me," said Her Highness, "that no country or community can aspire to a respectful place in the scheme of things unless education filters down to masses. I have, therefore, resolved to introduce free and compulsory education in the State at as early a date as possible. Nawab Zada Hamidulla Khan, my Chief Secretary, is working out details of the scheme in consultation with educational experts and has in the course of his recent tour visited places where schools will be opened. He will submit the whole scheme to me for sanction on the completion of his tour."

PUNJAB.

The Punjab Double Company.

Meeting to Elect Executive Committee.

LAHORE, January 19.
A meeting of the Central Committee formed at Lahore to encourage recruitment for the Punjab Double Company was held at Bharat Buildings on Thursday in order to elect an executive committee and to decide upon the scheme of work. About fifty leading Hindu, Sikh and Mahomedan gentlemen were present. Some more members were elected and an executive committee was formed to administer the work in connection with the committee. A list of subscriptions was opened and a number of promises were announced. Sri Baba Gurbukhan Singh Bedi heading the list with a donation of Rs. 500 and a monthly contribution of Rs. 25 till the termination of the war. A desire was expressed to undertake all responsibility regarding the company and to relieve the Government of all the charges incidental to it. But the matter was left to be decided by the executive committee. It was proposed to form district committees to assist in the work of raising subscriptions and collecting recruits.

Punjab's New Colony.

Its Progress.

LAHORE, January 19.
His Honour the Lieutenant-Governor of the Punjab held a district durbar at Montgomery on Wednesday and in the course of his speech dwelt upon the material progress of the new colony in the last two years. Sir Michael O'Dwyer pointed out the ways in which experience acquired in the foundation of earlier irrigation colonies of the Punjab had been utilised in the lower Bari Doab and the directions in which novel and distinct features have been introduced. He dwelt on the provision made for improvement of agriculture, for horse and cattle breeding, grants to the members of landed gentry class of the province and liberal provision made for rewarding grants to the Indian Army. In this connection His Honour regretted that the tribes of Montgomery, Multan, Muzaffargarh and Jhang had no part in the honour which came to the Punjab through the splendid military services of its sons. A final opportunity was about to be given to the south western districts of the Punjab to prove their manhood and their loyalty. They were to be invited to raise a battalion or even half a battalion and if they did this successfully it would do something to remove from those districts the reproach of being the only districts in the province that had failed to play their part in this great struggle.

Intimation having been received that there is little prospect of employment for Natives of India in Siam, the Governor-General in Council requests all Local Governments and administrations to make the above intimation as widely known as possible particularly in places from which emigration to Siam is believed to be most common. The intending emigrants should also be warned at the ports of embarkation of the lack of employment at present prevailing in Siam.

BURMA.

Dispute Between Film Companies.

Suit for Injunction.

RANGOON, January 19.
In the Chief Court (original side) Mr. Justice Kegg today heard an application for a temporary injunction on behalf of Mr. I. Cochran of America, carrying on business there and in India as representative of the Universal Film Manufacturing Co. Ltd., to restrain the Naiskhan Cinema Syndicate, cinematograph proprietors and exhibitors, Rangoon, from exhibiting a film known as the "Broken Coin" (episodes 15 to 22) on the ground that it was the copyright of the Trans-Atlantic Film Company, London, who had assigned their rights for use and exhibition of the film to him within British India. Mr. Cochran also claimed to be the agent of the Trans-Atlantic Company, who were said to have derived their rights to the film from the Universal Film Company, New York. The defendants contended that they had purchased the film from the Triumph Film Company, London, and that the film was being sold in the open market by several firms for exhibition. The also denied the plaintiff's right to the copyright in the "Broken Coin" film the first fourteen episodes of which they (defendants) had already exhibited. It was also asserted that the Trans-Atlantic Film Co. had no power to prevent any of their series being shown in India.

His honour, in disposing of the application, said that, on the materials before him, the plaintiff's title to the exclusive right to use the film or to permit its use was not clear. At the same time there could be no doubt that there was a substantial controversy between the parties which should be tried. If the plaintiff was able to furnish security for any damages that might be given against him if he failed in his suit (the being out of jurisdiction at present) it seemed to the Court that the balance of convenience was in his favour. The Court accordingly ordered a temporary injunction to issue against the defendants, who were represented by Edwin Fernandez, who, the Court considered, was not a man of much substance, prohibiting the exhibition of episodes 15 to 22 of the "Broken Coin" until the hearing of regular suit for damages Rs. 1,200 which was to be expected, because the Court considered the film was a perishable article, and on that account the question as to the defendant's right to exhibit should be settled as early as possible. The order was passed on condition that the Trans-Atlantic Film Company should furnish within fourteen days a security of Rs. 7,500 for any damages that it might appear likely to the Court the Naiskhan Cinema might suffer through loss occasioned by failure to exhibit the film, in the absence of which the injunction would be discharged with costs of application.

UNITED PROVINCES.

Indentured System of Labour.

A Great Aligarh Meeting.

ALLAHABAD, January 19.
A largely attended public meeting was held at Aligarh this evening in connection with the indentured system of labour. The Hon'ble Pundit Motilal Nehru presided and announced that Mr. Andrews who was to have addressed the meeting took suddenly ill and was unable to be present but Mr. Polak would read the speech he would have delivered himself. Mr. Andrews gave a very vivid description of the horrors of the system in Fiji which he personally could vouch for and spoke of the utter degradation of women in the colony who were forced by an inhuman and servile system to a life of legalized prostitution and he held that the Government of India was responsible for the system which called for immediate abolition. It was a moral cancer which ate into the life of India and the only remedy, said Mr. Andrews, was to cut it out at once.

Mr. Polak.

Mr. Polak who spoke after reading Mr. Andrews speech gave his experience of the working of the system in Natal and gave the story of the attempts of Indian leaders especially of Mr. Gokhale to secure its abolition. Mr. Polak said that the alternative 'Khangani' system prevalent in Ceylon and Malay States, would not improve matters and that the Conference on the subject to be held in London next April would be only at attempt to perpetuate the system which they must now make every endeavour to root out.

Mr. Saran then moved a resolution requesting upon the Government of India to take immediate steps to stop the indentured system of recruiting.

Mrs. Sarojini Naidu.

Mrs. Sarojini Naidu in supporting the resolution made a most emphatic and earnest speech on behalf of the suffering women of India in distant colonies.

The Hon'ble Dr. Tej Bahadur Sapru announced that as soon as Mr. Andrews was better a small committee of gentlemen would confer with him on the steps to be taken to secure the object of the meeting.

BRIEF TELEGRAMS.

Mr. Z. R. L. Surhawardy, Barister-at-Law is appointed to be an ordinary Fellow of the Calcutta University.

H. E. the Viceroy has appointed the following as Honorary Aide-de-Camp:—Raja Hari Singh of Kashmir and Ganpat Rao Ragbunath Rajwade, Colonel of Gwalior State Army.

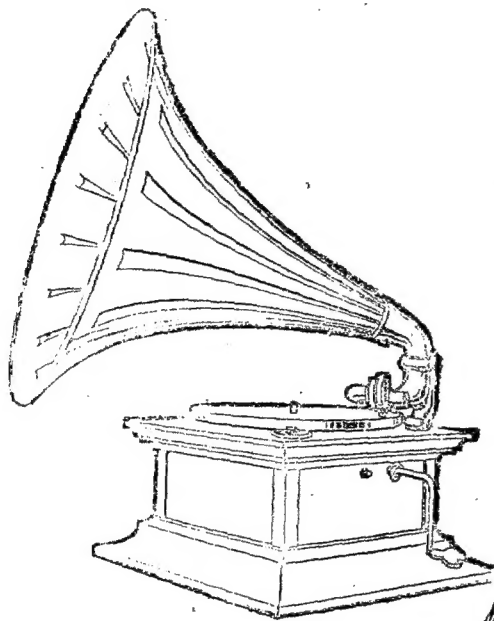
A press communique states:—The Government of India have decided to raise the upset price of opium sold at the Calcutta sales from the present minimum of Rs. 2,500 a chest to Rs. 3,200 with effect from the 1st April 1917 and until further orders.

Probooth Kumar Bose is respectably connected Bengali of Calcutta. He went to the front and subsequently became a prisoner with General Townshend's garrison and is now detained in Constantinople. After his departure his family left the house and went to Madhapur. Taking advantage of their absence K. C. Bose, who is contesting his right in the house in the High Court, trespassed into the house and took forcible possession of it. The matter being brought to the notice of the Magistrate, the latter suggested that as both parties are connected with Mr. S. C. Mitter, Judge of the High Court the case should be referred to his arbitration and adjourned the case.

His Master's Voice GRAMOPHONE

THE THREE "MONARCHS."

"MONARCH"

SPECIFICATION.

CABINET: Polished Mahogany; nickel-plated fittings; horn of cross-banded Mahogany.

MECHANISM: Triple-spring spiral-drive motor; 12-in. turntable; speed indicator; "His Master's Voice" tapering tonearm with patent "gooseneck"; "Exhibition" soundbox.

Price Rs. 255.

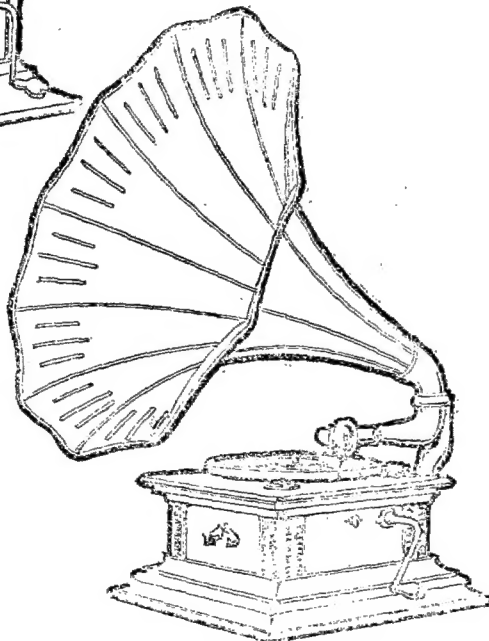
"MONARCH SENIOR."

SPECIFICATION.

CABINET: Polished Quartered Oak; nickel-plated fittings; large coloured enamel flower horn.

MECHANISM: Extra heavy double-spring spiral-drive motor; 10-in. turntable, to play 10-in. and 12-in. records; speed indicator; "His Master's Voice" tapering tonearm with patent "gooseneck"; "Exhibition" soundbox.

Price Rs. 165.

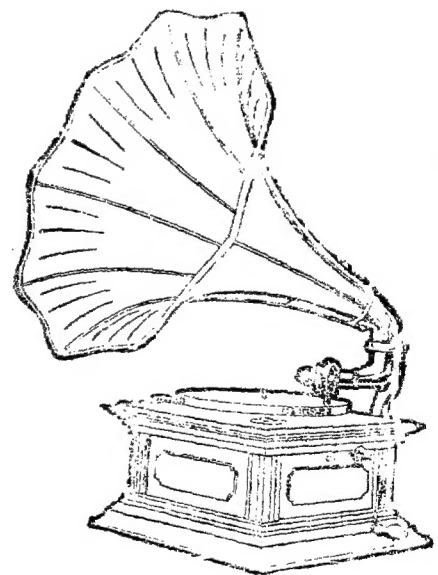
"MONARCH JUNIOR."

SPECIFICATION.

CABINET: Varnished Quartered Oak; nickel-plated fittings; coloured enamel flower horn.

MECHANISM: Single-spring spiral-drive motor; 10-in. turntable, to play 10-in. and 12-in. records; speed indicator; "His Master's Voice" tapering tonearm with patent "gooseneck"; "Exhibition" soundbox.

Price Rs. 125.

WRITE

or

CALL

For our lists

of

Tamil

Telugu

and

Hindustani

Records.

AUTHORISED SUB AGENTS.

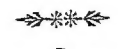
T. Raju & Co., Shyali; A. Rungasawmy Moopnar, Kumbakonam; N. R. Naidu & Co., Mannargudi; S. P. Kalimuthu Pillai & Sons, Negapatam; S. S. Char & Co., Trichinopoly; V. Muthusamy Chetty & Co., Pudukottah; H. O. L. Marikar, Munnar; The Murugavilas Cycle Co., Madura; A. P. P. Chettyar, Tuticorin; S. Narayan & Sons, Tinnevely; Mahomed Mustafa, Nagercoil; S. P. Mel & Co., Trivandrum; S. Ramalingam Pillai, Quilon; The Trading Co., Alleppey; Joseph Brothers, Kottayam; S. N. Sundaram Iyer & Sons, Cochin; K. V. K. Rowther & Co., Palghat; Heerji M. & Sons, Cannanore; U. B. Dutt & Co., Calicut; Abdul Rahiman Saheb & Sons, Coimbatore; M. B. Fakeer Mahomed & Co., Coonoor; Mr. Dinshaw H. Hazary, Ootacamund; Mr. B. V. Namgiri, Salem; E. Sooriah & V. Balasundara Mudaliar, Vellore; A. Krishnaiah & A. R. Ramesh Mudally & Co., Chittoor; The George Cycle Co., Bellary; Mr. Merwanjee Maneckjee, Guntakal; Ramesh & Co., Kurnool; Mr. A. Narayanasamy Naidu Garu, Masulipatam; Mr. Merwanjee Maneckjee, Rajahmundry; Bramhia & Sons, Rajahmundry; Sangit & Co., Cocanada; Nalam Ramalingaiah Garu, Cocanada; M. Ramaiah & Sons, Vizagapatam; H. G. Linganna & Sons, Mysore; A. V. & Sons, Karaikudi.

Sole Agents: SPENCER & CO. LIMITED, MADRAS.

జూబులు.

విలేఖకులకు సూచన

శ్రీకృష్ణ నమలు; బాపట్ల సి. వెం.; బరంపురము బ్రాహ్మణేశ్వర సోదరుడు: ప్రకటింపలేనందునకు చింతిలు చున్నాము. - సంపాదకుడు.

I

వెలమ వర్ణాభివృద్ధి.

అయ్యా, వెలమ వర్ణాభివృద్ధి గోరి వర్ణమునందలి విద్యాభివృద్ధి కొంత బ్రయత్నించిన వారిలో శ్రీరాజారావు రాజారావు మొదలు బేర్కొన నర్హులని యెల్లరకు విదితమే. కాని వారి పోషణనగములో విద్య నభ్యసించి యితర సంస్థానములలో నుద్యోగములు చేయుట కడుహాస్యాస్పదముగ గన్పట్టుచున్నది. ఇదివరకు నిట్లు చేసినవారు 4, 5 గురు గలరు. ఇంకను గొందరు బ్రయత్నించుచున్నారట! శ్రీరాజారావు తాము విద్యచెప్పించినవారికి తమ సంస్థానములోనే యుద్యోగము లిప్పించిన యెడల సువర్ణక్షౌణ్డవలె నుండును గావున; నట్లు చేయ బ్రార్థించు చున్నవాడను.

2 వర్ణములకు నుద్యోగముల నిప్పించుటలో గంపల గూడెం జమీందారువారును, రావు వేంకటకృష్ణారాయనిం గారును గడుశ్రద్ధ చేయుచున్నారు. అదేవిధముగ, రాజా పానుగంటి రామారావు ఎం. ఏ. గారు, చెలికాని లచ్చారావుగారు, చెలికాని సీతారామస్వామిగారు, రాజారావు వేణుగారు మొదలగు ప్రముఖులందరు వర్ణాభిమాన ముంచు కొని వర్ణములకు నేదోయొక యట్టేలులో నుద్యోగములిప్పించి వర్ణాభివృద్ధి కొంత బాటుపడగలదులకుం గడు ప్రార్థించు చున్నవాడ.

వెలమ యువకుడు.

II

స్వీయచారిత్రము.

అయ్యా, "ఆంధ్రదేశ గ్రంథాంధాగార సంఘము"వారి దయచే నాకు లభించిన "ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ చరిత్ర" యను పుస్తకమును పఠించి, యందుగల కొన్ని గ్రంథాలయములకు శ్రీ గాంధీజీ జగన్నాథశాస్త్రిగారి "స్వీయచారిత్రము"ను పంపినాను; కొన్నిటిని కాశ్మీరీగారి స్నేహితులకుం బంపి తిని. ఈ పుస్తకములు పంపుటలో, ననేకమంది కేకకాలమున యొక్కచోటనే సులభసాధ్యులగు ఫలములనెంచి, యటకు పుస్తోమట నామభ్యాభిప్రాయము. కొన్ని విమర్శనకై పత్రికలకుం బంపబడినవి. ఇంకను కొన్ని గ్రంథాలయములకు (వాని చిరునామా మొదలగునవి నాకుం బంపినచో) "స్వీయ చారిత్రము" పంపగలను.

పుస్తకములు పంపినవారిలో గొందఱు, తాము పుస్తకమునందుకొన్నట్లు తెలుపక పోవుటచే, నా బంపిన పుస్తకము వారి గన్నిధిం జేరినదో, లేక నే నుద్దేశించి తావు మాని మఱొక్కచోటనైన దాగినదో చెప్పలేకున్నాను. "స్వీయ చారిత్రము"వలయు గ్రంథాలయ కార్యదర్శులు వారి వై విలాసముల నాకు త్వరగా పంప గోరుచున్నాను. పుస్తకము లందు కొనినవారి ప్రతిజాబుల కెదురు చూచుచున్నాను.

ఆర్. సత్యనారాయణ

చోడవరము విశాఖపట్టణముజిల్లా.

III

ఆంధ్ర విద్యాభివృద్ధి.

అయ్యా, 11వ తేదీని తమ పత్రికలో వైశిక్తి క్రింద వెల్లారు విద్యాభివృద్ధి జరిపినవధను గూర్చి వ్రాయుచు తమ విలేఖకులు నేను ఇప్పటికి పదిసంవత్సరముల నాడే ఆంధ్రవిద్యాభివృద్ధి మహాసభకై మాపురమున నొక విద్యాభివృద్ధిము నేర్పరచి నట్లు నాయుపన్యాసమున తెలిపితి ననిరి. నేటికి పదిసంవత్సర ములవాడు నేను ఈ new ba n investor ప్రపంచజ్ఞానము వేలము పూజ్య మైయుండు ఆ a Indian విషయములందు నా కేమాత్ర ఘ పరిచయం of the V నేను చెప్పకొనుటగాని, నేనట్లు బ.కా.నా.క.వో dian War దని మరొకరు నన్ను గూర్చి ప్రసంగించుటగాని న్ను పరిచితు లెకవై నను విన్న మాత్రమున

నేనెంతటి హాస పాత్రుడ నగుదునో యను చింతచే నే నీవిషయమై విశిష్టము వ్రాయవలసినవచ్చినది.

నేను చెప్పినది కొద్దిమాటలలో సాధ్యమైనంత వరకు సరిగ్ తెలిపెదను. సుమా రారుసంవత్సరముల క్రింద నే నయిదవ తరగతిలో చదువుచుంటిని. అప్పులో బీహారువిద్యాభివృద్ధి సభనుగూర్చియు, ఉత్తరచండల విద్యాభివృద్ధి సభను గూర్చియు నేను వార్తాపత్రికలలో చదువుటచే, చెన్న రాజధానికంతయు ఆట్టిసభ నొకదానిని స్థాపించుట యుక్తమని తలచి, సుమారు రెండేండ్ల పిదప, నేను చేరియుండిన యొకవిద్యాభివృద్ధి సంఘమున ఈవిషయమై కొంత పరిశ్రమ చేసితిమి గాని ప్రయోజనము లేకుండెను. పిమ్మట రెండవ యాంధ్రమహాజనసభకు మాడు మాసముల పూర్వము, ఆంధ్రదేశమున యధిష్ఠించి యందు నూతనప్రజాశక్తి నొకింత గమనించినవాడ నగుటచే, మన యాంధ్రదేశమునకు మాత్ర మట్టివిద్యాభివృద్ధి సభ జరుపుటకు ప్రయత్నించిన కార్యసాఫల్యముగననియించి మాసంఘములో ముచ్చటింప, చెన్న రాష్ట్రీయ విద్యాభివృద్ధి సభకై.యంతాహముతో పని చేసినవారయ్యు కొన్ని కారణములచే మా సంఘమువారు నా సలహా నిరాకరించిరి. ఈ సంఘము 10 సం॥కు వైగ పనిచేసి నట్లు మొన్నటివధలో నేను ప్రస్తావనపూర్వకముగ తెలిపితిని. ఈ విషయమై శ్రీరాములుగారు పోషబడుట చింతనీయును.

ఆయన వ్రాసినదానిలో మరియొక పారభాటుగూడ నుండెను. నాడు కాకినాడలో నాటివని తనము రేపు నెల్లూరున పినాకినీ దివ్యోదకముచే మహావృక్షము కాగలదని చెప్పితి నట. నేను చెప్పినది వేరు. అయిన నది ఆత్మత్యాహమున సలిపిన యొకంత వికటప్రసంగ మగుటచే, ఇవిషయమై విశేషము వ్రాయుట యనవసరము.

అ. ల. నరసింహం.

IV

ఆంధ్ర మహాభారతము.

అయ్యా, పాండవులు పునర్ద్వారములో నోడి యరణ్యమునకు బోవునపుడు భీముడు ॥౩॥ సాహసమున మద్దాహుగ! దాహతి దుర్యోధనాదియగు శత్రుము జగద్దోహముం జంపుదు నత్యు గ్రాహవమున హరిహరారు లష్టంబైనక॥ ఇట్లు "దుర్యోధనాది సోదరుల నూర్వరను దాను తన గదచేతక జంపుదు"ని ప్రతిజ్ఞ చేసి యున్నాడు కదా ఇట్లుండగా కర్ణపర్వము త్పతీయాశ్వాసములో చ. తొడరి భవత్తమాజులు పమౌర్ను సముదృట సింహనాదులై, వడిదనుం బొట్టుముట్టులయి వారల నూత హయధ్వజంబులం బొడిపాడినేసి యాతడు రిపుత్వగడంద వెడంగ తూపుల, న్యేడలు దెంగం నేసి రణమేదినికెన్ బలిసేన నల్లల॥ అని యర్జునుడు ధృతరాష్ట్ర పుత్రులలోక బదుగురనుం జంపిన ట్లున్నది. భీముని ప్రతిజ్ఞానిర్వాహ మెట్లు? దీని నాశం కించికిని యే కాఁబోలు దుశ్శాసన వధా శత్రుకమున భీమునై "కవచమొదలగు తొమ్మింద్రు ధృతరాష్ట్ర పుత్రులు కడంగ నర్జునుడు వారి శిరములను భల్లనవకమునక దును మాడి నట్లు ప్రాతమునైత పుస్తకములలో నున్న వచనములోని పాతమున "అంతకు మున్న దుశ్శాసన రక్తపాన కుతుకాధీనమానసుం దైన భీమసేనువై నెవ్వరు గడంగుదురో యని కన్నడియుండి యంత డప్రతిహతంబుగా బ్రతిన దీ ర్పుట కుం (శ్రీ త చిత్తుండగు భల్లరుండు భల్లనవకంబున క్కుమార నవకంబు శిరంబులు దునుమాడె" అని యున్న దానిని దిద్ది క్రొత్తపుస్తక ములలో "భల్లరుండు ప్రతీచిత్తుండై యుండె నంత భీముండు భల్ల దశకంబున నక్కుమారదశకంబు శిరంబులు దును మాడె" అని వ్రాసియున్నాడు. తొమ్మింద్రుం గాని పదు గురుగాని యర్జునునిచే జచ్చినచో భీముని ప్రతిజ్ఞకు భంగ మగునని తలంచితే యట్లు దిద్దినట్లుకాని పించుచున్నది.

ఈ వచనములో మాత్రము వారు దిద్దినమాత్రాన భీముడు నూర్వరనుం జంపుట సిద్ధింపదు. మీదక గమనశాసన "తొడ భవత్తమాజులు" అను దానిలో నర్జునుడు పదుగురనుం జంపినట్లు స్పష్టము. ఇంకముందుగూడ నర్జునునిచే గొందఱు చచ్చినట్లు కానిపించుచున్నది. కావున, బాతములను దిద్ది చేయుటకంటె భీముని ప్రతిజ్ఞా నిర్వాహము మఱియొక రీతినిక చేయుట సమంజసముకాదా? దిద్దినను భీముని ప్రతిజ్ఞ గదచే జంపుదు ననికదా. భల్లములచే నైనప్పుడును ప్రతిజ్ఞ భంగభీతితప్పనా? కావున విమర్శకులు సోపపత్రికముగ నాలోచింపదగి యున్నది.

వారనంది రామశాస్త్రి.

ముక్కు గొట్టములు.

సవరంబంగారు అపరంజితో చేయబడి పువ్వరాగం రాయితో కట్టబడినవి. భర పెద్దపైజా 1-కి రు. 8.0-0, నడితరం 7.0-0, చిన్నవి 6 0-0, సదరుగొట్టములు యమి టేవన్ కుచ్చకంపుతో కట్టినవి పెద్దవి రు. 4-0-0, నడితరం 3.12-0 చిన్నవి 3-8-0. ప్యాకింగు పోస్టేజి ప్రత్యేకం. పువ్వరాగం రాయకిన్ని సవరం బంగారు అపరంజికిన్ని పుత్తరవాదం. ఆర్డరు చేయునపుడు అడ్వాక్కు 2 రూపాయలు పంపవలెను. మిగత వి.పి. ద్వారా పుచ్చుకోవకును. (642) ఆర్ ఎస్. కన్నయ్య, అవడిపోట్లు, చెంగల్పట్టు జిల్లా.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గానమదీపములు - బొమ్మలకార్డులు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము. క్యాటలాగు కావలెనా? (592) బి. ఈశ్వరప్ప అందు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

కూర కాయల, పువ్వుల విత్తులు.

పండ్లచెట్ల మొక్కలు, సంపంగి, రోజా మొదలగు మొక్కలు మా వద్ద దొరకును. కావలసినవారికి ఇంగ్లీషు కన్నడము భరల పుస్తకము ఆర్డరాస్తాంపులు పంపించువారికి పంపబడును. విలాసము:— యం. ఓబళ్ళప్ప అందుబ్రదర్సు, 688 బసవనగుడి, బెంగుళూరు సిటి.

ఇందుమతీ పరిణయము.

కుమారధూర్జటి కృతాంధ్రకావ్యము రు. 0.10-0 అస్సారాయ యశశ్చంద్రోదయము సంస్కృతాలకారశాస్త్రము రు. 2.0-0 వైరెంటిని ఏకకాలమున గోరువిద్యార్థులకును, పుస్తక భాండాగారములకును, సగము వెల. ఈ క్రిష్టమవరకుమాత్రమే. మేనేజరు, ముసునూరు యస్టేటు 628 నూజివీడు, కృష్ణాజిల్లా.

నీవు క్రొత్తమిల్లు పెట్టదలచెదవా? మేము ఏమిల్లులకై నానరే ముఖ్యముగా బియ్యపుమరలకు కావలసిన సామాన్యలను బియ్యమువంచు మరనుండి హాసు ఫర్నేసు ఫ్రైరు బాగవరకు సరఫరా చేయుచుము. సి. గోపాలనాయకర్ అందుసన్ను, బేసికా ఫౌండ్రీ మద్రాసు. 557

యాన నుందరీమణుల కథలు	2.0-0
చంద్రరేఖ, పుష్పలీలాలతి, నవల 1-కి	0.8-0
సంగీత కథాసంగ్రహము	1.4-0
గానవిద్యా విశోధిని	1.8-0

528 "విద్యానిధి", 87 రామస్వామిపేర్ది, మద్రాసు.

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాంధ పురాణము

వ్యాసచరణ్ణి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినది? కులభేదము లేల కలిగి? ఆచారవ్యవహారము లెట్లెట్లుమాతె? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి గ్రంథమునై చుంచుచుభిప్రాయము నిచ్చి యున్నారు. శ్రీలి మిగిల సులభము. 400 పుటలు వెల 4.0-0. ఆత్మ్యత్రయ ప్రతి 5.0-0 కర్కులు చేలు.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

సులభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము. 2000 పద్యములుకలవు. మంచికాగితములనై అచ్చు, కాలికొత్తెండు ధర. రు. 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు చేలు.

26] జనమంచి కేమాదిశర్మ, తెలుగు పండితుడు. మురిసిపల్ మైన్సూలు, కడప.

మోహినీ తైలము.

5 తులముల నూనెగల సీసా 1-కి 0-12-0 శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. దీనియందు మనోహరమగు సువాసన ద్రవ్యములను చేర్చి తయారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడసి యున్నాము. వేయేల ఒకసారి పరికిలించిన నిజము తెలియగలదు ఇది మనోహరత్రయము జేము విద్యాధర్ము, స్తీడర్లు ఉద్యోగస్థులు మొదలగు వారికి సుఖనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును. అమృతాంజనం డిప్లో. 109, ప్రేరికోడ్డు, బొంబాయ్ 7, తంజునెటి పేర్ది, మద్రాసు.

అమృతాంజనము.
అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపథము.
చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.
తలనొప్పుల మాన్పును. చర్మపు నొప్పుల
తారదోలును. వాయువుబొట్ట పోగొట్టును.
వనమూలికలచే హిందూదేశమందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, అండ్ మదరాసు.

మీ కవసరమయినచో

యంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాని వస్తువులను గురించియు, ఉక్కు, ఇనుపవాసనములు వంపులు వంపులుగ వంచబడిన రేకులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుపకమ్మలు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారితోనే సంకతిసందర్భముల సలహా నాలోచించవలసినది. వీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువ వెలలకమ్మటలోను కోరి నంతనే వానిని సకాలమునా సరఫరా చేయుటలోను గొప్ప పేరు మోగినవారు.

విలాసము:— ది రిలయను ఫౌండ్రీ

సాత్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్, తలపెట్టె నెం 553 రు,
మదరాసు.

389

(వై కామోజెషన్ గోరనపల్లెడు ఈ ప్రతికపేరు కూడ నుదహరింప గోరుచున్నారు.)

బాదాపీడితులకు వరము: ఐనాడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిలా

ఆశుభకృత్యపు రక్తమువలన జనించుజాడ్యములకు కీటిమరుటి మందు. కరువులను, మచ్చలను గఃడములను ముండ్లను, ప్రాతనొప్పులను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

వనావధిసార్వభౌమ గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కాలసంబంధమున నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమున శుభ్రపరచును. శరీరాశోగమును గలుగ జేయును. 16 రోజులవర కుండుటకు 4 టేబుల్ స్పూన్ల బుడ్డిలలో అమ్మబడును.

ప్రాప్తెటరు:— పి. డి. సావంత్. 144, ఫనస్వాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144. No. 2. BOMBAY.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల—విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే

వాయబడినది. వెల 0—4—0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

ఆంధ్ర సత్రికా కాగ్యాలయము, 6 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఏకభాషాలిపి ప్రశంస

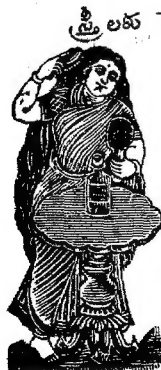
ఇది వెన్నెలకంటి అప్పారాయ విరచితము.

వెల 0—4—0 పోస్టేజీ అధికము.

TOJANA HAIR FOOD.

టోజానా. (కేశాహారము)

593

శ్రీలక్ష్మీ వెండ్రుకలు, విలువగల భూషణములకన్న ను విలువైనది. వెండ్రుకలుగల్గగాన, పొడవుగను నుండుట ప్రస్తుత మరుదుగనగును. ఇవి రాలిపోవుటకు అనేక కారణములుగలవు. గాన శరీరశక్తిమైన ఈ టోజానాను ప్రతి దినము చదువుకొనినయెడల తెల్లని వెండ్రుకలు నలువై మిక్కిలి పెరిగి రమణీయముగా నుండును. వెండ్రు కల యభివృద్ధికి కావలసిన రక్తమును శుద్ధిచేసి వెండ్రుకలు రాలిపోవుట నాపును. ముండులను మాన్పును. బట్టలకు వెండ్రుకలను అలి త్వరితముగా పుట్టించును. ఈ టోజానా అనే తలకుఆహారమును ఇంగ్లీషువారు మొదట కనగొని ఇప్పుడు ప్రజలకు సాహాయ్యము చేయుచున్నారు. పురుగులను జంపి కుదుర్చును పుష్టి జేయును. వెండ్రుకలు పగులుట మొదలగునవి మిక్కిలి స్వస్థకాలములో తృప్తిగా కుదుర్చుగలదు. కిరీట మును బోలు కిరీటపుంజము తగ్గనని విచారపడనక్కరలేదు. ఏ మానవులుగాని యౌవనదశలో వృద్ధత్యము పొందనక్కరలేదు తమకగపడుచున్న టోజానానుకొనించుకొని తమ యౌవనమును కాపాడుకొందురుగాక. ఇందులో శ్రోవ్యుకేరియంఉండలేదు. ఏ కెమిక్సల్స్ నైనను పరిశోధించుకోవచ్చును. దంభమునకై లేనిపోని నిర్ణయించి ప్రకటించు తెలములనుకొని మోసపోకుడు. ఇది ఇంగ్లాండులో చేయింతులకయే తయారుకాబడినది తలనొప్పి మొదలగు శిశోశోగములను పోగొట్టును శ్రీ పురుషులకు ప్రాణసమానమైన వెండ్రుకలకు ఈ టోజానాకుమించినది వేరొకటి యేమియునులేదని నొక్కి చెప్పగలము అనేకములైన యోగ్యతా పత్రము లందినవి. పరిశీలించిచూచిన తెలియును. వేల కొలది క్రయము మా వండును మేము విక్రీ కొనియాడుట ప్రశస్తముగాదని యింతటితో విరమించినారము. ఇవి రెండు విధములుగ నుంచబడును పురుషులకు ఒకటి శ్రీలక్ష్మీ వేరొకటి. ఏ కెమిక్సల్స్ దగ్గరనైనాసరే ఈ దిగువ భరలకు దొరకును.

భారీ — 5 టేబుల్ స్పూన్ల సీసా చట్టుకునే దానితో సహా రూ. 1-12-0. 10 టేబుల్ స్పూన్ల చట్టుకునేదానితో సహా 2-12-0. దుబులు మొత్తముగ తీసికొనువారికి వేరేభరలు. శ్రీ. మ. త్తెలిండు కంపెనీ, లిమిటెడ్, 19, శెకండులైవీచ్, మద్రాస్.

301

పాశ్చాత్య వేంకటాచల

పండితులవారి సిద్ధాపథములు.

లోకామయహార కస్తూరిమాత్రల నిష్పాదనను పరికింపును.

యోగ్యతాపత్రములు.

మ॥ రా॥ డాక్టర్ ప్రభాకర్ ఫెలో ఆయుర్వేదిక్ యూనివర్సిటీ, గ్రాజుయేట్. ఎస్. వై. ఇన్స్టిట్యూట్, లండన్ కన్ సల్టింగ్ కెమిస్ట్ ఎగ్జియర్ సేస్. నం. 2. బొంబై, వీరు వ్రాసినది. తమ “లోకామయహార కస్తూరి మాత్రాలను, ఉపయోగించుటవలన, శ్వాసోచ్ఛ్వాసముల వ్యత్యాసము, అజీర్ణము, మలబద్ధము, ప్రక్కనొప్పి, కడుపుకొప్పి, అన్నా కజ్వరము, పిత్తసంబంధరోగము. బిడ్డల యెముకవాతముల నియమ, గుణచయ్యెను, తమవద్దకు ప్రతిదినము కచ్చుకోగు లకు, నీకస్తూరి మాత్రలనే, స్వదేశీ వైద్యులు ముఖ్యముగా నీయవలయు నని శిఫారసు చేయుచున్నాను.

మ॥ రా॥ పి-ఎస్-అచ్యుతరావు, సీనియర్ సర్జన్, స్వామివారి కమిషనర్, మైసూరు గవర్న మెంట్; వీరు వ్రాసి నది. “లోకామయహార కస్తూరి మాత్ర”లను నే నుపయోగించి యున్నాను.

పండితులు వారిచే పత్రికయందు ప్రచురపరచినట్లే అశోకశ్రీప్రసాదు, గుణశాలను ఈమాత్రలు గలిగి యున్న వని నేనుచెప్పట కానందభరితుడ నగుచున్నాను.

వైద్యశాలలో ననేకవిధము లగునట్టియు నుపయోగక రములగు కిర్పాటక మూలికలనుండియే యావధములను తయారు చేయుచుండును.”

అనుపానపత్రము, ప్రతిసీసాలో గూడి యుండును. 260 మాత్రలన్న సీసా 4 అణాలు, మాత్రమే.

6 సీసాల కాకసారి తెప్పించికోనిన టపాల ఖర్చుతోచేరి రూ 1-8-0
12 సీసాలకసారి కోనిన 2-12-0
25 సీసాలకసారి గొనిన 5-0-0
సమస్తరోగములకు మావద్ద ఆయుర్వే దీయ సిద్ధపథములు దొరకును.

విలాసము:—శ్రీ సీతారావువ వైద్యశాల, మైసూరు.

అత్యద్భుత ఆయుర్వేద

582

మూలరోగాంతక గిన్నె

ఈ గిన్నెయందు మంచి మజ్జిగ వేసి రెండు నిమిషములు వుండనిచ్చి 10 దినములు ప్రాతఃకాలం నందు పుచ్చుకొనిన సమస్త రోగాంతకములు వివాణ యగును. ఇది గాక అజీర్ణము, కీతజేని మలబద్ధకము ఇత్యాది,

రోగముల తప్పుక పోగొట్టును. ఇందుకు పథ్యములేను. ఇందు రసాది ధాతునగ్గము చేకలేను. పరిశుద్ధుడు మూలికలచే తయారుచేయుబడినది. వెల 5-0-0, తలపెట్టె ప్రత్యేకము.

యోగ్యతాపత్రములు

1. నేను బాలకృష్ణ టాకర్ (డాక్టర్) పికానిన్ 7 సం॥ముల మూలము, 2. మెసర్స్ హామన్ దాసు మేనా గారు, వత్సలాపీఠి, మున్నువాబజారు, కలకత్తా, 10 సం॥ముల మూలము, 3. పనిలాల్ జీ శ్రీమాలిగారు, సోకారుపేట, మద గాను, 11 సం॥ముల మూలము, 4. మిస్టర్ కె పి కృష్ణ మీసన్ గారు, బాన్స్వర, పాలపురము, 5. కోమలవాసుగారు (గుజరాత్) మైదరాబాదు (డక్కన్) 10 సం॥ముల మూల ము, 6. మె॥ ఆరుముగ శెట్టిగారు, 55, తిరుపత్తియూరు, వైద్య శాల, మదరాసు. 4 సం॥ముల మూలము. గుణమిచ్చెనని వ్రాసె యున్నారు. ఇవిగాక అనేకులకు యీ రోగమునుండి విముక్తి చేసినారము. మెదటిట్టు ఆయుర్వేదభూషణ పండిట్ ఎల్.ఎస్. శర్మగారు. యె. హం. యె. సి.

బాలకృష్ణ టాకర్ ధాలయం, 117, వై నాబజారు, మదరాసు.

మోహినీ వైలము:—శ్రీ పురుషులు వాడు టకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును, కండ్లకు చలువజేయును. వెండ్రుకలు పెరుగును. 0-12-0. అమృతాంజనడిపో, మదరాసు.

మలబద్ధమునకు మంచిమందు.

క రో లా.

వాసనలేని, ఏరుచితేడు, నవదాగము, పులితేపుగాదు, భేదాలు గావు, దిగుము కాతగిన చాల ప్రవృత్తి సువాసనాసము అయ్యేలాగున ర్భి శోధన గావింతును.

1 పాను, 1 పాను సీసాలు
సీసా 1-8 వెల
రు. 2-8-0, 4-0-0.

శ్రీ జరు గారి
లీవరు టానిక్.

వైద్యమునకు మంచిమందు. రోగులకు సంధించు తల నొప్పికి, జ్వరము, చెడిన కార్యమువలన గలుగు బాధలకును, అలసతికును, ఆకిలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచిత కును, తల తిరుగుటకును, విసుగునకును, అజీర్ణ భేదికినిమంచిది. సీసా వెల రు. 1-8-0.

కుల్ హ ట్టి.

ఎరుపుగా నున్నను నెరసి నను వెంట్రుకలను తక్షణమే మినమినలాడు నలుపుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్పు గలదు. స ద్యో ఫలితము శాశ్వతము. ఈ సౌల్యాష్ కై పెట్టె 1-8 రు. 2-0-0.

W. E. SMITH & Co.,
Pharmaceutical Chemists &
Druggists, Mount Road,
MADRAS.

డబ్లియు. ఇ. స్మిత్ అండు కో.,
మండులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు
మదరాసు.

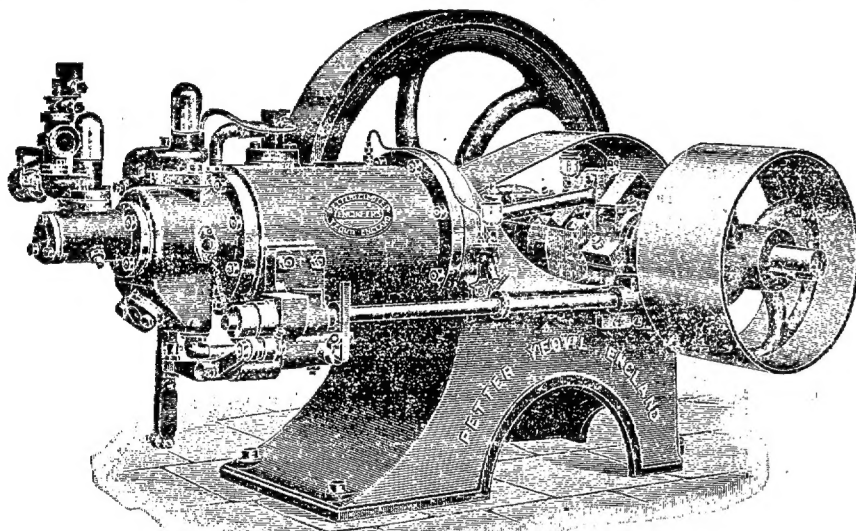
ఇందులు గోరునప్పుడు యీవ త్రిక వేరు నుదాహరించ గోరెదము

368

పెట్టర్ వేటెంటు ఆయిల్ ఇంజనులు.

327

సలభమగు యంత్రములును- చక్కని పనితీరును- స్థూలనిర్మాణమును, నిరాటంకమగు ముచ్చటైన నడకయు ఈ యంత్రములకు గొప్ప ప్రఖ్యాతిని దెచ్చినది. అన్ని పరిమాణములలో యంత్రములను అపరిమితమయిన (Crud చమురుతో) నైనను, మంచి చమురుతో నైనను, నిలవయున్న నా సేతో నైనను, చక్కగా నడువవచ్చును.

పెట్టర్ ఇంజనుల
ప్రత్యేక
ఉపయోగములు.

1 తనంతటనే లేంపులేనిదే రగుల్కొలుపు గల గొట్టము లందు ప్రారంభింపబడిన నై లేంపు అవసరములేదు.

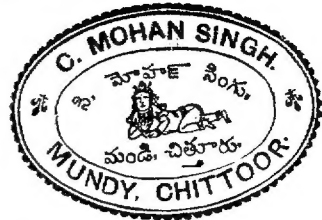
2. తగులబడి పోకుండ నుండు రగుల్కొలుపు గల గొట్టములు ఇతర యంత్రముల యందు కొన్ని వాములలో నెడి పోవును. ఇటు కొన్ని వత్సర ములకు చెడిపోవును.

3. ప్రేలుడుబిల్లిడిని తగ్గించుటచే, యంత్రము స్ఫూర్ణీకమున నుండును. 4. కత్తెతగులబడుట మిక్కిలి తక్కువ. నడుపుటకు కావలసినంతకంటె నెక్కువదాచుచు వృథాగా కాలదు. 5. త్వరలో నడపింపవచ్చును. ఏ పరిమాణపు దానినైన రెనిమిములలో నడుపు వచ్చును. 6. బలకరములయిన పనిచేయుభాగములను కొన్నిటిని ఎక్కువగా జతపరచి, స్థూలముగా నిర్మింపబడిన దిగుటచే ఎక్కువ కాలము పనిచేయును. 7. కిటగు ఇంజనులు విరామము చేయించుటకు తగినవి. 8. పనిచేయు భాగములు బహు కొద్దియునుటచేత నిర్మాణ మతిసురువు. 9. ముఖ్యముగ పనిచేయుభాగమునకు లేక చక్రమునకు అపాయము సంభవించివచ్చును నూనె స్పృశ్యతనంతట ఆపోవును. అందువలన యంత్రము నిలచును. కావున సురక్షితముగ నుండును. అంతిమపరిమాణములో స్థావరలో నున్నవి. వెలలకు గాని, ఇతర విషయములకు గాని దయచేసి మాకు వ్రాసికొనడు.

బెన్సు అండు కంపెనీ, లిమిటెడ్, ఇంజనీయరింగు డిపార్టుమెంటు, మదరాసు.

పాకెట్ డయిరి యినాం

రబ్బరుస్థాంపులు ఏభాషలో గాని ఏమాదిరిగాని ధర రు. 2-0-0. 1917 వ సంవత్సరం జనవరి నెల 31 వ తేదిలోపల రబ్బరుస్థాంపు ఆర్డరుచేయువారికి నైకనిన డైరీయినాం. 1917 వ సంవత్సరం క్యాలండరు వలయువారు అర్జునాస్టేజిస్థాంపు పంపవలెను. పూర్వాక్షేప్టాగు వ్రాసి తెప్పించుకోవలెను. 583 పి. యె. సింహం అండు కో

119. ఆసియాపానాయని వీధి, మదరాసు.

ఆత్మజిజ్ఞాసా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మసీతి. దయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయ సర్వ గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ. చిన్నవెజా చక్కనిగ్రంథము వెల రు. 0-8-0. మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టాఫీసు 212, మదరాసు.

నవీనమయినది.

ఓటోపర్ స్టాక్

496

ఇది నూతనమైన గొప్పవాసనగలిగి, స్పిరిట్ సంబంధము లేనిది. శ్రేష్ఠమయిన పుష్పము. యొక్క సత్తువతో చేయబడినది. ఒక బొట్టు వస్త్రముమీద తగిలిన వాసన వదలక గుండును. ఇతర వాసనల వలె గాదు. మనోహరమును కలిగించు నది. ఒకతూరి తెప్పించి చూచిన నిజ మును నెరుగ గలగు.

1/2 బొట్టు బుడ్డి	2-0-0
1 డ్రాము ,,	0-12-0
1/2 డ్రాము ,,	0-8-0

మాయొక్క నిశ్చలమందు హేరాయిల్ యొక్క శ్రేష్ఠత్యమును తెలియగోరువారు మా సాంపిల్స్ కు వ్రాసినాడు. ధర బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0 సాంపిల్ 0-0-6 ఈ త్రీరములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలయును.

ది పర్స్నాక్ పెర్ఫ్యూమరీ కో, నెం 1, వైదోని, బొంబాయి నెంబరు 8.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ గోపాలకృష్ణ గోకలే గారి వద్ద
రంగుల చిత్ర పటము
ప్రతి 1-8 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-2-0
వి. పి. భిర్సులు, ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్టు బాక్సు 212, మదరాసు

పోర్టు ట్యూరింగు మోటారు బండి.

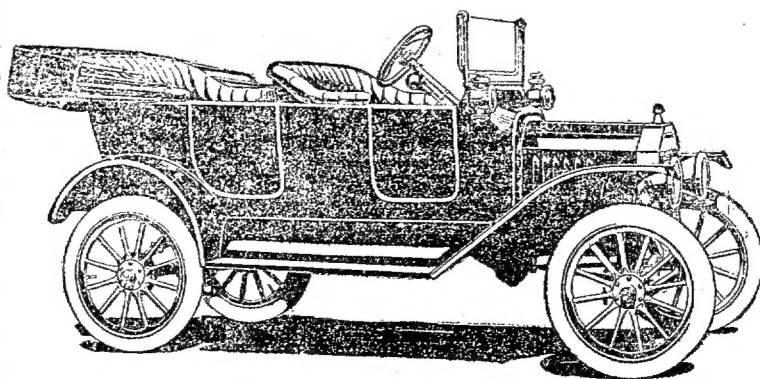
(572)

5 గురు కూర్చుండుటకు తగినబండి. రు. 3300

మాన్యుక్చర్లు, ముందు ఎలక్ట్రిక్ లైట్లపనులు, గ్లియోజిక్ కొమ్ము, గాలితెర, స్ప్రింగ్ చక్రము, ట్రైరును ఇతర పనిముట్లు అన్నియు గలవు.

పోర్టుకారును కొనదు; ఏలనన, ఎకరికై నను ఎచ్చట నున్నా, స్థితియందున్నా చక్కగ పనిచేయును. ప్రత్యేకములగు నానూ నులలో మోటారు కారుల తియారు చేయుటలో శ్రేష్ఠులైన పరిపాలనచేత ఇతరులచేయ బడినది. అది మిక్కిలి గట్టగులుగది. తేలిక అగుట దానివలన క్రమములు తక్కువలో తక్కువగాను.

అయ్యది మిక్కిలి ప్రత్యేకములయిన సా మానులలో చేయబడినది. వెనాడియం ఉక్కు ఉష్ణమును-పరిశు, పోర్టుమాగ్నము, మిగుల

దిట్టమయినది. అయినను బజారునందు దొరు కగల ఉక్కులో మిక్కిలి తేలికయిన ఉక్కు కావున అధిక వ్యయమయినది.

ప్రపంచములో వాడుకలోనున్న మో టారుకారులలో పోర్టుకారులు సకలమున్నవి. ప్రపంచములోని మహాజనులు యీబండిని ఉప యోగించి చూచి ప్రశంసించునదిని రుజువు చేసిరి. ఇతర మోటారుకారులవలె గాక దీని వై వ్యయపరచబడ్డ ధనమునందలి ప్రతిరూ పాయకని తగిన మోటారుపనిని చేయించు కొనవగును.

ప్రపంచమందంతటను పనిచేయుచు స్వంతదారులకు సంతోషముగలిగించు మోటారుకారు ఇదియే. ఏదేశమున ప్రయాణము చేసినను చేయుదురుగాక పోర్టును కొనుడు. ఇప్పుడే కొనడు. స్ప్రింగ్ చక్రము ట్రైరుతో సహా. రు. 3300 - పెద్దస్థిమరు మోటారు కారులలో ఇప్పుడే వచ్చినది. మీకు వలయుకారులకు ఇప్పుడే ఆర్డరు వ్రాయు చుడు. లేకున్న ఆశాభంగము కలుగగలదు. వ్రాయనప్పుడు ఈ పత్రిక పేరు నుదహరించుడు.

Oakes & Co., Ltd, Madras.

ఓక్స్ అండు కంపెనీ లిమిటెడ్, మదరాసు.